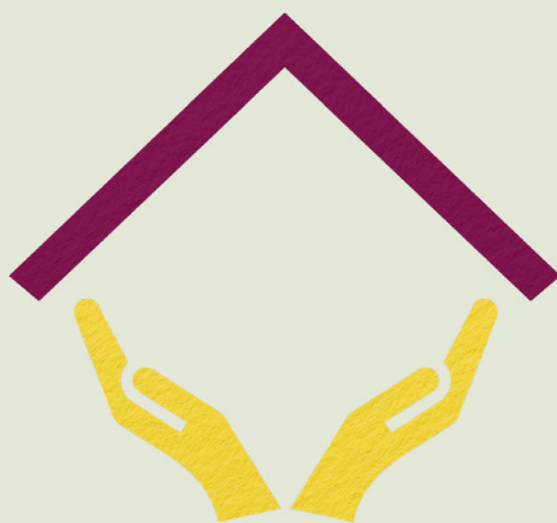

Αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου

Υποδοχή

Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου (SOGIESC)

Υποδοχή

Νοέμβριος 2024

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) αντικαταστάθηκε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και στα όργανα της EASO, θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναφορά στον EUAA.

Ημερομηνία σύνταξης: Οκτώβριος 2024

Ούτε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματος του EUAA ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των παρακάτω πληροφοριών.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026

Print ISBN 978-92-9418-000-1 doi:10.2847/7520737 BZ-01-24-014-EL-C

PDF ISBN 978-92-9410-999-6 doi:10.2847/7105598 BZ-01-24-014-EL-N

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), 2026

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον EUAA, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων. Ο EUAA δεν κατέχει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία:

— εξώφυλλο, εικόνα, FotografiaBasica, © 476725956, 2015.

Σχετικά με τον οδηγό

Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών οδηγός; Αποστολή του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ) είναι να διευκολύνει και να υποστηρίζει τις δραστηριότητες των κρατών μελών της ΕΕ και των συνδεδεμένων χωρών Σένγκεν [χώρες της ΕΕ+ ⁽¹⁾] για την εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ). Σύμφωνα με τον γενικό του στόχο να προωθεί την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του ΚΕΣΑ και να διευκολύνει τη σύγκλιση, ο ΕΥΑΑ αναπτύσσει κοινά πρότυπα διαδικασιών και δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικά εργαλεία. Μεταξύ άλλων θεμάτων, ο ΕΥΑΑ δεσμεύεται να στηρίξει τις χώρες της ΕΕ+ στον χειρισμό υποθέσεων αιτούντων με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου (SOGIESC).

Πώς χρησιμοποιείται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός είναι δομημένος σε τρία αυτοτελή αλλά συμπληρωματικά και αλληλένδετα μέρη, τα οποία καλύπτουν διάφορα θέματα SOGIESC στον τομέα του ασύλου.

- Το μέρος του οδηγού που αφορά τα [οριζόντια στοιχεία](#) παρέχει πληροφορίες και καθοδήγηση που αφορούν οριζοντίως τόσο τη διαδικασία ασύλου όσο και την υποδοχή, μεταξύ άλλων για θέματα όπως το νομικό πλαίσιο, οι ασφαλείς χώροι και η συμπεριληπτική επικοινωνία, η διερμηνεία, η παροχή πληροφοριών, η ανάπτυξη ικανοτήτων, η συνεργασία και ο συντονισμός.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** παρέχει καθοδήγηση και πρακτικές συστάσεις σχετικά με τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των συστημάτων υποδοχής και την παροχή συνθηκών υποδοχής κατά τρόπο που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες υποδοχής των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, τόσο σε ατομική όσο και σε συλλογική βάση.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά τη [διαδικασία εξέτασης](#) παρέχει πρακτική καθοδήγηση ειδικά εστιασμένη στις βασικές πτυχές της εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας που βασίζονται σε λόγους SOGIESC, συμπεριλαμβανομένης της καταχώρισης, της προσωπικής συνέντευξης, της αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων, της εκτίμησης κινδύνου και της νομικής ανάλυσης.

Ο οδηγός εκπονήθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μεταρρύθμισης του ΚΕΣΑ. Οι πράξεις του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο άρχισαν να ισχύουν τον Ιούνιο του 2024 και θα τεθούν σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2026. Ο οδηγός περιλαμβάνει παραπομπές και στα δύο νομικά πλαίσια, ανάλογα με τη συνάφεια.

Ο οδηγός συμπληρώνεται με ένα [ενημερωτικό σημείωμα](#), το οποίο παρέχει εμπεριστατωμένες πληροφορίες για έννοιες και όρους που σχετίζονται με στοιχεία SOGIESC.

Σε ποιον απευθύνεται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός απευθύνεται πρωτίστως στο προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες διεθνή προστασία στον τομέα του ασύλου: υπαλλήλους αρμόδιους για την καταγραφή, χειριστές υποθέσεων και προσωπικό υποδοχής. Ειδικές ενότητες απευθύνονται επίσης σε διευθυντικά στελέχη και

(1) Τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ και η Ελβετία, η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία.

υπευθύνους χάραξης πολιτικής. Επιπλέον, ο παρών οδηγός είναι χρήσιμος για κάθε άλλο πρόσωπο ή οργανισμό που εργάζεται ή δραστηριοποιείται στον τομέα του ασύλου.

Καθένα από τα μέρη του οδηγού απευθύνεται σε ελαφρώς διαφορετικό κοινό, ανάλογα με το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής του.

- Το μέρος του οδηγού που αφορά τα [οριζόντια στοιχεία](#) απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε όλο το φάσμα του προσωπικού των εθνικών αρχών. Ειδικές ενότητες με την ένδειξη «Για διευθυντικά στελέχη» και/ή «Για υπευθύνους χάραξης πολιτικής» απευθύνονται ρητά στους εν λόγω επαγγελματίες του τομέα ασύλου. Ο οδηγός μπορεί επίσης να είναι χρήσιμος και για άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ασύλου (π.χ. οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών).
- Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** απευθύνεται κυρίως στο προσωπικό υποδοχής, καθώς και σε άλλα άμεσα ενδιαφερόμενα μέρη ή προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες στο πλαίσιο της υποδοχής (π.χ. οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών). Ειδικές ενότητες με την ένδειξη «Για διευθυντικά στελέχη» και/ή «Για υπευθύνους χάραξης πολιτικής» απευθύνονται ρητά στους εν λόγω επαγγελματίες στο πλαίσιο της υποδοχής.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά τη [διαδικασία εξέτασης](#) απευθύνεται κυρίως σε υπαλλήλους αρμόδιους για την καταγραφή και σε χειριστές υποθέσεων ασύλου. Επιπλέον, είναι χρήσιμος για υπαλλήλους με αρμοδιότητα σε θέματα ποιότητας, νομικούς συμβούλους, καθώς και για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στις εθνικές αποφαινόμενες αρχές και για κάθε άλλο πρόσωπο που εργάζεται ή δραστηριοποιείται στον τομέα της διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της ΕΕ.

Πώς εκπονήθηκε ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός δημιουργήθηκε μέσω συντονισμένης προσέγγισης μεταξύ τριών δικτύων του EUAA. Ο EUAA διευκόλυνε και συντόνισε την εκπόνηση του οδηγού.

- Το μέρος του οδηγού που αφορά τα [οριζόντια στοιχεία](#) και το [ενημερωτικό σημείωμα](#) συντάχθηκαν από εμπειρογνώμονες προερχόμενους από αρχές ασύλου και υποδοχής, διεθνείς οργανισμούς, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και την ακαδημαϊκή κοινότητα, με την πολύτιμη συμβολή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και της ILGA-Europe. Πριν από την οριστικοποίησή τους, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου εμπειρογνομόνων του EUAA σε θέματα ευαλωτότητας.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** συντάχθηκε από εμπειρογνώμονες αρχών υποδοχής και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με την πολύτιμη συμβολή της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και της ILGA-Europe. Πριν από την οριστικοποίησή του, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου αρχών υποδοχής του EUAA.
- Το μέρος του οδηγού που αφορά τη [διαδικασία εξέτασης](#) συντάχθηκε από εμπειρογνώμονες από όλη την ΕΕ, με την πολύτιμη συμβολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους. Πριν από την οριστικοποίησή του, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με όλες τις χώρες της ΕΕ+ μέσω του δικτύου διαδικασιών ασύλου του EUAA.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με την εθνική νομοθεσία και πρακτική;

Πρόκειται για ένα ήπιο εργαλείο σύγκλισης. Ο οδηγός δεν είναι νομικά δεσμευτικός και αντικατοπτρίζει τα από κοινού συμφωνηθέντα πρότυπα, όπως εγκρίθηκαν από το διοικητικό συμβούλιο του EUAA στις 31 Οκτωβρίου 2024.

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με άλλα εργαλεία του EUAA; Καθένα από τα μέρη του παρόντος οδηγού πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλους διαθέσιμους πρακτικούς οδηγούς και εργαλεία του EUAA.

Το μέρος του οδηγού που αφορά τα [οριζόντια στοιχεία](#) θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ευαλωτότητα στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής (*Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators*) ⁽²⁾ και τη δικτυακή πύλη του EUAA Let's Speak Asylum ⁽³⁾ (Ας μιλήσουμε για το άσυλο).

Το μέρος του οδηγού που αφορά την **υποδοχή** θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τις Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ⁽⁴⁾, τις Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών ⁽⁵⁾ και τις Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της υποδοχής ⁽⁶⁾. Όλοι αυτοί οι οδηγοί συμπληρώνονται με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ευαλωτότητα στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής (*Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators*) ⁽⁷⁾ και τις κατευθυντήριες γραμμές για την υποδοχή (*Guidance on Reception: Operational standards and indicators*) ⁽⁸⁾.

Το μέρος του οδηγού που αφορά τη [διαδικασία εξέτασης](#) θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τον Πρακτικό οδηγό για την προσωπική συνέντευξη ⁽⁹⁾, τον πρακτικό οδηγό σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου (*Practical Guide on Evidence and Risk Assessment*) ⁽¹⁰⁾, τον Πρακτικό οδηγό σχετικά με την αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας ⁽¹¹⁾ και τον Πρακτικό οδηγό για τις μεταγενέστερες αιτήσεις ⁽¹²⁾.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Ο παρών οδηγός καταρτίστηκε με την επιφύλαξη της αρχής ότι μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να δώσει έγκυρη ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

⁽²⁾ EUAA, [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators](#), Μάιος 2024.

⁽³⁾ Δικτυακή πύλη του EUAA [Let's Speak Asylum](#) (Ας μιλήσουμε για το άσυλο).

⁽⁴⁾ EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές της EASO για τις συνθήκες υποδοχής: πρότυπα διαδικασιών και δείκτες](#), Σεπτέμβριος 2016.

⁽⁵⁾ EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών: επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες](#), Δεκέμβριος 2018.

⁽⁶⁾ EASO, [Κατευθυντήριες γραμμές της EASO σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της υποδοχής](#), Μάρτιος 2018.

⁽⁷⁾ EUAA, [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception: Operational standards and indicators](#), Μάιος 2024.

⁽⁸⁾ EUAA, [Guidance on Reception: Operational standards and indicators](#), Μάιος 2024.

⁽⁹⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός της EASO: Προσωπική συνέντευξη](#), Δεκέμβριος 2014.

⁽¹⁰⁾ EUAA, [Practical Guide on Evidence and Risk Assessment](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου), Ιανουάριος 2024.

⁽¹¹⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός της EASO: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), Απρίλιος 2018.

⁽¹²⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός για τις μεταγενέστερες αιτήσεις](#), Δεκέμβριος 2021.

Ευχαριστίες

Ο ΕΥΑΑ θα ήθελε να ευχαριστήσει τα μέλη της ομάδας εργασίας που συνέβαλαν στην εκπόνηση του παρόντος μέρους από τη βελγική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο (Fedasil) και την Αγγελική Παναγούλια (Δανικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες — Ελλάδα).

Πολλές ευχαριστίες επίσης στα μέλη του δικτύου αρχών υποδοχής του ΕΥΑΑ, στην Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και στην ILGA-Europe για τις γνώσεις που μοιράστηκαν και την εποικοδομητική συμβολή τους στο στάδιο της εκπόνησης του οδηγού.

Επισημάνσεις ορολογίας

Στον παρόντα οδηγό, η ορολογία που χρησιμοποιείται αντικατοπτρίζει το ισχύον κεκτημένο της ΕΕ για το άσυλο και τις εφαρμοστέες διεθνείς πράξεις, καθώς και τις εξελίξεις της σχετικής ορολογίας, όπως αντικατοπτρίζονται στη θεωρία, στα έγγραφα πολιτικής, στις σχετικές στρατηγικές της ΕΕ κ.λπ.

- Ο όρος «άσυλο» αναφέρεται σε ολόκληρη τη διαδικασία ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της υποδοχής.
- Οι όροι «διαδικασία ασύλου» ή «διαδικασίες ασύλου» χρησιμοποιούνται αδιακρίτως.
- Ο όρος «υποδοχή» αναφέρεται μόνο στην υποδοχή ή στις διαδικασίες υποδοχής.
- Ο όρος «υπάλληλος αρμόδιος για την καταγραφή» αναφέρεται σε μέλος του προσωπικού των εθνικών αρμόδιων αρχών το οποίο συμμετέχει σε οποιοδήποτε στάδιο της καταχώρισης και κατάθεσης αιτήσεων διεθνούς προστασίας.
- Ο όρος «χειριστής υποθέσεων» αναφέρεται σε υπάλληλο που διεκπεραιώνει τμήματα των διαδικασιών που αφορούν αιτήσεις διεθνούς προστασίας, όπως προσωπικές και/ή άλλες συνεντεύξεις με αιτούντες διεθνή προστασία.
- Ο όρος «υπάλληλος υποδοχής» αναφέρεται σε επαγγελματία που έρχεται σε άμεση επαφή με αιτούντες διεθνή προστασία στο πλαίσιο της υποδοχής, ανεξάρτητα από το αν ο φορέας στον οποίο απασχολείται είναι κυβερνητική ή μη κυβερνητική οργάνωση, ανάδοχος του ιδιωτικού τομέα ή τοπική αρχή. Περιλαμβάνει κοινωνικούς λειτουργούς, προσωπικό εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης, διερμηνείς, προσωπικό διοίκησης ή συντονισμού κ.λπ.
- Ο όρος «διευθυντικό στέλεχος» αναφέρεται σε μέλη του προσωπικού των εθνικών αρχών ασύλου και υποδοχής που είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση των πόρων και τη διοίκηση ομάδων προσωπικού (π.χ. τμήματα, μονάδες κ.λπ.). Μπορεί επίσης να είναι υπεύθυνα για την ανάπτυξη, την έγκριση ή την παρακολούθηση της εφαρμογής των επιχειρησιακών διαδικασιών και των ροών εργασίας.
- Ο όρος «αιτούντες (ή άτομα) με ποικίλο SOGIESC» χρησιμοποιείται εναλλακτικά με τον όρο «αιτούντες (ή άτομα) ΛΟΑΤΚΙ».

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	9
Εισαγωγή	10
1. Παροχή συνθηκών υποδοχής.....	11
2. Μετριασμός του κινδύνου για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής.....	24
2.1. Κίνδυνοι για αιτούντες με ποικίλο SOGIESC.....	24
2.1.1. Βία, εξαναγκασμός και στέρηση.....	26
2.1.2. Κίνδυνοι σωματικής και ψυχικής υγείας	28
2.2. Μετριασμός των κινδύνων.....	30
3. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC	48
3.1. Αναγνώριση αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ με ειδικές ανάγκες υποδοχής	48
3.1.1. Αυτοπροσδιορισμός	50
3.1.2. Άλλες πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση	55
3.1.3. Δείκτες ειδικών αναγκών και ευαλωτότητας σχετικά με στοιχεία SOGIESC.....	56
3.2. Αξιολόγηση των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας	62
3.3. Ανταπόκριση σε ειδικές ανάγκες και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας	69
4. Ενσωμάτωση της διάστασης SOGIESC στον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης.....	74
4.1. Σημεία ενεργοποίησης και δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης	75
4.2. Εξαιρετικές περιπτώσεις σχετικά με την παροχή συνθηκών υποδοχής σε αιτούντες με ποικίλο SOGIESC	76
4.2.1. Στέγαση	77
4.2.2. Υγειονομική περίθαλψη	78
4.2.3. Ανθρώπινο δυναμικό και ανάπτυξη ικανοτήτων.....	78
4.2.4. Παροχή πληροφοριών	79
4.2.5. Εξωτερική συνεργασία και συντονισμός	80
4.2.6. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση σε ειδικές ανάγκες και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας	81

Υπόμνημα

Στο υπόμνημα αναφέρεται η συγκεκριμένη ομάδα-στόχος για καθένα από τα κεφάλαια του παρόντος μέρους: υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, διευθυντικά στελέχη και υπάλληλοι υποδοχής, στο πλαίσιο της υποδοχής. Σε κάθε ομάδα-στόχο αντιστοιχεί ένα διακριτό εικονίδιο για ευκολότερη αναφορά στο αντίστοιχο κεφάλαιο (ή κεφάλαια).

Εικονίδιο	Ομάδα-στόχος	Κεφάλαια
	Υπεύθυνος χάραξης πολιτικής	1. Παροχή συνθηκών υποδοχής 2. Μετριασμός του κινδύνου για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής 3. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC 4. Ενσωμάτωση της διάστασης SOGIESC στον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης
	Διευθυντικό στέλεχος	1. Παροχή συνθηκών υποδοχής 2. Μετριασμός του κινδύνου για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής 3. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC 4. Ενσωμάτωση της διάστασης SOGIESC στον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης
	Υπάλληλος υποδοχής	1. Παροχή συνθηκών υποδοχής 2. Μετριασμός του κινδύνου για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής 3. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
COA	Κεντρική Υπηρεσία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο (Κάτω Χώρες)
EASO	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο
EUAA	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
Fedasil	Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο (Βέλγιο)
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
HIV	Ιός ανοσοανεπάρκειας του ανθρώπου
IPSN	αναγνώριση ατόμων με ειδικές ανάγκες
SOGIESC	σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου, έκφραση φύλου και χαρακτηριστικά φύλου
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες
ΑΓΓΟ	ακρωτηριασμός/αποκοπή των γυναικείων γεννητικών οργάνων
ΑΓΟΔΑ	ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων διαφυλικού/ίντερσεξ ατόμου
ΔΜΣ	διαταραχή μετατραυματικού στρες
ΚΕΣΑ	κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου
κράτη μέλη	κράτη μέλη της ΕΕ
ΛΟΑΤΚΙ	λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανς, κουίρ και ίντερσεξ άτομα
ΟΚΠ	οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών
ΟΣΥ (2024)	οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής — Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία
ΟΣΥ (αναδιατύπωση)	οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής — Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση)
ΣΑΥ	σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία
ΣΜΛ	σεξουαλικά μεταδιδόμενη/-ες λοίμωξη/-εις
χώρες της ΕΕ+	Τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (Ελβετία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία)

Εισαγωγή

Όπως κατοχυρώνεται στο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου (ΚΕΣΑ), οι αιτούντες διεθνή προστασία δικαιούνται συνθήκες υποδοχής με σκοπό να εξασφαλιστεί η αξιοπρεπή διαβίωσή τους μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία ασύλου. Μεταξύ των συνθηκών αυτών περιλαμβάνονται τα εξής:

μέτρα και υπηρεσίες για την κάλυψη των βασικών υλικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών όλων των αιτούντων (π.χ. στέγαση, τροφή, ένδυση, υγειονομική περίθαλψη και ψυχολογικές υπηρεσίες), καθώς και διάκριση μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών ατόμων μέσω του προσδιορισμού και της ανταπόκρισης στις ειδικές ανάγκες υποδοχής και τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας των εν λόγω ατόμων ⁽¹³⁾.

Για τα άτομα με ειδικές ανάγκες υποδοχής, η οδηγία 2013/33/ΕΕ [ΟΣΥ (αναδιατύπωση)] ⁽¹⁴⁾ προβλέπει ότι «Η υποδοχή προσώπων με ειδικές ανάγκες υποδοχής θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των εθνικών αρχών, ώστε να διασφαλίζεται ότι η υποδοχή τους έχει σχεδιαστεί ειδικά με σκοπό την κάλυψη των ειδικών αναγκών υποδοχής» ⁽¹⁵⁾. Η ίδια διάταξη περιλαμβάνεται στη νέα οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 [ΟΣΥ (2024)] ⁽¹⁶⁾.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ μπορεί να έχουν ειδικές ανάγκες στο πλαίσιο της υποδοχής. Οι ανάγκες αυτές θα πρέπει να προσδιορίζονται και να αντιμετωπίζονται εγκαίρως και με τον κατάλληλο τρόπο, ώστε οι αιτούντες να απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο δίκαιο της ΕΕ και να τους εξασφαλίζεται αξιοπρεπή διαβίωση. Θα πρέπει επίσης να εφαρμόζονται, σε συλλογικό επίπεδο ειδικά μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων για αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου (SOGIESC) στο πλαίσιο της υποδοχής.

Στο παρόν μέρος του οδηγού, θα βρείτε αρχικά παραμέτρους που αφορούν ειδικά τα θέματα SOGIESC, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των συνθηκών υποδοχής με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC. Επιπλέον, στο παρόν μέρος παρουσιάζονται διεξοδικά οι πλέον κατάλληλες διαδικασίες για την πρόληψη περαιτέρω βλάβης και για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών υποδοχής αιτούντων με ποικίλο SOGIESC κατά τρόπο εξατομικευμένο. Επιπλέον, παρέχονται ειδικές συστάσεις και ορθές πρακτικές για ένα σύστημα υποδοχής ασφαλές και συμπεριληπτικό ως προς τα θέματα SOGIESC.

Το παρόν μέρος είναι δομημένο γύρω από τους βασικούς θεματικούς τομείς της υποδοχής, όπως είναι μεταξύ άλλων η παροχή συνθηκών υποδοχής, ο μετριασμός των κινδύνων, ο εντοπισμός, η αξιολόγηση και η ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες μεμονωμένων αιτούντων με ποικίλο SOGIESC, καθώς και ο σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης.

⁽¹³⁾ Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης, «[υποδοχή](#)» στο γλωσσάριο για το άσυλο και τη μετανάστευση.

⁽¹⁴⁾ [Οδηγία 2013/33/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 96).

⁽¹⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 14 της ΟΣΥ (αναδιατύπωση).

⁽¹⁶⁾ Αιτιολογική σκέψη 37 της [οδηγίας \(ΕΕ\) 2024/1346](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

1. Παροχή συνθηκών υποδοχής

Οι αρχές που είναι αρμόδιες για την υποδοχή των αιτούντων θα πρέπει να μεριμνούν ώστε τα μέτρα και οι διαδικασίες που εφαρμόζουν να βασίζονται σε δύο κύριους πυλώνες: i) την παροχή συνθηκών υποδοχής για όλους τους αιτούντες (σε συλλογική βάση) και ii) την παροχή ειδικών συνθηκών υποδοχής στους αιτούντες που τις δικαιούνται, ύστερα από αναγνώριση και αξιολόγηση (σε ατομική βάση).

Όσον αφορά τον πρώτο πυλώνα, ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η λειτουργία ενός συστήματος υποδοχής πρέπει να συνάδουν με το ΚΕΣΑ, να ενσωματώνουν δηλαδή ειδικές παραμέτρους που σχετίζονται με τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων ομάδων αιτούντων, όπως τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ. Ακολουθώντας τη δομή και τους θεματικούς τομείς που καλύπτονται από την ΟΣΥ (αναδιτύπωση) και την ΟΣΥ (2024), η παρούσα ενότητα αναλύει τις ειδικές παραμέτρους SOGIESC που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την παροχή συνθηκών υποδοχής. Όσον αφορά τον δεύτερο πυλώνα (χειρισμός υποθέσεων σε ατομική βάση στο πλαίσιο της υποδοχής), οι σχετικές πληροφορίες και οδηγίες αναλύονται στο κεφάλαιο [3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC»](#).

Η ΟΣΥ (2024), η οποία αντικατέστησε την ΟΣΥ (αναδιτύπωση), έχει ως στόχο να διασφαλίσει κοινά πρότυπα στον τομέα της υποδοχής σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και στις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν (χώρες της ΕΕ+). Περιλαμβάνει διάφορες διατάξεις που αναφέρονται σε αιτούντες με ειδικές ανάγκες υποδοχής. Η πιο θεμελιώδης διάταξη για το θέμα αυτό κατοχυρώνεται στη **γενική αρχή του άρθρου 24**, το οποίο ορίζει ότι «τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη την ειδική κατάσταση των αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής»⁽¹⁷⁾. Το ίδιο άρθρο περιλαμβάνει έναν μη εξαντλητικό κατάλογο κατηγοριών αιτούντων διεθνή προστασία που είναι πιθανότερο να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής. Γυναίκες και άνδρες ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανς και ίντερσεξ άτομα αναφέρονται ρητά ως μία από αυτές τις ομάδες αιτούντων [στοιχείο στ]).

Επιπλέον, οι ακόλουθες **βασικές αρχές** θα πρέπει πάντα να καθοδηγούν τις προσπάθειες των κρατών μελών να παρέχουν συνθήκες υποδοχής που χαρακτηρίζονται από ευαισθησία και συμπεριληπτικότητα σε θέματα SOGIESC:

- Λαμβάνεται κάθε κατάλληλο μέτρο για την **πρόληψη επιθέσεων και έμφυλης βίας**.
- **Απαγόρευση διακρίσεων**. Πρέπει να παρέχεται ισότιμη πρόσβαση στις συνθήκες υποδοχής σε όλους τους αιτούντες, ανεξάρτητα από τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των SOGIESC.

⁽¹⁷⁾ Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί ότι παρόμοια διάταξη υπάρχει στο άρθρο 21 της ΟΣΥ (αναδιτύπωση). Ενώ οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ δεν αναφέρονται ρητά στον κατάλογο των ευάλωτων προσώπων του άρθρου 21, αυτό δεν αποκλείει το ενδεχόμενο ορισμένες ομάδες αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ και/ή συγκεκριμένοι μεμονωμένοι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ να βρίσκονται σε κατάσταση ευάλωτης ή να έχουν άλλες ειδικές ανάγκες (π.χ. άτομα με αναπηρία, θύματα βίας). Δεδομένου ότι οι κατηγορίες των ευάλωτων προσώπων δεν είναι εξαντλητικές, κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξετάζεται και να αξιολογείται σε ατομική βάση, προκειμένου να προσδιοριστούν ειδικοί παράγοντες ή στοιχεία που θα μπορούσαν να οδηγήσουν έναν ΛΟΑΤΚΙ αιτούντα σε ευάλωτη κατάσταση ή να έχει ειδικές ανάγκες υποδοχής.

- Ο συνεχής **προσδιορισμός, η αξιολόγηση και η ανταπόκριση** στις ειδικές ανάγκες υποδοχής των αιτούντων σε ατομική βάση αποτελεί πρωταρχικό μέλημα καθ' όλη τη διάρκεια της υποδοχής.
- **Κοινή ευθύνη και λογοδοσία.** Η εργασία για την παροχή συνθηκών υποδοχής αποτελεί κοινή προσπάθεια όλων των φορέων που συμμετέχουν στην υποδοχή. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και τα διευθυντικά στελέχη θα πρέπει να προσδιορίσουν τα βασικά ζητήματα που εγείρουν ανησυχία και να καθορίσουν τα σχετικά εφαρμοστέα μέτρα μετριασμού των κινδύνων, διασφαλίζοντας την ενσωμάτωση των μέτρων αυτών στις υφιστάμενες πρακτικές, την κοινοποίησή τους σε όλο το προσωπικό και την εφαρμογή τους από αυτό.

Με βάση τη γενική αρχή του άρθρου 24 της ΟΣΥ (2024) ⁽¹⁸⁾ και τις **βασικές αρχές** που αναφέρονται ανωτέρω, στον ακόλουθο πίνακα υπενθυμίζονται ορισμένες από τις διατάξεις για τις συνθήκες υποδοχής που σχετίζονται με τις ειδικές ανάγκες, τις προκλήσεις και, κατ' επέκταση, τις ειδικές ανάγκες υποδοχής που ενδέχεται να έχουν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ. **Κάθε διάταξη συνοδεύεται από ειδικές παραμέτρους που αφορούν την εφαρμογή της ΟΣΥ (αναδιτύπωση) και της ΟΣΥ (2024), αντίστοιχα, με ευαισθησία και συμπεριληπτικότητα σε θέματα SOGIESC ⁽¹⁹⁾.**

Πίνακας. Παράμετροι SOGIESC στις βασικές διατάξεις υποδοχής

Ενημέρωση

Οι αιτούντες στο πλαίσιο της υποδοχής μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους, τις ειδικά προσαρμοσμένες υπηρεσίες που αφορούν και/ή απευθύνονται σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτές. Παραδείγματα είναι τα ειδικά καταλύματα, η πρόσβαση σε μη επισιτιστικά είδη ⁽²⁰⁾, η υγειονομική φροντίδα [συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας (ΣΑΥ)] ⁽²¹⁾, η νομική συνδρομή και οι οργανώσεις που θα μπορούσαν να βοηθήσουν ή να ενημερώσουν σχετικά με τις διαθέσιμες συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής φροντίδας. Στις τελευταίες μπορεί να περιλαμβάνονται επίσης οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ.

⁽¹⁸⁾ Όπως αντικατοπτρίζεται επίσης στο άρθρο 21 της ΟΣΥ (αναδιτύπωση).

⁽¹⁹⁾ Οι ακόλουθες παράμετροι και κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να ερμηνεύονται πάντα σε συνδυασμό με την εθνική νομοθεσία κάθε χώρας της ΕΕ+ για τη μεταφορά της ΟΣΥ (αναδιτύπωση) στο εθνικό νομικό πλαίσιο, καθώς ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές στις πρακτικές και τις διατάξεις.

⁽²⁰⁾ Στον παρόντα οδηγό, ο όρος «μη επισιτιστικά είδη» αναφέρεται σε βασικά οικιακά είδη πλην των τροφίμων, όπως π.χ. ρουχισμός, προϊόντα προσωπικής υγιεινής, προϊόντα καθαρισμού και απορρυπαντικά ρούχων, κλιννοσκεπάσματα και πετσέτες. Όταν πρόκειται για αιτούντες σχολικής ηλικίας, στα μη επισιτιστικά είδη περιλαμβάνονται και σχολικά είδη. Η παροχή μη επισιτιστικών ειδών γίνεται πάντα λαμβανομένης υπόψη της οικογενειακής κατάστασης του αιτούντος. Ειδικότερα, για τη σύνθεση των μη επισιτιστικών ειδών και την παρεχόμενη ποσότητα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές ανάγκες του αιτούντος (π.χ. αναπηρικό αμαξίδιο για άτομα με περιορισμούς κινητικότητας, γυαλιά).

⁽²¹⁾ Η ΣΑΥ αναφέρεται στην πλήρη σωματική, ψυχική και κοινωνική ευεξία ενός ατόμου σε όλα τα θέματα που αφορούν το αναπαραγωγικό σύστημα. Όσον αφορά την αναπαραγωγική υγειονομική φροντίδα, αυτή μπορεί να περιλαμβάνει —χωρίς να περιορίζεται σε αυτό— δραστηριότητες, προγράμματα και παροχή πληροφοριών σχετικά με την εγκυμοσύνη, τη γονιμότητα, την αντισύλληψη και τον οικογενειακό προγραμματισμό, τη διακοπή της εγκυμοσύνης, τη φροντίδα της μητέρας και του νεογέννητου, τον οικογενειακό προγραμματισμό, την πρόληψη και τη διαχείριση του ιού της ανοσοανεπάρκειας του ανθρώπου (HIV) / των σεξουαλικά μεταδιδόμενων λοιμώξεων (ΣΜΛ), την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και τη διευκόλυνση του προληπτικού ελέγχου, της έγκαιρης διάγνωσης και της θεραπείας των ασθενειών αναπαραγωγικής υγείας.

Κράτηση

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ μπορούν να τεθούν υπό κράτηση μόνον εάν δεν μπορούν να εφαρμοστούν με αποτελεσματικό τρόπο άλλα, λιγότερο περιοριστικά, εναλλακτικά μέτρα και μόνο βάσει ατομικής αξιολόγησης.

Όταν υπάρχει κίνδυνος ή κάποιο περιστατικό που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια και την ευημερία ενός κρατούμενου ΛΟΑΤΚΙ ατόμου ⁽²²⁾, λαμβάνονται άμεσα μέτρα για τη μεταφορά του σε ασφαλή τοποθεσία και για την παροχή της κατάλληλης υποστήριξης (π.χ. ιατρική, ψυχοκοινωνική).

Τα προσωπικά στοιχεία SOGIESC των αιτούντων εξετάζονται κατά κύριο λόγο με σκοπό την κατανομή τους σε χώρους κράτησης ανδρών ή γυναικών, ιδίως όταν πρόκειται για τρανς και ίντερσεξ άτομα. Η γνώμη και η προτίμησή τους σχετικά με την καταλληλότερη εγκατάσταση κράτησης πρέπει να ληφθεί υπόψη για να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η ευημερία τους. Όπου είναι δυνατόν, διατίθενται χωριστές εγκαταστάσεις για κρατούμενους με ποικίλο SOGIESC, με μέριμνα ώστε να αποφεύγεται ο διοικητικός διαχωρισμός και ο στιγματισμός και να μην παρεμποδίζεται η πρόσβασή τους σε ζωτικής σημασίας υπηρεσίες και αγαθά. Εάν τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια και/ή η ευημερία αιτούντος ΛΟΑΤΚΙ, πρέπει να εξεταστεί κατά προτεραιότητα η επιλογή να αφεθεί ελεύθερος ή να παραπεμφθεί σε εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ που τελούν υπό κράτηση έχουν το δικαίωμα να επικοινωνούν με εκπροσώπους της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), καθώς επίσης και με μέλη της οικογένειάς τους, νομικούς συμβούλους και εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων (συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ) που αναγνωρίζονται από το οικείο κράτος μέλος, και να δέχονται επισκέψεις από τα εν λόγω πρόσωπα, κατά τρόπο που σέβεται την ιδιωτικότητά τους. Πιο συγκεκριμένα, τα μέλη της οικογένειας θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τον/την ομόφυλο/-η σύζυγο του κρατούμενου ατόμου ή τον/την εκτός γάμου σύντροφό του σε πλαίσιο σταθερής σχέσης, εάν το εν λόγω πρόσωπο (μέλος της οικογένειας) εμπίπτει στον ορισμό των μελών της οικογένειας της ΟΣΥ (2024) ⁽²³⁾ [και της ΟΣΥ (αναδιτύπωση)].

⁽²²⁾ Σύμφωνα με τον Διεθνή Συνασπισμό κατά της Κράτησης, τα τρανς άτομα έχουν 15 φορές περισσότερες πιθανότητες από πληθυσμούς φυλοαμετάβατων ατόμων (οις-τζέντερ) να υποστούν σεξουαλική επίθεση κατά τη διάρκεια της κράτησής τους (International Detention Coalition, [LGBTI Persons in Immigration Detention](#), έγγραφο θέσης, Ιούνιος 2016, σ. 10).

⁽²³⁾ Άρθρο 2 σημείο 3) στοιχείο α) της ΟΣΥ (2024).

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ έχουν απρόσκοπτη και συνεχή πρόσβαση σε κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή και στην απαραίτητη υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της περίθαλψης ψυχικής υγείας, καθώς και πρόσβαση σε πληροφορίες και θεραπεία για τον ιό της ανοσοανεπάρκειας του ανθρώπου (HIV). Τρανς άτομα που βρίσκονται σε ιατρική φυλομετάβαση και ίντερσεξ άτομα που έχουν ήδη λάβει φροντίδα ή θεραπεία επιβεβαίωσης φύλου ⁽²⁴⁾ έχουν το δικαίωμα απρόσκοπτης πρόσβασης στην ίδια φροντίδα κατά τη διάρκεια της κράτησής τους, όταν υπάρχει επίσημη γνωμάτευση ότι η συνέχιση της φροντίδας είναι απαραίτητη για την υγεία και την ευημερία τους. Αυτό ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω φροντίδα είναι ήδη διαθέσιμη και εφικτή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και την εθνική πρακτική, κατά τον ίδιο τρόπο που παρέχεται στους υπηκόους του οικείου κράτους μέλους.

Θα πρέπει να αποφεύγεται η κράτηση ΛΟΑΤΚΙ παιδιών, είτε είναι ασυνόδευτα είτε συνοδευόμενα. Αντ' αυτού, θα πρέπει να επιδιώκονται άλλες, καταλληλότερες, ρυθμίσεις στέγασης. Ομόφυλοι/-ες σύντροφοι σε πλαίσιο σταθερής σχέσης, οι σύζυγοι και τα μέλη της οικογένειάς τους ⁽²⁵⁾ (συμπεριλαμβανομένων των εξαρτώμενων ενηλίκων, για παράδειγμα των ηλικιωμένων γονέων) θα πρέπει να στεγάζονται μαζί σε χωριστό κατάλυμα που εξασφαλίζει επαρκή ιδιωτικότητα.

Οικογένειες

Η οικογενειακή ενότητα των ομόφυλων συζύγων ή συντρόφων σε πλαίσιο σταθερής σχέσης ⁽²⁶⁾ και των μελών της οικογένειάς τους (ανήλικα τέκνα και άλλα εξαρτώμενα πρόσωπα, για παράδειγμα ηλικιωμένοι γονείς) γίνεται σεβαστή καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υποδοχής. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή στέγασης και την τοποθέτηση σε κατάλυμα, υπό την προϋπόθεση ότι οι ενδιαφερόμενοι αιτούντες έχουν συμφωνήσει να τοποθετηθούν μαζί.

⁽²⁴⁾ Η φροντίδα επιβεβαίωσης φύλου (ή φροντίδα επαναπροσδιορισμού φύλου) περιλαμβάνει μια σειρά από κοινωνικές, ψυχολογικές, συμπεριφορικές και ιατρικές παρεμβάσεις «σχεδιασμένες να υποστηρίξουν και να επιβεβαιώνουν την ταυτότητα φύλου ενός ατόμου» όταν αυτή έρχεται σε σύγκρουση με το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση. Οι παρεμβάσεις βοηθούν τα τρανς άτομα να ευθυγραμμίσουν διάφορες πτυχές της ζωής τους —συναισθηματικές, διαπροσωπικές και βιολογικές— με την ταυτότητα φύλου τους. Μπορεί να περιλαμβάνουν μη χειρουργική φροντίδα —όπως ορμονοθεραπεία, λογοθεραπεία και υπηρεσίες ψυχικής υγείας— και χειρουργική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της ανάπλασης των γεννητικών οργάνων, της αναδόμησης των μαστών και της πλαστικής χειρουργικής του προσώπου. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο ενημερωτικό σημείωμα του ΕΥΑΑ, [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), Νοέμβριος 2024, κεφάλαιο 1. «SOGIESC terms and concepts».

⁽²⁵⁾ Σύμφωνα με τον ορισμό που προβλέπεται στο άρθρο 2 σημείο 3) στοιχείο α) της ΟΣΥ (2024), το οποίο καλύπτει «[τον/τη σύζυγο] ή [τον/την] εκτός γάμου σύντροφο του αιτούντος σε πλαίσιο σταθερής σχέσης, όταν το δίκαιο ή η πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα άγαμα ζεύγη ως ισοδύναμα με τα έγγαμα ζεύγη».

⁽²⁶⁾ Αυτόθι.

Ρυθμίσεις για τις υλικές συνθήκες υποδοχής

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ και οι οικογένειές τους τοποθετούνται σε ασφαλές και κατάλληλο κατάλυμα, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών και της γνώμης τους. Εφιστάται ιδιαίτερη προσοχή στην τοποθέτηση των τρανς και ίντερσεξ ατόμων που υποβάλλουν αίτηση (πλαίσιο [Στέγαση — Ειδικές παράμετροι SOGIESC](#)).

Εντός της δομής φιλοξενίας, οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ έχουν το δικαίωμα να επικοινωνούν με εκπροσώπους της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, καθώς επίσης και με μέλη της οικογένειάς τους, νομικούς συμβούλους και εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ, κατά τρόπο που σέβεται την ιδιωτικότητά τους.

Όλα τα μέλη του προσωπικού που έρχονται σε επαφή με αιτούντες δεσμεύονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας όσον αφορά τα ευαίσθητα δεδομένα που περιέρχονται σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών στοιχείων SOGIESC των αιτούντων ⁽²⁷⁾.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ συμμετέχουν σε ζητήματα και πρακτικές που αφορούν τη διαχείριση των υλικών πόρων και των μη υλικών πτυχών της ζωής στο κέντρο φιλοξενίας. Αυτό διενεργείται κατά τρόπο που σέβεται την ασφάλεια, την ευημερία και την αξιοπρέπεια τους και μετριάξει τον κίνδυνο αποκάλυψης του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου τους και τον κίνδυνο ανεπιθύμητης ή περιττής έκθεσής τους.

Υγειονομική περίθαλψη

Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα έχουν πρόσβαση στην απαραίτητη υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της επείγουσας περίθαλψης, της βασικής θεραπείας ασθενειών και της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγειονομικής φροντίδας, καθώς και πρόσβαση σε σχετική ενημέρωση και πρόληψη.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη περίθαλψη ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένης της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και της φαρμακευτικής αγωγής, όπου απαιτείται.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ λαμβάνουν αποφάσεις κατόπιν ενημέρωσης σχετικά με την ιατρική τους περίθαλψη, μεταξύ άλλων όσον αφορά χειρουργικές επεμβάσεις και φαρμακευτική αγωγή.

⁽²⁷⁾ Εκτός εάν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει παράσχει την εν επιγνώσει συναίνεσή του για την κοινοποίηση πληροφοριών σε συγκεκριμένο τρίτο μέρος ή τρίτα μέρη, καθώς και εάν υπάρχουν ειδικοί εθνικοί κανόνες και κανονισμοί για τις περιπτώσεις όπου μπορεί να αρθεί το απόρρητο (π.χ. σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή απειλητική για τη ζωή του ατόμου).

Δεν θα πρέπει να συνιστάται σε ίντερσεξ άτομα να υποβάλλονται σε μη ζωτικής σημασίας, ιατρικά περιττή χειρουργική επέμβαση ή θεραπεία κανονικοποίησης του φύλου, που αποσκοπεί στη μεταβολή των χαρακτηριστικών του φύλου του, συμπεριλαμβανομένης της στειρώσης, χωρίς την προηγούμενη, ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεσή τους. Τέτοιου είδους παρεμβάσεις θα πρέπει να αποφεύγονται ιδίως όταν πρόκειται για παιδιά ⁽²⁸⁾.

Οι αιτούντες που έχουν υποβληθεί σε ακρωτηριασμό/αποκοπή των γυναικείων γεννητικών οργάνων (ΑΓΓΟ) ή ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων ίντερσεξ ατόμου (ΑΓΟΔΑ) έχουν πρόσβαση στην αναγκαία και κατάλληλη θεραπεία αποκατάστασης ⁽²⁹⁾.

Η πρόσβαση των αιτούντων σε υγειονομική περίθαλψη παρέχεται με βάση τις πραγματικές ανάγκες υγείας του ατόμου, ανεξάρτητα από το βιολογικό φύλο / τον δείκτη φύλου που αναφέρεται στα επίσημα έγγραφά του ή το αυτοπροσδιοριζόμενο κοινωνικό φύλο του.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ (ή όσα άτομα θεωρούνται ΛΟΑΤΚΙ) δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε πρακτικές θεραπείας «μεταστροφής» ⁽³⁰⁾.

Αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής

Η κατάσταση και οι ειδικές ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ παρακολουθούνται και αξιολογούνται συνεχώς και, όταν υπάρχει ανάγκη, μεταφέρονται σε κατάλληλο κατάλυμα και/ή παραπέμπονται σε εξειδικευμένη υποστήριξη, μεταξύ άλλων σε οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ, νομική συνδρομή, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, υγειονομική περίθαλψη και υπηρεσίες υποστήριξης για τα θύματα έμφυλης βίας, ΑΓΓΟ και ΑΓΟΔΑ.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διενέργεια ατομικής αξιολόγησης, συμβουλευτείτε το κεφάλαιο [3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC»](#).

⁽²⁸⁾ Βλ. επίσης Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), [The Fundamental Rights Situation of Intersex People – FRA Focus](#), Απρίλιος 2015, σ. 5-7. Στην περίπτωση των παιδιών, η προϋπόθεση της «εν επιγνώσει συναίνεσης» παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες, καθώς η ελάχιστη ηλικία από την οποία ένα παιδί συμμετέχει στη διαδικασία λήψης απόφασης διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών. Η έλλειψη δικαιοπρακτικής ικανότητας του παιδιού μπορεί να αντισταθμιστεί με τη χρήση άλλων μηχανισμών και μέσων (π.χ. εν επιγνώσει συναίνεση του γονέα / νόμιμου εκπροσώπου, δικαστική απόφαση). ωστόσο, αναγνωρίζεται ευρέως και συνιστάται τα ίντερσεξ παιδιά να μην υποβάλλονται καθόλου σε περιττές ιατρικές παρεμβάσεις, καθώς αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε μη αναστρέψιμες καταστάσεις υγείας, ακόμη και σε στειρώση (βλ. επίσης το ψήφισμα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, [Resolution 2191 \(2017\) – Promoting the human rights of and eliminating discrimination against intersex people](#), 2017, ιδίως την παράγραφο 7).

⁽²⁹⁾ Μπορεί να περιλαμβάνει χειρουργική επέμβαση ανάπλασης ή πρόσβαση σε συγκεκριμένη φαρμακευτική αγωγή, κατόπιν ατομικής αξιολόγησης και υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιου είδους θεραπεία είναι ήδη διαθέσιμη και εφικτή σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική, κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο παρέχεται στους υπηκόους του οικείου κράτους μέλους.

⁽³⁰⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη θεραπεία «μεταστροφής» και τον αντίκτυπό της, ανατρέξτε στο ενημερωτικό σημείωμα του EUAA, [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου – Ενημερωτικό σημείωμα), Νοέμβριος 2024, ενότητα 2.2. «Intersectionality in asylum».

Ανήλικα άτομα

Το βέλτιστο συμφέρον των ΛΟΑΤΚΙ παιδιών λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υποδοχής. Κατά την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος των παιδιών αυτών, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη την ευημερία, την ασφάλεια και την κοινωνική τους ανάπτυξη, εξετάζοντας επίσης τη διασταύρωση των προσωπικών τους στοιχείων SOGIESC με άλλους παράγοντες, όπως η κατάσταση εντός της οικογένειας, της κοινότητας και της δομής υποδοχής. Λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι επιθυμίες των ΛΟΑΤΚΙ παιδιών, μεταξύ άλλων σε σχέση με την εμπειρία και την έκφραση των προσωπικών τους στοιχείων SOGIESC (π.χ. το αυτοπροσδιοριζόμενο κοινωνικό φύλο ενός τρανς παιδιού είναι ένας παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη κατά την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντός του· ομοίως, ένα ίντερσεξ παιδί μπορεί να μην ταυτίζεται με το βιολογικό φύλο / τον δείκτη φύλου που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση ή που εμφανίζεται στα επίσημα έγγραφά του).

Τα παιδιά ΛΟΑΤΚΙ έχουν πρόσβαση, υπό ισότιμους όρους με όλα τα παιδιά, σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που αρμόζουν στην ηλικία τους εντός των χώρων και των κέντρων φιλοξενίας που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) της ΟΣΥ (2024) ⁽³¹⁾, καθώς επίσης και σε υπαίθριες δραστηριότητες και σε υπηρεσίες αποκατάστασης για τα παιδιά που είναι θύματα κατάχρησης, αμέλειας ή εκμετάλλευσης.

Τα ΛΟΑΤΚΙ παιδιά φιλοξενούνται με τους γονείς τους, τα ανήλικα άγαμα αδέρφια τους ή με τον ενήλικο που έχει την ευθύνη τους σύμφωνα με τον νόμο ή με την πρακτική του οικείου κράτους μέλους, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον τους, κατόπιν σχετικής αξιολόγησης.

Τα άτομα που εργάζονται με παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των επιτρόπων και άλλων εκπροσώπων (ανάλογα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική), θα πρέπει να έχουν λάβει και να συνεχίσουν να λαμβάνουν κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τα δικαιώματα και τις ανάγκες των ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένης κατάρτισης για θέματα SOGIESC, καθώς και για ειδικά θέματα SOGIESC που αφορούν το άσυλο.

Ασυνόδευτα ανήλικα άτομα

Η τοποθέτηση των ασυνόδευτων ΛΟΑΤΚΙ παιδιών σε καταλύματα πρέπει να πραγματοποιείται κατόπιν ενδελεχούς αξιολόγησης του βέλτιστου συμφέροντός τους, σε ατομική βάση, με γνώμονα την ασφάλεια, την ευημερία και την κοινωνική τους ανάπτυξη. Επίσης, ακούγονται και λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι επιθυμίες τους, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους, όσον αφορά μεταξύ άλλων την προσωπική τους εμπειρία και την έκφραση των προσωπικών τους στοιχείων SOGIESC.

⁽³¹⁾ Και άρθρο 18 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (αναδιατύπωση).

Θύματα βασανιστηρίων και βίας

ΛΟΑΤΚΙ άτομα που έχουν πέσει θύματα εμπορίας ανθρώπων ή βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλων σοβαρών πράξεων βίας, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας, λαμβάνουν την απαραίτητη φροντίδα· ειδικότερα, τους παρέχεται πρόσβαση σε κατάλληλη ιατρική και ψυχολογική θεραπεία ή περίθαλψη που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και την ταυτότητά τους σε σχέση με προσωπικά στοιχεία SOGIESC.

Τα άτομα που εργάζονται με θύματα βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλων σοβαρών πράξεων βίας, συμπεριλαμβανομένου του ιατρικού προσωπικού, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάρτιση, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τις ιδιαίτερες ανάγκες και τη σχετική θεραπεία ατόμων με ποικίλο SOGIESC και δεσμεύονται από τους κανόνες εμπιστευτικότητας που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο σε σχέση με κάθε πληροφορία που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια της εργασίας τους.

Προσωπικό και πόροι

Το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες στο πλαίσιο της υποδοχής θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε βασική κατάρτιση για ζητήματα SOGIESC γενικά αλλά και ειδικότερα στον τομέα του ασύλου ⁽³²⁾. Το προσωπικό που διενεργεί ή συμμετέχει με άλλο τρόπο στην αξιολόγηση ειδικών αναγκών (αξιολογητές) ή στη διαχείριση υποθέσεων (υπεύθυνοι διαχείρισης υποθέσεων) θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε πιο εξειδικευμένη κατάρτιση σε θέματα SOGIESC (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάρτιση, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Οριζόντια στοιχεία](#), ενότητα 5.3. «Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC»).

⁽³²⁾ Η εν λόγω κατάρτιση μπορεί να καλύπτει τους ακόλουθους τομείς: εισαγωγή στα βασικά στοιχεία SOGIESC και στους όρους και τα στοιχεία που αφορούν ειδικά τα εκτοπισμένα ΛΟΑΤΚΙ άτομα· το βασικό νομικό πλαίσιο· κατανόηση των διασταυρούμενων ταυτοτήτων και εμπειριών των εκτοπισμένων ΛΟΑΤΚΙ ατόμων· κανόνες και αντιμετώπιση της ασυνείδητης προκατάληψης· συμπεριληπτική γλώσσα και επικοινωνία με σεβασμό· δημιουργία ασφαλών χώρων· μετριασμός των κινδύνων για αιτούντες με ποικίλο SOGIESC· και έγκαιρη και ασφαλής αντιμετώπιση περιστατικών εισαγωγής διακρίσεων, βίας και κακοποίησης. Οι ειδικευμένοι υπάλληλοι υποδοχής που συμμετέχουν στη διαχείριση της ευαλωτότητας (αναγνώριση, αξιολόγηση, αντιμετώπιση, διαχείριση υποθέσεων) θα πρέπει να λαμβάνουν πιο εξειδικευμένη κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης κατάρτισης σε τεχνικές διεξαγωγής συνεντεύξεων με αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ και κατάρτισης στη διαχείριση μεμονωμένων υποθέσεων.

Στέγαση — Ειδικές παράμετροι SOGIESC

Τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν διάφορα είδη στέγασης για τους αιτούντες. Οι στεγαστικές λύσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα, από κέντρα φιλοξενίας έως ιδιωτικές κατοικίες, διαμερίσματα, ξενοδοχεία ή άλλους χώρους ειδικά προσαρμοσμένους για να στεγάσουν αιτούντες διεθνή προστασία. Ταυτόχρονα, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 37 της ΟΣΥ (2024) ⁽³³⁾, «η υποδοχή προσώπων με ειδικές ανάγκες υποδοχής θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των εθνικών αρχών, ώστε να διασφαλίζεται ότι η υποδοχή τους έχει σχεδιαστεί ειδικά με σκοπό την κάλυψη των ειδικών αναγκών υποδοχής».

Η στέγαση αποτελεί βασικό ζήτημα για τους αιτούντες με ποικίλο SOGIESC. Λόγω των χαρακτηριστικών ή των ταυτοτήτων τους που δεν ανταποκρίνονται στα κοινωνικά πρότυπα, ενδέχεται να βιώσουν βία και παρενόχληση στα κέντρα φιλοξενίας. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα μπορεί να αισθάνονται πιο ασφαλή και άνετα να ζουν με άλλα μέλη της κοινότητάς τους. Ως εκ τούτου, οι αρχές υποδοχής πρέπει πάντοτε να μεριμνούν ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα ζητήματα ασφάλειας και η κατάσταση των αιτούντων να αξιολογείται και να παρακολουθείται συνεχώς σε ατομική βάση.

Η **τοποθεσία** των εγκαταστάσεων φιλοξενίας αποτελεί βασική παράμετρο· σχετικές υπηρεσίες, όπως δημόσιες υπηρεσίες, σχολεία, καταστήματα που εξυπηρετούν καθημερινές ανάγκες, υγειονομική περίθαλψη, νομική βοήθεια και άλλοι σχετικοί οργανισμοί θα πρέπει να βρίσκονται σε κοντινή απόσταση. Τα τρανς και ίντερσεξ άτομα, καθώς και όσα έχουν υποβληθεί σε ΑΓΓΟ ή ΑΓΟΔΑ, μπορεί να χρειάζονται ειδική ιατρική θεραπεία ή φροντίδα (π.χ. φροντίδα αποκατάστασης), η οποία δεν είναι διαθέσιμη σε όλες τις τοποθεσίες.

Όσον αφορά την **τοποθέτηση** σε κατάλυμα, θα πρέπει πάντα να τηρείται η αρχή της ενότητας της οικογένειας και να λαμβάνεται πάντα υπόψη το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών πριν από οποιαδήποτε τοποθέτηση αιτούντων στο σύστημα φιλοξενίας — συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ποικίλο SOGIESC (βλ. επίσης τον πίνακα [Παράμετροι SOGIESC στις βασικές διατάξεις υποδοχής](#) και ιδίως τις ενότητες [Οικογένειες](#), [Ανήλικα άτομα](#) και [Ρυθμίσεις για τις υλικές συνθήκες υποδοχής](#)). Επιπλέον, και ανεξάρτητα από τον τύπο της στέγασης (συλλογική ή ατομική), θα πρέπει να υπάρχουν χωριστά υπνοδωμάτια με κλειδαριά για τους αιτούντες που είναι μόνοι τους και ανήκουν σε διαφορετικά φύλα. Ομοίως, τα κέντρα φιλοξενίας θα πρέπει να διαθέτουν τουαλέτες και εγκαταστάσεις λουτρού που κλειδώνουν και είναι χωριστές για άνδρες και γυναίκες και, ιδανικά, θα πρέπει να υπάρχει μικρότερος αριθμός μονάδων ουδέτερων ως προς το φύλο.

⁽³³⁾ Αυτή η πτυχή αντικατοπτρίζεται επίσης στην αιτιολογική σκέψη 14 της ΟΣΥ (αναδιτύπωση).

Στέγαση — Ειδικές παράμετροι SOGIESC

Όταν υπάρχει ανάγκη να αντιμετωπιστούν κίνδυνοι και προκλήσεις για την ασφάλεια των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ σε κέντρα φιλοξενίας (π.χ. παρενόχληση, διακρίσεις), οι αρχές υποδοχής θα πρέπει να εξετάζουν τη διαθεσιμότητα και την παροχή επιλογών χωριστών καταλυμάτων, όπως ασφαλή ή ατομικά καταλύματα ή μετεγκατάσταση σε κέντρο με επιλογές χωριστών μονάδων στέγασης. Η ίδια μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται επίσης όταν υπάρχει ανάγκη στέγασης ιδιαίτερα ευάλωτων αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ (π.χ. θυμάτων έμφυλης βίας και ατόμων με σοβαρά προβλήματα υγείας). Εάν δεν υπάρχει δυνατότητα χωριστής στέγασης, θα πρέπει να εξασφαλιστεί ειδικός χώρος εντός του κέντρου φιλοξενίας με αυξημένη ιδιωτικότητα, ιδιωτικό μπάνιο και λιγότερα συγκατοικούντα άτομα· μπορεί επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο μετακίνησης σε άλλο κέντρο, ενδεχομένως κοντά σε δίκτυα ΛΟΑΤΚΙ και σχετική υποστήριξη.

Να θυμάστε ότι δεν υπάρχει ενιαία προσέγγιση κατάλληλη για όλους τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ· η επιλογή του καταλληλότερου καταλύματος ή της καταλληλότερης ρύθμισης στέγασης για ένα ΛΟΑΤΚΙ άτομο (και την οικογένειά του) θα πρέπει πάντα να γίνεται σε ατομική βάση, αφού προσδιοριστούν και αξιολογηθούν οι ειδικές ανάγκες του και ληφθούν υπόψη οι προτιμήσεις και οι εμπειρίες του (βλ. επίσης κεφάλαιο [3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC»](#)).

Παραδείγματα καταλυμάτων φιλικών για SOGIESC είναι μεταξύ άλλων τα απόρρητα καταλύματα για ευάλωτους αιτούντες, ειδικά διαμερίσματα για ΛΟΑΤΚΙ, καθώς και καταλύματα που παρέχονται από τον ιδιωτικό τομέα στέγασης (βραχυπρόθεσμη στέγαση για άτομα με ειδικές ανάγκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων).

Όσον αφορά τα **ΛΟΑΤΚΙ ασυνόδευτα παιδιά**, η τοποθέτησή τους σε καταλύματα και η επιλογή των καταλληλότερων ρυθμίσεων φροντίδας θα πρέπει να γίνεται βάσει ατομικής αξιολόγησης των αναγκών και των χαρακτηριστικών κάθε παιδιού (αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος). Οι απόψεις και οι επιθυμίες των παιδιών πρέπει να ακούγονται κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την καταλληλότερη ρύθμιση στέγασης. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των τρανς παιδιών, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή κέντρου φιλοξενίας αγοριών ή κοριτσιών —θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες και οι απόψεις του παιδιού και η γνώμη του επιτρόπου ή άλλου συμβούλου ή εκπροσώπου του. Ιδιαίτερη προσοχή στους πιθανούς κινδύνους θα πρέπει να δίνεται πριν αποφασιστεί η τοποθέτηση ασυνόδευτων ΛΟΑΤΚΙ παιδιών στη φροντίδα οικογενειών στη χώρα υποδοχής (π.χ. υπό τη φροντίδα συγγενών, αναδόχων ή άλλες μορφές οικογενειακής φροντίδας), όπου εφαρμόζονται τέτοια συστήματα.

Άλλες χρήσιμες πηγές

- Η UNHCR έχει συντάξει έναν βασικό οδηγό, ο οποίος περιλαμβάνει πρακτικές συστάσεις για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, τα διευθυντικά στελέχη και το προσωπικό που εργάζεται απευθείας με αιτούντες. Οι συστάσεις αναφέρονται στον τρόπο εξέτασης των ειδικών αναγκών των εκτοπισμένων ατόμων ΛΟΑΤΚΙ, καλύπτοντας ευρύ φάσμα θεματικών τομέων ⁽³⁴⁾.
- Τα συνοπτικά συμπεράσματα της παγκόσμιας στρογγυλής τραπέζης της UNHCR σχετικά με την προστασία και την ανεύρεση λύσεων για άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ σε αναγκαστικό εκτοπισμό περιλαμβάνουν συστάσεις προς τα κράτη για την έγκριση ειδικών μέτρων με σκοπό την ενσωμάτωση της προστασίας και του σεβασμού των δικαιωμάτων των εκτοπισθέντων ατόμων ΛΟΑΤΚΙ, μεταξύ άλλων στους τομείς που σχετίζονται με την υποδοχή (π.χ. στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, συμμετοχή) ⁽³⁵⁾.
- Η ευρωπαϊκή περιφέρεια της Διεθνούς Ένωσης Λεσβίων, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων, Τρανς και Ίντερσεξ Ατόμων δημοσίευσε έκθεση στην οποία επισημαίνονται ορθές πρακτικές σε σχέση με αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στην Ευρώπη και η οποία περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ⁽³⁶⁾.
- Στο πλαίσιο του έργου Rainbow Welcome! έχει εκπονηθεί ένας οδηγός με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής σε ξενώνες φιλοξενίας ΛΟΑΤΚΙ, συλλόγους ΛΟΑΤΚΙ και κέντρα υποδοχής αιτούντων και προσφύγων ⁽³⁷⁾.
- Στο βιβλίο *Queering Asylum in Europe*, και συγκεκριμένα στην ενότητα 9.2. «Physical and mental health» ⁽³⁸⁾, παρέχεται μια επισκόπηση των πρακτικών που αφορούν την πρόσβαση των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης σε ορισμένες χώρες (Γερμανία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο), συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε εξειδικευμένη θεραπεία, όπως περίθαλψη ψυχικής υγείας, θεραπεία για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και των βασανιστηρίων, ορμονοθεραπεία και περίθαλψη που σχετίζεται με τον ιό HIV.

⁽³⁴⁾ UNHCR, [Working with lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex and queer \(LGBTIQ+\) persons in forced displacement – Need to Know Guidance](#), Γενεύη, 2021.

⁽³⁵⁾ UNHCR, [2021 Global Roundtable on Protection and Solutions for LGBTIQ+ People in Forced Displacement – Summary conclusions](#), Γενεύη, 2021.

⁽³⁶⁾ Ευρωπαϊκή περιφέρεια της Διεθνούς Ένωσης Λεσβίων, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων, Τρανς και Ίντερσεξ Ατόμων, [Good practices related to LGBTI asylum applicants in Europe](#), 2014, ιδίως το κεφάλαιο 10.

⁽³⁷⁾ Rainbow Welcome! project, [Improving the reception of LGBTIQ+ asylum seekers and refugees in Europe – Practical guide for social workers and actors on the ground](#), 2022.

⁽³⁸⁾ Danisi C., Dustin M., Ferreira N. και Held N., «[Health, Work and Education](#)» στο *Queering Asylum in Europe*, Springer, Cham, 2021.

Ορθές πρακτικές

- Το ομοσπονδιακό σχέδιο δράσης για ένα Βέλγιο φιλικό προς τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα περιλαμβάνει συνολικά 133 μέτρα για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων από διάφορες ομοσπονδιακές πολιτικές. Το σχέδιο δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, με έμφαση στην κατάρτιση, την παροχή πληροφοριών και την παραπομπή, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες υποδοχής τους ⁽³⁹⁾.
- Στο Βέλγιο, αρκετές θέσεις σε καταλύματα χαρακτηρίζονται με βάση την προσβασιμότητα/προσαρμοστικότητά τους για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων, όπως άτομα με μειωμένη κινητικότητα ή άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας (που χρειάζονται ειδική υποδομή στο δωμάτιο ή να βρίσκονται κοντά σε εγκαταστάσεις ιατρικής περίθαλψης) και άλλες κατηγορίες ευάλωτων αιτούντων (π.χ. άτομα που πρέπει να βρίσκονται κοντά στα γραφεία του προσωπικού ή κοντά σε εγκαταστάσεις υγιεινής).
- Το μοντέλο του Βερολίνου αποτελεί μια στρατηγική υποδοχής και ένταξης που αναγνωρίζει και λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη ευαλωτότητα των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Μεταξύ άλλων υπηρεσιών, παρέχει συμβουλευτική σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου, ειδική συμβουλευτική για την καταπολέμηση της βίας και των διακρίσεων, ψυχολογική υποστήριξη και υγειονομική περίθαλψη, προωθεί την ενδυνάμωση και τη σύσταση ομάδων αυτοβοήθειας, διαθέτει ειδικό ξενώνα φιλοξενίας προσφύγων ΛΟΑΤΚΙ και παρέχει κατάρτιση σε διευθυντικά στελέχη και μέλη του προσωπικού ξενώνων φιλοξενίας προσφύγων, στη δημόσια διοίκηση, σε συμβουλευτικά κέντρα για πρόσφυγες, στο προσωπικό ασφαλείας κ.ά. ⁽⁴⁰⁾.
- Στο γαλλικό σύστημα υποδοχής, περίπου 200 θέσεις είναι ειδικά προσαρμοσμένες στις ανάγκες ευάλωτων αιτούντων με ποικίλο SOGIESC. Τα μέτρα ασφάλειας και προστασίας λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη και το προσωπικό είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο ώστε να ανταποκρίνεται στις ειδικές ανάγκες αυτής της ομάδας αιτούντων (συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων υγείας και ψυχικής υγείας, της κοινωνικής ένταξης, της καταπολέμησης των διακρίσεων και της παροχής νομικών συμβουλών). Έχουν αναπτυχθεί συνεργασίες με οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ και παρόχους υγειονομικής περίθαλψης, οι οποίες βασίζονται σε μια διεπιστημονική προσέγγιση. Για την τοποθέτηση σε αυτούς τους προσαρμοσμένους χώρους, λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ άλλων, η γνώμη του ίδιου του αιτούντος. Το πρόγραμμα αποτελεί μέρος του εθνικού σχεδίου για την ευαλωτότητα *Plan Vulnérabilités* ⁽⁴¹⁾.

⁽³⁹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Equal.be, «[Plan d'action SOGIESC](#)», 2021-2024 (διατίθεται στα Γαλλικά και Ολλανδικά).

⁽⁴⁰⁾ Υπηρεσία του ομόσπονδου κρατιδίου του Βερολίνου για την ίση μεταχείριση και την καταπολέμηση των διακρίσεων, [LGBTI refugees – situation, protection and support](#), ενημερωτικό δελτίο 09e, Βερολίνο, 2016.

⁽⁴¹⁾ Υπουργείο Εσωτερικών, Γαλλία, [10 actions pour renforcer la prise en charge des vulnérabilités des demandeurs d'asile et des réfugiés](#), Μάιος 2021 (διαθέσιμο στα γαλλικά).

- Στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του προγράμματος στήριξης έκτακτης ανάγκης για την ένταξη και τη στέγαση, η UNHCR και οι φορείς υλοποίησης του προγράμματος παρείχαν ειδικά καταλύματα για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, παρέχοντάς τους φιλοξενία σε ειδικά διαμερίσματα σε αστικές περιοχές και πρόσβαση σε συστήματα νομικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης από το 2016 έως το 2021 ⁽⁴²⁾.

⁽⁴²⁾ Solidarity Now, «[Ολοκληρωμένα προγράμματα — Προγράμματα Στέγασης και Παροχής Υπηρεσιών](#)», Ιανουάριος-Δεκέμβριος 2022.

2. Μετριασμός του κινδύνου για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής

Τα άτομα με ποικίλο SOGIESC συχνά υφίστανται διακρίσεις, παρενοχλούνται ή περιθωριοποιούνται, καθώς δεν ανταποκρίνονται στο κυρίαρχο κοινωνικοπολιτισμικό μοντέλο και στις κοινωνικές προσδοκίες στη χώρα καταγωγής και/ή στη χώρα ασύλου. (Συμβουλευτείτε επίσης τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), κεφάλαιο 2. «Διατομεακότητα στο άσυλο»). Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένα σε διακρίσεις, κακοποίηση, βία ή κινδύνους για τη σωματική και ψυχική τους υγεία στη χώρα καταγωγής τους, κατά τη διέλευση μεταξύ χωρών και στη χώρα ασύλου. Άλλα είδη κινδύνων και παραγόντων, όπως προϋπάρχον ψυχικό τραύμα, σωματικές και ψυχικές παθήσεις, ενδέχεται να επιδεινωθούν ή να ενταθούν περαιτέρω, εάν δεν προσδιοριστούν σωστά και δεν μετριαστούν.

Ειδικά μέτρα και οι πολιτικές στον τομέα της υποδοχής μπορούν να μειώσουν τις πιθανότητες εμφάνισης αυτών των κινδύνων, ενώ η ύπαρξη ενός μηχανισμού αντιμετώπισης μπορεί να μειώσει τον αντίκτυπο επιβλαβών πράξεων. Η λήψη αυτών των μέτρων μπορεί να συμβάλει στον μετριασμό των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ και στη δημιουργία ασφαλέστερου περιβάλλοντος για τα άτομα αυτά.

Το παρόν κεφάλαιο αποτελείται από δύο ενότητες, οι οποίες καλύπτουν i) την ανάλυση των κυριότερων (αλλά όχι των μοναδικών) κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα και των επιπτώσεών τους (ενότητα [2.1. «Κίνδυνοι για αιτούντες με ποικίλο SOGIESC»](#)) και ii) ευρύ φάσμα μέτρων και τρόπων μετριασμού των εν λόγω κινδύνων (ενότητα [2.2. «Μετριασμός των κινδύνων»](#)). Τα μέτρα και οι συστάσεις μπορούν επίσης να βοηθήσουν τις αρχές υποδοχής να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν πρακτικές για την αξιολόγηση των συνθηκών υποδοχής, ενσωματώνοντας συγκεκριμένες παραμέτρους για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.

2.1. Κίνδυνοι για αιτούντες με ποικίλο SOGIESC

Τα είδη των κινδύνων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, καθώς και η συχνότητα αυτών των κινδύνων μπορεί να μην είναι δυνατόν να προβλεφθούν πάντα με ακρίβεια. Ωστόσο, υπάρχουν διάφοροι παράγοντες οι οποίοι είναι γνωστό ότι αυξάνουν την πιθανότητα εμφάνισης των εν λόγω κινδύνων. Οι παράγοντες αυτοί μπορούν να χρησιμεύσουν ως δείκτες για τον εντοπισμό δυνητικών κινδύνων και τον προσδιορισμό ή την επισήμανση πιθανών περιοχών στις οποίες μπορούν να ληφθούν μέτρα μετριασμού των κινδύνων. Σύμφωνα με το οικολογικό μοντέλο, οι παράγοντες αυτοί μπορούν να χωριστούν σε τέσσερα επίπεδα: κοινωνία, κοινότητα, οικογένεια και ατομικό επίπεδο ⁽⁴³⁾.

- **Κοινωνία.** Οι κοινωνικοί παράγοντες είναι εκείνοι που είναι βαθιά ριζωμένοι στις κοινωνίες μας. Περιλαμβάνουν τις επικρατούσες πολιτισμικές αξίες, νόρμες και δομές,

⁽⁴³⁾ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το οικολογικό πλαίσιο μπορείτε να βρείτε στις κατευθυντήριες γραμμές της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής, [Guidelines for integrating gender-based violence interventions in humanitarian action – Reducing risk, promoting resilience and aiding recovery](#), 2015.

όπως οι πατριαρχικές απόψεις για το φύλο και η θεώρηση των ανδρών ως ανώτερων από τις γυναίκες, η μικρή ή μηδενική ανοχή στην απόκλιση από αυτό που θεωρείται αποδεκτή συμπεριφορά για τους άνδρες και τις γυναίκες, αλλά και η γενικευμένη ατιμωρησία όσον αφορά τη βίαιη συμπεριφορά κατά ορισμένων ομάδων.

- **Κοινότητα.** Οι παράγοντες σε επίπεδο κοινότητας έχουν να κάνουν με το άμεσο περιβάλλον ενός ατόμου. Παραδείγματα σχετικά με ζητήματα SOGIESC είναι η αποδοχή της βίας σε ολόκληρη την κοινότητα και η «επίρριψη ευθυνών στο θύμα». Οι παράγοντες σε επίπεδο κοινότητας περιλαμβάνουν επίσης τις συνθήκες σε μια εγκατάσταση υποδοχής, όπως είναι η έλλειψη ασφαλών χώρων για τις ομάδες κινδύνου, η έλλειψη μηχανισμών αναφοράς, η κακή ή ακατάλληλη σχεδίαση των υποδομών (όπως η έλλειψη ασφάλειας στους κοινόχρηστους χώρους), η ακατάλληλη κατανομή των αιτούντων και η έλλειψη εξειδικευμένων υπηρεσιών ή κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού.
- **Οικογένεια.** Οι παράγοντες αυτοί αφορούν τις στενές σχέσεις του αιτούντος, όπως τις σχέσεις με μέλη της οικογένειας, συντρόφους και φίλους. Οι εν λόγω παράγοντες μπορεί να περιλαμβάνουν οικογενειακό ιστορικό βίας, ανεπαρκείς γονικές δεξιότητες, χαμηλή κοινωνικοοικονομική κατάσταση ή ύπαρξη ατόμων στο στενό περιβάλλον που εκδηλώνουν ομοφοβία/τρανσφοβία/αμφιφοβία/ίντερσεξφοβία ή ακόμη και άσκηση βίας.
- **Ατομικό επίπεδο.** Οι παράγοντες που εντοπίζονται σε ατομικό επίπεδο συνδέονται άμεσα με τον αιτούντα. Οι παράγοντες αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν εγγενή και διασταυρούμενα χαρακτηριστικά, όπως τα προσωπικά στοιχεία SOGIESC του ίδιου του ατόμου, η ιθαγένεια, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις, η εθνοτική καταγωγή, τα φυσικά χαρακτηριστικά ή η ηλικία, αλλά και προσωπικές εμπειρίες και άλλες περιστάσεις.

Οι κίνδυνοι τους οποίους αντιμετωπίζουν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής αφορούν κυρίως:

- κακοποίηση και βία, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας, εκμετάλλευση, εμπορία ανθρώπων και αναγκαστική εργασία και άλλα είδη απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης·
- διακρίσεις και/ή αποκλεισμό όσον αφορά την πρόσβαση σε απαραίτητες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και υποστήριξης για τα θύματα έμφυλης βίας, την κατάλληλη στέγαση, την εκπαίδευση, τον ελεύθερο χρόνο, την απασχόληση και άλλες υπηρεσίες σε σχέση με τα κοινωνικοοικονομικά δικαιώματα·
- στιγματισμό, απομόνωση, περιθωριοποίηση, αποκλεισμό από την οικογένεια, την κοινωνία ή άλλα δίκτυα υποστήριξης ή δίκτυα σε επίπεδο κοινότητας και σημαντικές δυσκολίες όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή και ενσωμάτωση στην κοινωνία λόγω του στιγματισμού, των διακρίσεων και κυρίαρχων προκαταλήψεων·
- σοβαρά προβλήματα σωματικής και ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένων επιπλοκών σε σχέση με την υγειονομική περίθαλψη ειδικά για τρανς ή ίντερσεξ άτομα, καθώς και τη χρήση ναρκωτικών και άλλων ουσιών.

Όλοι οι παραπάνω κίνδυνοι χαρακτηρίζονται ως κρίσιμοι και θέτουν σημαντικές προκλήσεις για την ασφάλεια, την ευημερία αλλά και την ικανότητα των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ να

επωφεληθούν από τις συνθήκες υποδοχής. Το παρόν κεφάλαιο αναλύει ορισμένες κατηγορίες κινδύνων που αφορούν περισσότερο ή ρητά ζητήματα SOGIESC.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ σε συνδυασμό με τις διασταυρούμενες ταυτότητες και ανάγκες τους, συμβουλευτείτε το ενημερωτικό σημείωμα [Practical guide on applicants with diverse SOGIESC – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Ενημερωτικό σημείωμα), κεφάλαιο 2. «Norms, biases and intersectionality».

2.1.1. Βία, εξαναγκασμός και στέρηση

Η βία μπορεί να λάβει διάφορες μορφές και να εκδηλωθεί σε διάφορα επίπεδα σοβαρότητας, ωστόσο προκαλεί πάντα σωματικό, ψυχολογικό και/ή συναισθηματικό τραύμα. Σε σχετική έκθεση, ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αναφέρεται σε πράξεις βίας κατά ατόμων με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου τους: «Ομοφοβική και τρανσφοβική βία έχει καταγραφεί σε όλες τις περιφέρειες. Η βία αυτή μπορεί να είναι σωματική (όπως δολοφονίες, ξυλοδαρμοί, απαγωγές, βιασμοί και σεξουαλικές επιθέσεις) ή ψυχολογική (όπως απειλές, εξαναγκασμός και αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας)» ⁽⁴⁴⁾.

Όσον αφορά την έμφυλη βία, η αιτιολογική σκέψη 17 της οδηγίας της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων ορίζει την έμφυλη βία (βία λόγω φύλου) ως «βία που στρέφεται κατά προσώπου λόγω φύλου, ταυτότητας ή έκφρασης του φύλου του εν λόγω προσώπου ή θίγει δυσανάλογα πρόσωπα συγκεκριμένου φύλου» ⁽⁴⁵⁾. Επιπλέον, η οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας υπογραμμίζει ότι «[τ]α θύματα που πλήττονται από διατομεακές διακρίσεις διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να υποστούν βία». Τα θύματα αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, αιτούσες την παροχή διεθνούς προστασίας [...] λεσβίες, ομοφυλόφιλες, αμφιφυλόφιλες, τρανς ή ίντερσεξ άτομα ⁽⁴⁶⁾.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα είδη έμφυλης βίας, τους λόγους για τους οποίους αυτή συνιστά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζει τη ζωή των θυμάτων, ανατρέξτε στην ειδική σελίδα της ειδικής ομάδας για θέματα φύλου και ανθρωπιστικής βοήθειας της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁴⁾ Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, [Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights on Discriminatory laws and practices and acts of violence against individuals based on their sexual orientation and gender identity](#), A/HRC/19/41, 2011, παράγραφος 20.

⁽⁴⁵⁾ [Οδηγία 2012/29/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57).

⁽⁴⁶⁾ Αιτιολογική σκέψη 71 της [οδηγίας \(ΕΕ\) 2024/1385](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας (ΕΕ L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).

⁽⁴⁷⁾ Ειδική ομάδα για θέματα φύλου και ανθρωπιστικής βοήθειας της Μόνιμης Διυπηρεσιακής Επιτροπής, [Guidelines for integrating gender-based violence interventions in humanitarian action](#), 2024.

Στο πλαίσιο της υποδοχής και ειδικότερα όσον αφορά τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, οι πιο συχνές μορφές βίας και έμφυλης βίας ⁽⁴⁸⁾ είναι οι ακόλουθες:

- **Σωματική επίθεση και παρενόχληση.** Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ είναι εξαιρετικά ευάλωτοι στη σωματική βία διότι τα χαρακτηριστικά SOGIESC τους δεν ανταποκρίνονται στα κοινωνικά πρότυπα. Στην πιο ακραία μορφή της, η βία μπορεί να οδηγήσει στον θάνατο του θύματος. Στην περίπτωση των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, τα εγκλήματα τιμής, δηλαδή οι δολοφονίες από κάποιο άτομο (συνήθως μέλος της οικογένειας) που προσπαθεί να προστατεύσει αυτό που θεωρεί ως αξιοπρέπεια και τιμή του ίδιου ή της οικογένειάς του, είναι αρκετά συχνές.
- **Σεξουαλική βία και εκμετάλλευση.** Ο όρος «σεξουαλική βία» περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα ανεπιθύμητων σεξουαλικών συμπεριφορών, όπως μεταξύ άλλων η σεξουαλική παρενόχληση, η επίθεση, η εκμετάλλευση και ο βιασμός. Η σεξουαλική βία χρησιμοποιείται συχνά κατά των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων για την τιμωρία ή τη «διόρθωση» της συμπεριφοράς τους (π.χ. «διορθωτικός» βιασμός λεσβίων, ατόμων που θεωρούνται λεσβίες ή τρανς γυναίκες). Οι ΛΟΑΤΚΙ αιτούντες —ιδίως τα τρανς άτομα— είναι άτομα ιδιαίτερα ευάλωτα στη σεξουαλική εκμετάλλευση και στην εμπορία για σεξουαλική εκμετάλλευση, καθώς δεν διαθέτουν ισχυρά δίκτυα υποστήριξης και είναι ιδιαίτερα περιθωριοποιημένα στην κοινωνία ⁽⁴⁹⁾.
- **Επιβλαβείς πρακτικές.** Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ μπορεί να έχουν εξαναγκαστεί να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ, ΑΓΟΔΑ ή θεραπεία «μεταστροφής». Αυτές οι επιβλαβείς πρακτικές έχουν σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις στο άτομο διά βίου και μπορεί να οδηγήσουν σε στιγματισμό, φόβο, απομόνωση, απόρριψη και σοβαρές ψυχικές παθήσεις.
- **Εξ οικείων βία ⁽⁵⁰⁾.** Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα μπορεί να κινδυνεύουν να υποστούν βία στα χέρια μελών της οικογένειάς τους που ενεργούν μισαλλόδοξα και δεν τα αποδέχονται. ΛΟΑΤΚΙ παιδιά και νεαρά άτομα που ζουν με τις οικογένειές τους μπορεί επίσης να διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο, μεταξύ άλλων να μείνουν άστεγα ή να μην έχουν σταθερή στέγη ή οικονομική υποστήριξη εξαιτίας της απόρριψης από την οικογένειά τους.
- **Καταναγκαστικός γάμος.** Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα συχνά αναγκάζονται να παντρευτούν παρά τη θέλησή τους ως μέσο «διόρθωσης» του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου τους.
- **Ψυχολογική και λεκτική βία.** Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ είναι πιθανότερο να βιώσουν απομόνωση ή περιθωριοποίηση, να τους αποκρυφθούν πληροφορίες ή να διαδοθεί

⁽⁴⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πώς η έμφυλη βία επηρεάζει άτομα με ποικίλο SOGIESC, ανατρέξτε στο ενημερωτικό σημείωμα του ΕΥΑΑ, [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), Νοέμβριος 2024, ενότητα 2.2. στοιχείο β) «Victims of gender-based violence».

⁽⁴⁹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά τη σύνδεση των στοιχείων SOGIESC με την εμπορία ανθρώπων, ανατρέξτε στο ενημερωτικό σημείωμα του ΕΥΑΑ, [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), Νοέμβριος 2024, ενότητα 2.2. στοιχείο ε) «Trafficking in human beings».

⁽⁵⁰⁾ Η εξ οικείων (ενδοοικογενειακή) βία περιλαμβάνει όλες τις «πράξεις σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας που συμβαίνουν εντός της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας ή ανάμεσα σε πρώην ή νυν συζύγους ή συντρόφους, είτε ο αυτουργός διαμένει ή διέμενε στην ίδια κατοικία με το θύμα είτε όχι» (άρθρο 3 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, Σειρά Συνθηκών του Συμβουλίου της Ευρώπης — αριθ. 210, 2011).

παραπληροφόρηση σε βάρος τους. Μπορεί να δεχτούν απειλές (π.χ. ψηφιακή βία), λεκτική υποτίμηση ή χειραγώγηση, καθώς αντιμετωπίζουν συνεχή φόβο στιγματισμού και αποκάλυψης του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου τους.

- **Εξαναγκασμός.** Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα μπορεί να εξαναγκαστούν να δώσουν χρήματα/ αγαθά ή να προβούν σε σεξουαλικές πράξεις ή άλλες χάρες με αντάλλαγμα ο θύτης να μην αποκαλύψει προσωπικά στοιχεία SOGIESC του θύματος στους φίλους ή την οικογένειά του. Ο εξαναγκασμός χρησιμοποιείται επίσης ευρέως στο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων.
- **Στέρηση.** Αναφέρεται στην έλλειψη ή την άρνηση πρόσβασης σε βασικά αγαθά και είδη πρώτης ανάγκης. Μπορεί να έχει τις ακόλουθες μορφές:
 - **Άρνηση παροχής υπηρεσιών.** Αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ μπορεί να αντιμετωπίσουν εμπόδια πρόσβασης σε εργασία, στέγαση, εκπαίδευση ή υγειονομική περίθαλψη για λόγους SOGIESC.
 - **Άρνηση παροχής πόρων.** Αναφέρεται στον περιορισμό ή την άρση της πρόσβασης ενός ατόμου σε πόρους. Ένα παράδειγμα είναι να μη δοθεί σε αιτούντα η δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης ΛΟΑΤΚΙ μέσω της σκόπιμης μη κοινοποίησης των σχετικών πληροφοριών ή της τοποθέτησής του σε κατάλυμα σε περιοχή όπου δεν παρέχεται ειδική υποστήριξη για ΛΟΑΤΚΙ άτομα. Η άρνηση παροχής πόρων αφορά επίσης βασικές ανάγκες, όπως η πρόσβαση σε τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. είδη προσωπικής υγιεινής).

2.1.2. Κίνδυνοι σωματικής και ψυχικής υγείας

Όσον αφορά τη σωματική και ψυχική υγεία, οι σημαντικότεροι κίνδυνοι για τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ είναι, μεταξύ άλλων, ο αντίκτυπος στη σωματική ή ψυχική υγεία και οι συνέπειες ή επιπλοκές των πρακτικών ΑΓΓΟ, ΑΓΟΔΑ και θεραπείας «μεταστροφής»⁽⁵¹⁾. Λόγω των χρόνιων και έντονων διακρίσεων και του στίγματος που αντιμετωπίζουν επειδή έχουν SOGIESC που δεν ανταποκρίνονται στα κοινωνικά πρότυπα —στις χώρες τους, κατά τη διέλευση μεταξύ χωρών, αλλά και στις χώρες ασύλου— οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ ενδέχεται να βιώσουν (ή να συνεχίσουν να βιώνουν) σοβαρά προβλήματα ψυχικής υγείας, όπως διαταραχή μετατραυματικού στρες (ΔΜΣ), άγχος, κατάθλιψη, διατροφικές διαταραχές, αυτοτραυματισμούς και αυτοκτονικό ιδεασμό⁽⁵²⁾. Για τα άτομα που προβαίνουν σε σεξουαλικές πράξεις έναντι ανταλλάγματος, ο κίνδυνος μόλυνσης από τον ιό HIV και άλλες σεξουαλικά μεταδιδόμενες λοιμώξεις (ΣΜΛ) παραμένει υψηλότερος. Η συχνότητα της χρήσης ουσιών, ως αρνητικού μηχανισμού αντιμετώπισης, αποτελεί επίσης σημαντική ανησυχία.

⁽⁵¹⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη θεραπεία «μεταστροφής» και τον αντίκτυπό της, ανατρέξτε στο ενημερωτικό σημείωμα του EUAA [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), Νοέμβριος 2024, ενότητα 2.2. «Intersectionality in asylum» (Διατομεακότητα στο άσυλο).

⁽⁵²⁾ Για περισσότερες πληροφορίες και καθοδήγηση σχετικά με τα ζητήματα και τις ανάγκες ψυχικής υγείας, συμβουλευτείτε την έκδοση του EUAA, [Practical Guide on Mental Health and Well-Being of Applicants for International Protection – Part II: First-line officers](#) (Πρακτικός οδηγός για την ψυχική υγεία και την ευεξία των αιτούντων διεθνή προστασία — Μέρος II. Υπάλληλοι πρώτης γραμμής, 2024).

Οι ανησυχίες για την υγεία των τρανς και των μη συμμορφούμενων ως προς τα πρότυπα φύλου ατόμων είναι ιδιαίτερα σημαντικές πριν από τη φυλομετάβαση ή στα πρώτα στάδια της. Για τα άτομα που υποβάλλονται σε ορμονοθεραπεία ή όταν η θεραπεία αυτή έχει διακοπεί ξαφνικά ⁽⁵³⁾, οι πιθανές παρενέργειες μπορεί να έχουν σοβαρές συνέπειες για τη σωματική και ψυχική υγεία του ατόμου. Ενίοτε τα προϊόντα ορμονοθεραπείας λαμβάνονται χωρίς ιατρική επίβλεψη και συχνά είναι χαμηλής ποιότητας και, ως εκ τούτου, μπορεί να ενέχουν σοβαρούς κινδύνους για την υγεία. Οι κίνδυνοι αυτοί συχνά επιδεινώνονται από την έλλειψη ιατρικής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης διαφόρων δεικτών υγείας (π.χ. μέσω τακτικών αιματολογικών εξετάσεων)· συνεπώς τα άτομα αυτά μπορεί να φτάσουν στην Ευρώπη με συναφή προβλήματα υγείας.

Επιπλέον, ίντερσεξ παιδιά μπορεί να έχουν υποβληθεί σε χειρουργικές επεμβάσεις, ορμονοθεραπείες και άλλες παρεμβάσεις για την ευθυγράμμιση των χαρακτηριστικών του φύλου τους με τις κοινωνικές προσδοκίες όσον αφορά τα τυπικά ανδρικά και γυναικεία σώματα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτές οι παρεμβάσεις δεν είναι ιατρικά αναγκαίες. Η χειρουργική επέμβαση είναι συνήθως μη αναστρέψιμη και μπορεί να έχει ευρύ φάσμα σοβαρών, αρνητικών σωματικών και ψυχολογικών επιπτώσεων στην υγεία του ατόμου και μπορεί να οδηγήσει σε στέρωση. Οι γονείς των ίντερσεξ παιδιών συχνά δέχονται πιέσεις να συμφωνήσουν σε τέτοιες χειρουργικές επεμβάσεις ή θεραπείες χωρίς να έχουν ενημερωθεί για τις εναλλακτικές λύσεις ή για τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις ή συνέπειες στην υγεία ⁽⁵⁴⁾.

Πέραν της κατάστασης της υγείας τους, στο πλαίσιο της υποδοχής οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ μπορεί να αντιμετωπίσουν εμπόδια πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη για λόγους SOGIESC. Ορισμένα από τα άτομα αυτά μπορεί να αποφεύγουν ή να καθυστερούν να λάβουν κατάλληλη φροντίδα εξαιτίας της ομοφοβίας/αμφιφοβίας/τρανσφοβίας/ίντερσεξφοβίας και των διακρίσεων που θεωρούν ότι θα αντιμετωπίσουν ή όντως αντιμετωπίζουν από παρόχους υγειονομικής περίθαλψης ⁽⁵⁵⁾.

Ομοίως, τα τρανς και μη δυαδικά ως προς το φύλο άτομα συχνά αντιμετωπίζουν πρόσθετα εμπόδια πρόσβασης σε γυναικολογική και σε σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη ⁽⁵⁶⁾. Οι πάροχοι και το προσωπικό συχνά κάνουν υποθέσεις σχετικά με την ταυτότητα ή την έκφραση φύλου των ασθενών σε μια κλινική που απευθύνεται σε γυναίκες.

⁽⁵³⁾ Transgender Europe, [Asylum seekers' need for trans-specific healthcare: trans-specific healthcare in reception conditions](#), 2018.

⁽⁵⁴⁾ Ο ΟΗΕ θεωρεί ότι η χειρουργική επέμβαση και άλλες περιττές θεραπείες στις οποίες υποβάλλονται ίντερσεξ άτομα αποτελεί θεμελιώδη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, [International standards on the protection of people with diverse sexual orientation, gender identity, gender expression and sex characteristics \(SOGIESC\) in the context of migration](#), ενημερωτικό σημείωμα για το διεθνές μεταναστευτικό δίκαιο, 2021, σ. 27). Επιπλέον, σε ψήφισμα που εγκρίθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καταδίκασε έντονα τις θεραπείες και τις χειρουργικές επεμβάσεις κανονικοποίησης του φύλου στα ίντερσεξ άτομα [Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, [Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Φεβρουαρίου 2019 σχετικά με τα δικαιώματα των ίντερσεξ ατόμων \(2018/2878\(RSP\)\)](#), Στρασβούργο, 2019].

⁽⁵⁵⁾ Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε ο FRA το 2014 σχετικά με τις εμπειρίες και την κατάσταση των διεμφυλικών (τρανς) ατόμων στην ΕΕ, περίπου ένα στα πέντε άτομα που απάντησαν ότι είχαν απευθυνθεί σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης (22 %) ή σε κοινωνικές υπηρεσίες (19 %) κατά το έτος που προηγήθηκε της έρευνας δήλωσαν ότι αισθάνθηκαν ότι το προσωπικό των υπηρεσιών υγείας ή των κοινωνικών υπηρεσιών έκανε διακρίσεις εις βάρος τους επειδή ήταν τρανς άτομα. Βλ. FRA, [Being Trans in the EU – Comparative analysis of the EU LGBT survey data. Summary](#) (Η ζωή των τρανς ατόμων στην ΕΕ — Συγκριτική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας για τα άτομα ΛΟΑΤ στην ΕΕ. Σύνοψη), 2014.

⁽⁵⁶⁾ Για παράδειγμα, τρανς άνδρες και μη δυαδικά ως προς το φύλο άτομα μπορούν επίσης να είναι σε εγκυμοσύνη και θα πρέπει, σε τέτοιες περιπτώσεις, να μπορούν να επωφεληθούν από τη φροντίδα που αφορά την εγκυμοσύνη και τον τοκετό χωρίς διακρίσεις με βάση την ταυτότητα φύλου τους.

Μπορεί επίσης να μην έχουν πολιτισμική επάρκεια στη φροντίδα των τρανς και μη δυαδικών ως προς το φύλο ασθενών.

2.2. Μετριασμός των κινδύνων

Όπως εξηγήθηκε παραπάνω, ένα ευρύ φάσμα αλληλένδετων παραγόντων συμβάλλει στην πιθανότητα ώστε ένα άτομο να πέσει θύμα βίας, εξαναγκασμού ή στέρησης ή να αντιμετωπίσει σοβαρά ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλειά του, τη συνολική του ευημερία, καθώς και τη σωματική και ψυχική του υγεία. Ως διευθυντικά στελέχη, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και προσωπικό υποδοχής, μπορείτε να λάβετε συγκεκριμένα μέτρα και να πραγματοποιήσετε ενέργειες για τη μείωση των επιπτώσεων αυτών των παραγόντων και, συνεπώς, για τον μετριασμό των πολλαπλών κινδύνων που ανακύπτουν ως αποτέλεσμα. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται μετριασμός των κινδύνων. Η προσπάθεια μετριασμού των κινδύνων είναι μια αποδοτική, προδραστική προσπάθεια που επικεντρώνεται στην πρόληψη και μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ασφάλεια και την ευημερία των αιτούντων. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητη η συνεχής επανεξέταση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του συστήματος υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων. Ο μετριασμός των κινδύνων δεν είναι μια ενέργεια που πραγματοποιείται μία φορά, αλλά μια συνεχής και συστηματική διαδικασία που περιλαμβάνει μια σειρά από στάδια: εντοπισμό των τομέων κινδύνου, καθορισμό και εφαρμογή μέτρων μετριασμού των κινδύνων, παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων, αξιολόγηση/εκτίμηση και προσαρμογές που γίνονται με βάση την εκτίμηση.

Στους πίνακες που ακολουθούν προτείνονται βασικές συστάσεις με τη **μορφή καταλόγου** που βοηθούν τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, τα διευθυντικά στελέχη και τους υπαλλήλους υποδοχής στον προσδιορισμό βασικών ζητημάτων τα οποία εγείρουν ανησυχία και στην εφαρμογή μέτρων μετριασμού του κινδύνου.

Η ανάλυση διαρθρώνεται γύρω από επτά θέματα:

1. σχεδιασμός και διαρρύθμιση της δομής υποδοχής,
2. διαδικασία υποδοχής και συνθήκες υποδοχής,
3. διαχείριση χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών,
4. παροχή πληροφοριών,
5. συμμετοχή και προσέγγιση,
6. ανθρώπινοι πόροι και γνώση,
7. εξωτερικός συντονισμός και συνεργασία.

Σε κάθε θέμα αναφέρονται **υποκείμενοι τομείς ανησυχίας** που συνδέονται με τις **βασικές συστάσεις**. Σε αρκετές περιπτώσεις, αμέσως πριν από τις συστάσεις αναφέρονται σχετικές ορθές πρακτικές.

Πίνακας. Σχεδιασμός και διαρρύθμιση της δομής υποδοχής

1. Σχεδιασμός και διαρρύθμιση της δομής υποδοχής	
Χώροι καταγραφής	
	Ο χώρος καταγραφής διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα και την ιδιωτικότητα, ώστε οι αιτούντες να αισθάνονται ασφαλείς όταν γνωστοποιούν ευαίσθητες πληροφορίες.
Γραφεία συμβουλευτικής	
	Τα γραφεία συμβουλευτικής που χρησιμοποιούνται για κατ' ιδίαν συναντήσεις με αιτούντες διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα και την ιδιωτικότητα, ώστε οι αιτούντες να αισθάνονται ασφαλείς όταν γνωστοποιούν ευαίσθητες πληροφορίες.
Στέγαση	
	Τα άτομα με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ και των οικογενειών τους, μπορούν να τοποθετηθούν σε καταλύματα κοντά σε γραφεία διοίκησης ή γραφεία ασφάλειας εντός του κέντρου υποδοχής· λαμβάνονται επίσης υπόψη ανησυχίες για την ασφάλεια και την προστασία, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι συγκεκριμένες μονάδες φιλοξενίας να στοχοποιηθούν από άλλους διαμένοντες (για παράδειγμα, με τη λήψη μέτρων ασφαλείας όπως η διασφάλιση της παρουσίας του προσωπικού σε κοντινή απόσταση, ο περιορισμός της πρόσβασης ή η παροχή κουμπιών πανικού).
Κοινόχρηστοι χώροι ⁽⁵⁷⁾	
	Οι κοινόχρηστοι χώροι είναι ασφαλείς και προσβάσιμοι σε όλους με ίσους όρους, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ.
	Όπου υπάρχουν και λειτουργούν ειδικοί χώροι για ΛΟΑΤΚΙ, διασφαλίζεται η ασφάλεια και η προστασία τους για την αποφυγή βίας, παρενόχλησης ή στιγματισμού (π.χ. αυτό μπορεί να γίνει με την αποφυγή της επισήμανσης των συγκεκριμένων χώρων ως χώρων ΛΟΑΤΚΙ από άλλους διαμένοντες ή, εναλλακτικά, με τη λήψη μέτρων όπως η διασφάλιση της παρουσίας προσωπικού κοντά στον χώρο, ο περιορισμός της πρόσβασης ή η παροχή κουμπιών πανικού).

⁽⁵⁷⁾ Ο όρος «κοινόχρηστοι χώροι» αναφέρεται σε χώρους που χρησιμοποιούν οι αιτούντες και όπου περνούν χρόνο σε ένα συλλογικό κέντρο υποδοχής. Σε αυτούς περιλαμβάνονται εσωτερικοί ή εξωτερικοί χώροι που χρησιμοποιούνται για μαγείρεμα, φαγητό και ομαδικές δραστηριότητες (π.χ. αθλήματα, αναψυχή, μαθήματα γλώσσας, ομαδικές συναντήσεις ενημέρωσης, θρησκευτική πρακτική) και χώροι οι οποίοι χρησιμοποιούνται για δραστηριότητες και συναντήσεις που διεξάγονται από την κοινότητα.

Ορθή πρακτική. Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ έχουν ασφαλή πρόσβαση σε φυσικούς χώρους (π.χ. κέντρα κοινότητας, ομάδες υποστήριξης) όπου μπορούν να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, να ενημερώνονται για δικαιώματα και τις υπηρεσίες και να αισθάνονται ενδυνάμωση. Η διαχείριση των χώρων αυτών μπορεί να αναλαμβάνεται από το προσωπικό υποδοχής ή από εξειδικευμένους παρόχους υπηρεσιών για ΛΟΑΤΚΙ άτομα [συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ)] ή από τους ίδιους τους αιτούντες και μπορούν επίσης να λειτουργούν ως σημεία εισόδου για την αναγνώριση και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και άλλων επιβλαβών πράξεων.

Εγκαταστάσεις ύδρευσης και υγιεινής ⁽⁵⁸⁾

Κάθε άτομο έχει ισότιμη, εύκολη και ασφαλή πρόσβαση σε εγκαταστάσεις ύδρευσης και υγιεινής, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ποικίλο SOGIESC. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι οι εν λόγω εγκαταστάσεις βρίσκονται κοντά στους χώρους διαμονής, ότι διαθέτουν επαρκή φωτισμό και πόρτες που κλειδώνουν και ότι εξασφαλίζεται ανά πάσα στιγμή η ιδιωτικότητα των μονάδων υγιεινής.

Ορθές πρακτικές

- Οι εγκαταστάσεις αυτές βρίσκονται κοντά σε κτίρια που προορίζονται για το διοικητικό προσωπικό / το προσωπικό υποδοχής ή το προσωπικό ασφαλείας.
- Παρέχονται χωριστές τουαλέτες, νιπτήρες και ντουζιέρες για κάθε φύλο (με ευκρινή και κατανοητή σήμανση), εκτός εάν πρόκειται για μικρές εγκαταστάσεις φιλοξενίας ⁽⁵⁹⁾.
- Τα τρανς άτομα έχουν ασφαλή και ισότιμη πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του φύλου της προτίμησής τους.
- Στα συλλογικά κέντρα υποδοχής, υπάρχει μικρός αριθμός ειδικών, ουδέτερων ως προς το φύλο, τουαλετών και εγκαταστάσεων ντους.

Στο πλαίσιο του συστήματος διαχείρισης της υποδοχής, ιδιαίτερα ευάλωτοι αιτούντες, όπως άτομα με ποικίλο SOGIESC, μπορούν να τοποθετούνται σε καταλύματα που βρίσκονται κοντά σε εγκαταστάσεις ύδρευσης και υγιεινής.

Ορθή πρακτική. Στα συλλογικά κέντρα υποδοχής υπάρχουν ειδικές μονάδες φιλοξενίας με ιδιωτικό μπάνιο για ΛΟΑΤΚΙ άτομα και/ή άλλα άτομα με ειδικές ανάγκες υποδοχής.

⁽⁵⁸⁾ Οι εγκαταστάσεις ύδρευσης και υγιεινής περιλαμβάνουν εκείνες που παρέχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό, πλυντήρια, ντους/μπάνια, τουαλέτες και διαχείριση αποβλήτων.

⁽⁵⁹⁾ Τα διαμερίσματα, τα στούντιο και άλλα είδη κατοικιών που στεγάζουν λιγότερα από 12 άτομα μπορούν να εξαιρούνται.

Φωτισμός

Το σύνολο των εγκαταστάσεων υποδοχής διαθέτει επαρκή φωτισμό, ιδίως οι μονάδες φιλοξενίας και ο περιβάλλων χώρος τους, καθώς και οι εγκαταστάσεις ύδρευσης και υγιεινής.

Πίνακας. Διαδικασία υποδοχής και συνθήκες υποδοχής

2. Διαδικασία υποδοχής και συνθήκες υποδοχής

Έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της υποδοχής

Πέραν των επίσημων εγγράφων τους, οι αιτούντες μπορούν να αυτοπροσδιορίζονται και να καταχωρίζουν το όνομα, το ψευδώνυμο και τις ανωνυμίες της προτίμησής τους σε έγγραφα ταυτοποίησης που εκδίδονται από την αρχή υποδοχής (κατά περίπτωση, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή πρακτική).

Τα σχετικά έντυπα καταχώρισης στο πλαίσιο της υποδοχής μπορούν να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την αυτοπροσδιοριζόμενη ταυτότητα φύλου του ατόμου, επιπλέον του φύλου που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση (κατά περίπτωση, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή πρακτική).

Οικογενειακή ενότητα κατά την τοποθέτηση σε κατάλυμα

Η ενότητα της οικογένειας γίνεται σεβαστή κατά την τοποθέτηση σε κατάλυμα. Η μέριμνα αυτή περιλαμβάνει την οικογενειακή ενότητα ομόφυλων συζύγων ή εκτός γάμου συντρόφων σε πλαίσιο σταθερής σχέσης ⁽⁶⁰⁾, τα ανήλικα τέκνα τους και άλλα εξαρτώμενα μέλη· όταν πρόκειται για παιδιά, η μέριμνα αυτή περιλαμβάνει το ενήλικο άτομο που είναι υπεύθυνο για τον αιτούντα, σύμφωνα με τον νόμο ή με την πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και λαμβάνοντας υπόψη την εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος.

⁽⁶⁰⁾ Σύμφωνα με τον ορισμό που προβλέπεται στο άρθρο 2 σημείο 3) στοιχείο α) της ΟΣΥ (2024), το οποίο καλύπτει «[τον/τη σύζυγο] ή [τον/την] εκτός γάμου σύντροφο του αιτούντος σε πλαίσιο σταθερής σχέσης, όταν το δίκαιο ή η πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα άγαμα ζεύγη ως ισοδύναμα με τα έγγαμα ζεύγη».

Τοποθέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες σε κατάλυμα

Στο πλαίσιο του συστήματος υποδοχής, υπάρχουν επιλογές ασφαλών καταλυμάτων για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ (και τις οικογένειές τους) ⁽⁶¹⁾.

Όταν αποφασίζεται η καταλληλότερη επιλογή καταλύματος για έναν αιτούντα, λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά του στοιχεία SOGIESC.

Ο αιτών μπορεί να μεταφερθεί σε άλλη, ασφαλή και κατάλληλη επιλογή καταλύματος, εάν απαιτείται (π.χ. βάσει ή κατόπιν αξιολόγησης των ειδικών αναγκών του, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων SOGIESC ή επειδή είναι θύμα παρενόχλησης ή βίας) ⁽⁶²⁾.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ και οι οικογένειές τους τοποθετούνται σε καταλύματα σε περιοχές όπου έχουν εύκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποστηρικτικά δίκτυα.

Η γνώμη και οι ανησυχίες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ λαμβάνονται υπόψη, παράλληλα με άλλους παράγοντες, όταν λαμβάνεται απόφαση σχετικά με την καταλληλότερη επιλογή (κατάλυμα), ιδίως για τρανς, μη συμμορφούμενα άτομα ως προς τα πρότυπα φύλου, μη δυαδικά ως προς το φύλο ή ίντερσεξ άτομα.

Ζητήματα φύλου και SOGIESC κατά την παροχή συνθηκών υποδοχής

Η οικογενειακή ενότητα των ομόφυλων ζευγαριών ή των εκτός γάμου συντρόφων σε πλαίσιο σταθερής σχέσης ⁽⁶³⁾ και των οικογενειών τους γίνεται σεβαστή καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υποδοχής και σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με την παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής (διανομή τροφίμων και μη επισιτιστικών ειδών, οικονομικά επιδόματα, κουπόνια κ.λπ.).

Τα προγράμματα και οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την πρόσβαση των αιτούντων στην αγορά εργασίας διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται υπόψη τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα και οι ανάγκες τους.

Τα ΛΟΑΤΚΙ παιδιά έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στην εκπαίδευση με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τα άλλα παιδιά.

⁽⁶¹⁾ Βλ. επίσης πλαίσιο [Στέγαση — Ειδικές παράμετροι SOGIESC](#).

⁽⁶²⁾ Βλ. επίσης κεφάλαιο [3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC»](#).

⁽⁶³⁾ Σύμφωνα με τον ορισμό που προβλέπεται στο άρθρο 2 σημείο 3) στοιχείο α) της ΟΣΥ (2024), το οποίο καλύπτει «[τον/τη σύζυγο] ή [τον/την] εκτός γάμου σύντροφο του αιτούντος σε πλαίσιο σταθερής σχέσης, όταν το δίκαιο ή η πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα άγαμα ζεύγη ως ισοδύναμα με τα έγγαμα ζεύγη».

Υγειονομική περίθαλψη και ΣΑΥ

Κάθε αιτών, συμπεριλαμβανομένων των ΛΟΑΤΚΙ, έχει πρόσβαση σε επείγουσα περίθαλψη, βασική υγειονομική περίθαλψη και θεραπεία, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ψυχική και τη σεξουαλική και αναπαραγωγική τους υγεία (ΣΑΥ). Οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται με βάση τις πραγματικές ανάγκες κάθε αιτούντος (ιδίως όσον αφορά τις ειδικές ανάγκες των τρανς και ίντερσεξ ατόμων).

Οι πληροφορίες για τη ΣΑΥ απευθύνονται στο σύνολο των αιτούντων, ώστε ακόμη και άτομα με διαφορετικό SOGIESC που δεν έχουν αποκαλύψει σχετικά στοιχεία ή δεν επιθυμούν να το κάνουν, να λαμβάνουν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το πού μπορούν να αναζητήσουν βοήθεια και υπηρεσίες.

Ορθή πρακτική. Πραγματοποιούνται (ομαδικές ή ατομικές) ενημερωτικές συναντήσεις για θέματα ΣΑΥ, οι οποίες απευθύνονται σε ομάδες με ειδικές ανάγκες (π.χ. άτομα με ποικίλο SOGIESC, άτομα που προβαίνουν σε σεξουαλικές πράξεις έναντι ανταλλάγματος), με τρόπο που διασφαλίζει την ιδιωτικότητα και δεν εκθέτει τους συμμετέχοντες σε αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου τους και σε άσκοπη ή ανεπιθύμητη δημόσια έκθεση προσωπικών τους στοιχείων SOGIESC.

Κατά τον σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης λαμβάνονται υπόψη παράμετροι που αφορούν ειδικά τα ζητήματα SOGIESC και φύλου. Σε αυτές τις παραμέτρους περιλαμβάνεται η διαθεσιμότητα ιατρικού προσωπικού όλων των φύλων (συμπεριλαμβανομένων των διερμηνέων που μεταβαίνουν στους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης), η πρόβλεψη υγειονομικών εγκαταστάσεων διαχωρισμένων ανά φύλο, η επικοινωνία που επιδεικνύει σεβασμό και η χρήση γλώσσας ευαισθητοποιημένης ως προς τη διάσταση του φύλου από το ιατρικό προσωπικό.

Το ιατρικό προσωπικό γνωρίζει τις ιδιαίτερες ανάγκες υγείας των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, ενημερώνεται για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σχετίζονται με τις έμφυλες μειονότητες, π.χ. για την αποπαθολογικοποίηση των τρανς ταυτοτήτων και εκπαιδεύεται όσον αφορά την αναγνώριση και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Οι υπηρεσίες αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με την κλινική διαχείριση του βιασμού είναι εξίσου διαθέσιμες σε άνδρες αιτούντες και τρανς άτομα που είναι θύματα έμφυλης βίας.

Ορθή πρακτική. Τα τρανς άτομα που υποβάλλουν αίτηση έχουν πρόσβαση σε φροντίδα επιβεβαίωσης φύλου, όταν η διακοπή (εάν η σχετική θεραπεία είχε ξεκινήσει προηγουμένως) ή η έλλειψη πρόσβασης σε τέτοια φροντίδα εκτιμάται, έπειτα από ατομική αξιολόγηση, ότι μπορεί να έχει σοβαρές σωματικές ή ψυχικές συνέπειες για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ⁽⁶⁴⁾.

⁽⁶⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες πρακτικές των χωρών της ΕΕ+ όσον αφορά την πρόσβαση των αιτούντων σε υγειονομική περίθαλψη για τρανς άτομα, συμβουλευτείτε την έκδοση του FRA, [Current migration situation in the EU: Lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex asylum seekers](#), Μάρτιος 2017, σ. 14.

Όσον αφορά τα ίντερσεξ άτομα που υποβάλλουν αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, το ιατρικό προσωπικό δεν θα πρέπει να συμβουλεύει, να πιέζει ή να εξαναγκάζει τα άτομα αυτά ή τους γονείς (ή τους νόμιμους εκπροσώπους) των παιδιών να συναινέσουν ώστε να υποβληθούν σε περιττές ιατρικές παρεμβάσεις που δεν αντιστοιχούν στις πραγματικές ιατρικές ανάγκες τους.

Τα ίντερσεξ παιδιά και οι γονείς τους (ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους) λαμβάνουν επαρκείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις ανάγκες των παιδιών τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να μην υποβάλλονται σε καμία μη ζωτικής σημασίας, ιατρικώς περιττή παρέμβαση, καθώς επίσης σχετικά με το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, τη σωματική και ψυχολογική ακεραιότητα και τη συμμετοχή και το δικαίωμα να ακούγεται η γνώμη τους και να ενημερώνονται δεόντως.

Οι υπάλληλοι υποδοχής (συμπεριλαμβανομένου του ιατρικού προσωπικού) δεν θα πρέπει να συμβουλεύουν ή να ασκούν πίεση σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ (ή στους γονείς ή τους νόμιμους εκπροσώπους ΛΟΑΤΚΙ παιδιών) να υποβληθούν (ή να συναινέσουν) σε θεραπεία «μεταστροφής» ΛΟΑΤΚΙ.

Πρόσβαση σε τρόφιμα και μη επισιτιστικά είδη

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ —ιδίως τα τρανς, μη δυαδικά ως προς το φύλο και ίντερσεξ άτομα— έχουν πρόσβαση σε κατάλληλα είδη προσωπικής υγιεινής, με βάση τις πραγματικές τους ανάγκες ⁽⁶⁵⁾.

Η διανομή προϊόντων (π.χ. τροφίμων, μη επισιτιστικών ειδών) γίνεται με τρόπο ασφαλή για τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ (π.χ. αναζητούνται εναλλακτικές λύσεις όταν η δημοσιοποίηση μπορεί να τους εκθέσει σε κινδύνους για την ασφάλειά τους).

Ορθή πρακτική. Τα σημεία ή οι περιοχές διανομής βρίσκονται κοντά σε χώρους διοικητικών υπηρεσιών ή σε εγκαταστάσεις της αστυνομίας/ασφάλειας και τελούν υπό στενή παρακολούθηση. Λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι ανησυχίες του αιτούντος σχετικά με τους προτιμώμενους τρόπους διανομής (π.χ. θα μπορούσε να εξεταστεί η πρόβλεψη για ατομική διανομή ειδών για συγκεκριμένα άτομα σε *ad hoc* βάση ή, εναλλακτικά, η πρόβλεψη για χωριστές διανομές ανά φύλο).

Πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας

Οι αιτούντες λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα είδη βίας και κακοποίησης που μπορεί να βιώσουν, μεταξύ άλλων όσον αφορά την έμφυλη βία, την εμπορία ανθρώπων, τον εξαναγκασμό και τη στέρση ⁽⁶⁶⁾. Οι πληροφορίες διαβιβάζονται με τους πλέον κατάλληλους διαύλους, πάντοτε με γνώμονα την ασφάλεια και την εμπιστευτικότητα για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ.

⁽⁶⁵⁾ Για παράδειγμα, οι τρανς άνδρες έχουν πρόσβαση σε είδη προσωπικής υγιεινής κατά την εμμηνορροία.

⁽⁶⁶⁾ Συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με το δικαίωμα του ατόμου να μην υφίσταται βία και άλλες επιβλαβείς πράξεις, τον αντίκτυπο των πράξεων αυτών και το γεγονός ότι οι εν λόγω πράξεις απαγορεύονται και ποινικοποιούνται στη χώρα υποδοχής.

Υπάρχει μηχανισμός για την αναφορά και την ασφαλή αντιμετώπιση περιστατικών βίας που λαμβάνουν χώρα στις δομές υποδοχής. Ο μηχανισμός παρέχει επίσης στήριξη στα θύματα και ενέργειες για την απόδοση ευθυνών στους δράστες ⁽⁶⁷⁾. Το προσωπικό της υποδοχής γνωρίζει τον μηχανισμό αυτό, οι ακριβείς ρόλοι του υποδεικνύονται με σαφήνεια και το προσωπικό που είναι εξειδικευμένο σε θέματα SOGIESC έχει βασικό ρόλο στην αντιμετώπιση, συμπεριλαμβανομένης της παροχής υποστήριξης στα θύματα.

Οι αιτούντες ενημερώνονται για τους μηχανισμούς αναφοράς και/ή άλλους διαύλους και τρόπους για να καταγγείλουν περιστατικά βίας και να ζητήσουν βοήθεια με ασφάλεια ⁽⁶⁸⁾ όταν λαμβάνουν χώρα τέτοιες πράξεις (είτε εντός είτε εκτός του κέντρου υποδοχής), καθώς και για τα δικαιώματά τους ως θύματα βίας στη χώρα υποδοχής.

Κατά περίπτωση, παρέχονται στους αιτούντες πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες εθνικές ή τοπικές υπηρεσίες και δραστηριότητες που εστιάζουν στην πρόληψη της βίας.

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ συμμετέχουν σε συμβουλευτική με στόχο τον προσδιορισμό των προκλήσεων, των ανησυχιών ή των εμποδίων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν κατά την πρόσβαση σε μηχανισμούς ασφαλούς αναφοράς και τη λήψη σχετικής υποστήριξης.

Περιορισμός και ανάκληση των υλικών συνθηκών υποδοχής

Η ειδική κατάσταση και οι ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ λαμβάνονται υπόψη, έπειτα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται σε ατομική βάση, πριν από τη λήψη απόφασης σχετικά με τον περιορισμό ή την ανάκληση των υλικών συνθηκών υποδοχής. Εξασφαλίζονται εναλλακτικές επιλογές για να διασφαλιστεί ότι οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ μπορούν να ζήσουν με αξιοπρέπεια.

⁽⁶⁷⁾ Κατά περίπτωση, τίθενται επίσης στη διάθεση των αιτούντων τα στοιχεία επικοινωνίας μιας ειδικής ή εξειδικευμένης αστυνομικής μονάδας (π.χ. για τα θύματα βίας ή για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ).

⁽⁶⁸⁾ Συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τους εθνικούς ή τοπικούς παρόχους υπηρεσιών και τις οργανώσεις που στηρίζουν τα θύματα βίας, καθώς και τον τρόπο προσέγγισης αυτών των ομάδων.

Πίνακας. Διαχείριση χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών**3. Διαχείριση χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών ⁽⁶⁹⁾****Αναγνώριση και αξιολόγηση**

Υπάρχει τυποποιημένος μηχανισμός (διαδικασία / ροή εργασιών / τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας) για την αναγνώριση και την αξιολόγηση των αιτούντων με ειδικές ανάγκες, ο οποίος περιλαμβάνει αναφορές στις ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Οι ρόλοι των διαφόρων αρμόδιων μελών του προσωπικού (και των παρόχων υπηρεσιών) αναφέρονται σαφώς στον μηχανισμό και είναι γνωστοί στους αιτούντες.

Ο μηχανισμός είναι γνωστός στο προσωπικό υποδοχής και κάθε μέλος του προσωπικού γνωρίζει τον ρόλο του και τα αναμενόμενα καθήκοντά του καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Η αξιολόγηση των αναγκών των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ γίνεται από μέλη του προσωπικού που είναι εξειδικευμένα και/ή εκπαιδευμένα σε θέματα SOGIESC. Όταν αυτό δεν είναι εφικτό, η εν λόγω αξιολόγηση μπορεί να διενεργηθεί από εξειδικευμένους παρόχους υπηρεσιών.

Ορίζονται σημεία αναφοράς ή σημεία επαφής μεταξύ των επαγγελματιών στον τομέα της υποδοχής (π.χ. κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι), οι οποίοι ειδικεύονται στον χειρισμό περιπτώσεων αιτούντων με ποικίλο SOGIESC και στον τρόπο ενθάρρυνσης του αυτοπροσδιορισμού ⁽⁷⁰⁾.

Ορθή πρακτική. Στο κέντρο υποδοχής αναρτώνται αφίσες με φωτογραφίες των προσώπων αναφοράς για θέματα SOGIESC μαζί με πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο επικοινωνίας μαζί τους, ώστε τα ενδιαφερόμενα άτομα να μπορούν να προσεγγίσουν άμεσα τα εν λόγω πρόσωπα εάν έχουν ερωτήσεις ή χρειάζονται υποστήριξη.

Απόκριση και παραπομπές

Στο σύστημα/κέντρο υποδοχής υπάρχει επικαιροποιημένος κατάλογος ⁽⁷¹⁾ παρόχων εξειδικευμένων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ, καθώς και πληροφορίες για τον τρόπο επικοινωνίας και/ή παραπομπής (π.χ. αυτοπαραπομπή, παραπομπή μόνο μέσω οργανώσεων/αρχών).

⁽⁶⁹⁾ Οι βασικές παράμετροι που περιλαμβάνονται εδώ αναφέρονται σε επιχειρησιακές και τυποποιημένες διαδικασίες και ροές εργασίας σχετικά με την αντιμετώπιση των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και των ειδικών αναγκών στο πλαίσιο της υποδοχής. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση και τη διαχείριση μεμονωμένων περιπτώσεων, βλ. κεφάλαιο 3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC».

⁽⁷⁰⁾ Τα σημεία αναφοράς/επαφής για θέματα SOGIESC μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν ως σημεία επαφής για άλλες ομάδες αιτούντων με ειδικές ανάγκες, ανάλογα με τη δυναμικότητα μιας εγκατάστασης υποδοχής και τον αριθμό του προσωπικού που απασχολείται σε αυτήν. Τα εν λόγω μέλη του προσωπικού μπορούν επίσης να καθοδηγούν ή να υποστηρίζουν με άλλον τρόπο άλλα μέλη του προσωπικού για τον χειρισμό περιπτώσεων ατόμων με ποικίλο SOGIESC.

⁽⁷¹⁾ Κατάλογος με χρήσιμες πληροφορίες και στοιχεία επικοινωνίας παρόχων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών ή περιγραφών των υπηρεσιών τους, των αρμοδιοτήτων τους και των περιοχών κάλυψης και δραστηριοποίησης.

Υπάρχει επικαιροποιημένος μηχανισμός παραπομπής εντός του κέντρου ή της αρχής υποδοχής, μεταξύ άλλων για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.

Τα μέλη του προσωπικού ενημερώνονται για τους ανωτέρω μηχανισμούς και καταλόγους και εκπαιδεύονται ή λαμβάνουν οδηγίες για τον τρόπο χρήσης τους.

Καθορίζεται μηχανισμός παρακολούθησης ή κατευθυντήριες γραμμές για τις παραπομπές, με συγκεκριμένες ενέργειες και μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Πίνακας. Παροχή πληροφοριών

4. Παροχή πληροφοριών ⁽⁷²⁾

Πληροφορίες που απευθύνονται σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ

Οι αιτούντες με ποικίλο SOGIESC ενημερώνονται για τα ειδικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων που αφορούν τις διαδικασίες αναγνώρισης και αξιολόγησης, και για το ότι θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικές συνθήκες υποδοχής έπειτα από ατομική αξιολόγηση.

Πληροφορίες που απευθύνονται σε όλους τους αιτούντες

Οι αιτούντες ενημερώνονται για τον εσωτερικό κανονισμό της δομής φιλοξενίας, καθώς και για την απαγόρευση επιθέσεων και άσκησης βίας κατά άλλων αιτούντων, μεταξύ άλλων και για λόγους SOGIESC.

Οι αιτούντες ενημερώνονται για το δικαίωμα κάθε ατόμου το οποίο ζει στη χώρα ασύλου να μην υφίσταται βία, διακρίσεις και στιγματισμό, μεταξύ άλλων και για λόγους SOGIESC ⁽⁷³⁾.

Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος, παρέχονται ειδικές πληροφορίες συναφείς με SOGIESC όσον αφορά τα δικαιώματα και τις παροχές στη χώρα υποδοχής· σε αυτές μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, πληροφορίες σχετικά με διοικητικές διαδικασίες που αφορούν SOGIESC (π.χ. νομική αναγνώριση φύλου, δυνατότητα αιτούντων του ίδιου φύλου να συνάψουν σύμφωνο συμβίωσης ή γάμο).

⁽⁷²⁾ Για περισσότερες πληροφορίες και πρακτικές συστάσεις σχετικά με την παροχή πληροφοριών, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, κεφάλαιο 5. «Παροχή πληροφοριών, ανάπτυξη ικανοτήτων και ευαισθητοποίηση». ΕΥΑΑ, δικτυακή πύλη [Let's Speak Asylum](#), η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων σχετικών πόρων και πρακτικής καθοδήγησης, το [φυλλάδιο για τον αυτοπροσδιορισμό χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών](#), Ιούλιος 2023, το οποίο αναφέρεται στους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.

⁽⁷³⁾ Βλ. επίσης τον πίνακα 2. «[Διαδικασία υποδοχής και συνθήκες υποδοχής](#)».

Οι αιτούντες ενημερώνονται για τους ρόλους των υπαλλήλων υποδοχής και άλλων παρόχων υπηρεσιών που διεκπεραιώνουν διαδικασίες οι οποίες αφορούν τον προσδιορισμό, την αξιολόγηση και την ανταπόκριση σε ειδικές ανάγκες. Η εν λόγω ενημέρωση περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα μέλη του προσωπικού υποδοχής που έχουν οριστεί ως σημεία επαφής ή πρόσωπα αναφοράς για ζητήματα SOGIESC/φύλου/ευαλωτότητας.

Προσβασιμότητα και διαθεσιμότητα

Οι αρχές και το προσωπικό υποδοχής μεριμνούν ώστε οι πληροφορίες να είναι εύκολα προσβάσιμες και διαθέσιμες στο σύνολο των αιτούντων, συμπεριλαμβανομένων των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, σε γλώσσα την οποία κατανοούν ⁽⁷⁴⁾.

Οι πληροφορίες παρέχονται με τρόπο που λαμβάνει υπόψη την ηλικία, την ωριμότητα και το φύλο και είναι συμπεριληπτικός ⁽⁷⁵⁾.

Οι πληροφορίες παρέχονται με ασφαλή τρόπο που δεν ενθαρρύνει τη δημόσια γνωστοποίηση ή την αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ ⁽⁷⁶⁾.

Το υλικό επικοινωνίας και πληροφόρησης (π.χ. φυλλάδια, αφίσες, βίντεο) που εκτίθεται στους χώρους υποδοχής (π.χ. γραφεία καταγραφής, συμβουλευτικής) είναι συμπεριληπτικό ως προς το φύλο και τα στοιχεία SOGIESC, π.χ. απεικονίζονται άτομα με διαφορετικές ταυτότητες φύλου, εκφράσεις φύλου ή σεξουαλικό προσανατολισμό.

⁽⁷⁴⁾ Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία όταν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ τοποθετούνται σε χωριστά καταλύματα (όχι σε κέντρο υποδοχής) ή αποφεύγουν τη δημόσια έκθεση λόγω του φόβου στιγματισμού, παρενόχλησης ή αποκάλυψης του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου τους.

⁽⁷⁵⁾ Για περισσότερες πληροφορίες και συστάσεις σχετικά με τη χρήση συμπεριληπτικής επικοινωνίας και γλώσσας, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, ενότητα 3.2. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και γλώσσα».

⁽⁷⁶⁾ Οι αρχές υποδοχής επιλέγουν και χρησιμοποιούν τα καταλληλότερα μέσα παροχής πληροφοριών (π.χ. εικονικά, φυλλάδια, ομαδικές συναντήσεις ενημέρωσης, ατομικές συναντήσεις), τα οποία αποφασίζονται κατά περίπτωση και ανάλογα με το πλαίσιο, ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος να αποκαλυφθεί ο σεξουαλικός προσανατολισμός αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ ή να χαρακτηριστούν ΛΟΑΤΚΙ από άλλα άτομα.

Πίνακας. Συμμετοχή και προσέγγιση

5. Συμμετοχή και προσέγγιση

Συμμετοχή και δέσμευση

Υπάρχει λειτουργικός μηχανισμός ανατροφοδότησης και υποβολής παραπόνων ⁽⁷⁷⁾ και όλοι οι αιτούντες γνωρίζουν πώς να τον χρησιμοποιούν. Ο μηχανισμός επιτρέπει την παροχή ανώνυμης ανατροφοδότησης, εάν είναι επιθυμητό. Ζητείται επίσης από τους αιτούντες να προσδιορίζουν ζητήματα ασφάλειας, να επισημαίνουν πιθανά σημεία κινδύνου στο πλαίσιο της υποδοχής και να αναφέρουν πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις. Οι αιτούντες ενημερώνονται για τα μέτρα που λαμβάνονται και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται μετά την ανατροφοδότηση που παρείχαν.

Οι αρχές υποδοχής εξασφαλίζουν ποικίλους διαύλους για την παροχή ανατροφοδότησης και/ή την υποβολή παραπόνων, ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος αποκλεισμού ομάδων με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ ⁽⁷⁸⁾.

Οι εκστρατείες και οι δραστηριότητες προσέγγισης πραγματοποιούνται με τρόπο που διασφαλίζει ότι οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ προσεγγίζονται και συμμετέχουν επαρκώς στις διαδικασίες με ασφαλή τρόπο ⁽⁷⁹⁾. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων προσέγγισης χρησιμοποιείται πάντα γλώσσα και επικοινωνία χωρίς αποκλεισμούς SOGIESC ⁽⁸⁰⁾.

Ορθή πρακτική. Οι ομάδες και οι δομές εκπροσώπησης της κοινότητας έχουν συσταθεί και λειτουργούν χωρίς αποκλεισμούς για αιτούντες με διάφορα χαρακτηριστικά και ταυτότητες, συμπεριλαμβανομένων των ποικίλων στοιχείων SOGIESC.

⁽⁷⁷⁾ Στο πλαίσιο του παρόντος πρακτικού οδηγού, ο όρος «μηχανισμός υποβολής παραπόνων και ανατροφοδότησης» αναφέρεται σε ένα τυποποιημένο σύστημα που λαμβάνει, επεξεργάζεται και ανταποκρίνεται στις ανησυχίες των αιτούντων σχετικά με τον σχεδιασμό και την παροχή των συνθηκών υποδοχής. Δεν αναφέρεται στην καταγγελία περιστατικών βίας ή άλλων επιβλαβών πράξεων· για έναν τέτοιο μηχανισμό, βλ. πίνακα 4. «[Παροχή πληροφοριών](#)».

⁽⁷⁸⁾ Ορισμένα παραδείγματα τρόπων παροχής ανατροφοδότησης είναι, μεταξύ άλλων, η διά ζώσης επικοινωνία, τα γραφεία υποστήριξης, τα τηλεφωνικά κέντρα / οι ανοικτές γραμμές επικοινωνίας, οι ειδικοί λογαριασμοί ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα αμφίδρομα συστήματα SMS, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι έρευνες ικανοποίησης, τα κουτιά προτάσεων, οι συσκευές ηχογράφησης, οι διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της κοινότητας και οι αξιολογήσεις.

⁽⁷⁹⁾ Κατά τρόπο που αποτρέπει την ανεπιθύμητη δημόσια γνωστοποίηση ή την αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ.

⁽⁸⁰⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριληπτική γλώσσα και επικοινωνία, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, ενότητα 3.2. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και γλώσσα».

Πίνακας. Ανθρώπινοι πόροι και γνώση**6. Ανθρώπινοι πόροι και γνώση****Προσλήψεις και κώδικας δεοντολογίας**

Οι διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού υποδοχής που εργάζεται απευθείας με αιτούντες περιλαμβάνουν ελέγχους σε σχέση με προηγούμενα παραπτώματα, παρενοχλήσεις ή άλλου είδους παραβιάσεις εις βάρος ατόμων.

Όλα τα μέλη του προσωπικού που εργάζονται απευθείας με αιτούντες ή κοντά τους [συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού υποστήριξης ⁽⁸¹⁾] δεσμεύονται από κανόνες ή κανονισμούς όσον αφορά την αναμενόμενη στάση και συμπεριφορά τους απέναντι σε όλους τους διαμένοντες, ανεξάρτητα από τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των SOGIESC.

Ορθή πρακτική. Η αρχή υποδοχής έχει αναπτύξει ένα πλαίσιο αξιών, δεοντολογίας και ηθικής συμπεριφοράς (π.χ. κώδικα δεοντολογίας) το οποίο καθορίζει τις βασικές έννοιες και αρχές που διέπουν την εργασία στο πλαίσιο της υποδοχής και ισχύει για όλο το προσωπικό υποδοχής. Περιλαμβάνει επίσης αναφορά στην απαγόρευση της σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης από το προσωπικό σε βάρος των αιτούντων.

Διαφορετικότητα

Οι διαδικασίες και οι στρατηγικές προσλήψεων και τοποθέτησης αντικατοπτρίζουν την ποικιλομορφία, συμπεριλαμβανομένων των διερμηνέων και του υποστηρικτικού προσωπικού.

Ορθή πρακτική. Άτομα με ποικίλο SOGIESC απασχολούνται στην παροχή συνθηκών υποδοχής, ιδίως τα άτομα που εργάζονται απευθείας με αιτούντες. Ομοίως, στα άτομα αυτά παρέχεται η δυνατότητα να εργάζονται σε ηγετικές θέσεις ή ρόλους εκπροσώπησης (π.χ. διευθυντικά στελέχη ή επικεφαλής ομάδων), καθώς αυτό θα συμβάλει στη δημιουργία ασφαλών χώρων όπου οι αιτούντες θα μπορούν να αυτοπροσδιορίζονται και θα στείλει επίσης ένα μήνυμα ευαισθητοποίησης και δέσμευσης για την κατανόηση και τον σεβασμό των αναγκών των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ.

Οι αιτούντες μπορούν να εκφράσουν την προτίμησή τους για το φύλο ενός μέλους του προσωπικού, εάν επιθυμούν να συζητήσουν ευαίσθητα θέματα, και η επιθυμία τους λαμβάνεται υπόψη ⁽⁸²⁾.

⁽⁸¹⁾ Το υποστηρικτικό προσωπικό μπορεί να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, προσωπικό ασφάλειας και καθαριότητας.

⁽⁸²⁾ Σε περίπτωση που η τοποθέτηση υπαλλήλου συγκεκριμένου φύλου δεν είναι εφικτή σε δεδομένη χρονική στιγμή, εξετάζεται η δυνατότητα αναβολής της συνάντησης με τον αιτούντα έως ότου μπορέσει να ικανοποιηθεί η προτίμησή του, λαμβανομένου επίσης υπόψη του επείγοντος χαρακτήρα κάθε περίπτωσης/θέματος. Διαφορετικά, ο αιτών ενημερώνεται για τη μη διαθεσιμότητα και είναι ελεύθερος να αποφασίσει αν θα αποκαλύψει πληροφορίες ή όχι.

Συμπεριληπτική επικοινωνία που επιδεικνύει σεβασμό

Όλο το προσωπικό γνωρίζει και χρησιμοποιεί γλώσσα που επιδεικνύει σεβασμό και λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου, συμπεριλαμβανομένων των προτιμώμενων ανωνυμιών, κατά την αλληλεπίδραση με αιτούντες στο πλαίσιο της υποδοχής⁽⁸³⁾.

Οι διερμηνείς και οι διαπολιτισμικοί μεσολαβητές στον τομέα της υποδοχής έχουν λάβει κατάλληλη εκπαίδευση και γνωρίζουν τη χρήση της ορολογίας που σχετίζεται με ζητήματα SOGIESC τόσο στη γλώσσα-πηγή όσο και στη γλώσσα-στόχο⁽⁸⁴⁾. Για τον σκοπό αυτό, ο ΕΥΑΑ διαθέτει μια πολύγλωσση συλλογή όρων και ορισμών που σχετίζονται με το έργο του Οργανισμού στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής. Οι συλλογές είναι διαθέσιμες σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ και σε ορισμένες γλώσσες που ομιλούνται συχνότερα από αιτούντες διεθνή προστασία⁽⁸⁵⁾.

Ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων

Όλοι οι υπάλληλοι υποδοχής (συμπεριλαμβανομένων των διερμηνέων και του ιατρικού προσωπικού) έχουν πρόσβαση σε βασική κατάρτιση σχετικά με SOGIESC και ζητήματα που αφορούν SOGIESC στο πλαίσιο του ασύλου⁽⁸⁶⁾.

Όλο το προσωπικό που εργάζεται στο πλαίσιο της υποδοχής (συμπεριλαμβανομένων των διερμηνέων, του προσωπικού ασφαλείας, της αστυνομίας, του ιατρικού και υποστηρικτικού προσωπικού) έχει πρόσβαση σε κατάρτιση σχετικά με τον εντοπισμό της βίας (συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας) και τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για την αντιμετώπιση της βίας.

Τα σημεία επαφής (ή τα πρόσωπα αναφοράς) για θέματα SOGIESC/φύλου/ευαλωτότητας και οι υπεύθυνοι διαχείρισης υποθέσεων έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένη κατάρτιση σε θέματα SOGIESC, φύλου και έμφυλης βίας.

⁽⁸³⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δημιουργία ασφαλών χώρων και τη χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, ενότητα 3.2. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και γλώσσα». Κεφάλαιο 3. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων».

⁽⁸⁴⁾ Για διερμηνείς και διαπολιτισμικούς μεσολαβητές που έχουν αναλάβει την υποστήριξη παρόχων υγειονομικής περίθαλψης (μεταξύ άλλων ή αποκλειστικά), οι συλλογές περιλαμβάνουν επίσης ιατρική ορολογία και ορολογία που σχετίζεται με τη ΣΑΥ.

⁽⁸⁵⁾ Η βάση δεδομένων ορολογίας του ΕΥΑΑ σχετικά με το άσυλο και την υποδοχή είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://euaa.europa.eu/iate>.

⁽⁸⁶⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με στοιχεία και θέματα που πρέπει να καλύπτονται σε τέτοιου είδους εκπαιδεύσεις, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, ενότητα 5.3. «Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC».

Το ιατρικό προσωπικό και άλλοι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης στο πλαίσιο της υποδοχής γνωρίζουν πώς να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες υγείας των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC, ιδίως των τρανς, μη συμμορφούμενων ως προς τα πρότυπα φύλου ατόμων, μη δυαδικών ως προς το φύλο και ίντερσεξ ατόμων ⁽⁸⁷⁾.

Προβλέπονται σε τακτική βάση μαθήματα επιμόρφωσης για τα ανωτέρω ζητήματα.

Το ιατρικό προσωπικό και άλλοι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ με σεβασμό και ιατρικά δεοντολογικό τρόπο ⁽⁸⁸⁾.

Πίνακας. Εξωτερικός συντονισμός και επικοινωνία

7. Εξωτερικός συντονισμός και επικοινωνία ⁽⁸⁹⁾

Οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ

Η αρχή υποδοχής (ή το κέντρο υποδοχής) διατηρεί έναν αποτελεσματικό μηχανισμό συντονισμού και συνεργασίας με οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο ⁽⁹⁰⁾.

Η αρχή υποδοχής (ή το κέντρο υποδοχής) διαβουλεύεται, μεταξύ άλλων, με την κοινωνία των πολιτών και διεθνείς οργανώσεις για θέματα που αφορούν την παροχή συνθηκών υποδοχής και την εκπόνηση σχεδίου έκτακτης ανάγκης, ανάλογα με την περίπτωση ⁽⁹¹⁾. Οι εν λόγω οργανώσεις μπορούν να περιλαμβάνουν οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ, όπου αυτό είναι αναγκαίο ή εφικτό.

⁽⁸⁷⁾ Εξωτερικοί φορείς και πάροχοι με εμπειρογνώμοσύνη σε σχετικά θέματα (π.χ. ΟΚΠ, ιατρικές ενώσεις) θα μπορούσαν επίσης να συμμετέχουν στον συντονισμό και την οργάνωση δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών υγείας, ιδίως όταν η ίδια η αρχή υποδοχής δεν παρέχει άμεσα υγειονομική περίθαλψη και ιατρικές υπηρεσίες σε αιτούντες.

⁽⁸⁸⁾ Ορισμένα παραδείγματα μη δεοντολογικής και καταχρηστικής συμπεριφοράς ή στάσης του ιατρικού προσωπικού απέναντι σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ περιλαμβάνουν την παθολογικοποίηση των τρανς ταυτοτήτων· προσπάθειες να εμποδίσουν αιτούντες να υποβληθούν σε φυλομετάβαση· διακρίσεις κατά την παροχή υπηρεσιών ή άρνηση παροχής υπηρεσιών βάσει SOGIESC· σωματική, ψυχολογική και λεκτική παρενόχληση, προσβλητική γλώσσα, σωματικά επιθετική συμπεριφορά· απόδοση λάθος φύλου· και υποβολή παρεμβατικών ερωτήσεων από το προσωπικό σε αιτούντες για την ιδιωτική τους ζωή, όπως ερωτήσεις για τα γεννητικά τους όργανα ή σεξουαλικούς συντρόφους από προσωπική περιέργεια, όταν οι πληροφορίες αυτές δεν έχουν ιατρική σημασία.

⁽⁸⁹⁾ Οι βασικές παράμετροι που παρατίθενται εδώ αναφέρονται σε τρόπους ενεργού συμμετοχής των εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών στις προσπάθειες που καταβάλλονται για τον μετριασμό των κινδύνων και την ενθάρρυνση της ενδυνάμωσης των αιτούντων μέσω της συνεργασίας και της συμμετοχής. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, κεφάλαιο 6. «Συνεργασία και συντονισμός».

⁽⁹⁰⁾ Ο μηχανισμός θα μπορούσε να περιλαμβάνει διάφορα μέσα και διαύλους (π.χ. τακτικές ή έκτακτες συναντήσεις μεταξύ της αρχής και των οργανώσεων, ηλεκτρονικές επικοινωνίες με ενημερώσεις, ειδήσεις, αιτήματα για υποστήριξη ή πληροφορίες).

⁽⁹¹⁾ Άρθρο 32 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

Εθνικές αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη

Η αρχή υποδοχής (ή το κέντρο υποδοχής) διατηρεί αποτελεσματικό συντονισμό και συνεργασία με άλλες αρχές ή οντότητες που είναι αρμόδιες ή εργάζονται σε ζητήματα που σχετίζονται με το φύλο (π.χ. εθνική αρχή αρμόδια για την ισότητα των φύλων, ειδικές υπηρεσίες σε θέματα φύλου/SOGIESC στην αστυνομία, εθνικές επιτροπές ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διαμεσολαβητής) και άλλες αρχές που συμμετέχουν στην παροχή υπηρεσιών για αιτούντες (π.χ. σχολεία, δημόσια νοσοκομεία) ⁽⁹²⁾.

Η αρχή υποδοχής (ή το κέντρο υποδοχής) διαβουλεύεται με τις αρμόδιες αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με ζητήματα που αφορούν την παροχή και τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής.

Σχετική κατάρτιση από τον ΕΥΑΑ

Ο ΕΥΑΑ προσφέρει μια εκπαιδευτική θεματική ενότητα με τίτλο «**Αιτούντες με ποικίλο SOGIESC**», η οποία απευθύνεται στο προσωπικό ασύλου και υποδοχής.

Η θεματική ενότητα δίνει τη δυνατότητα σε επαγγελματίες να κατανοήσουν τις πιθανές προκλήσεις και τον σχετικό αντίκτυπο που ενδέχεται να βιώσουν οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο του ασύλου, να αξιολογήσουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο του ασύλου και να υιοθετήσουν μια ευαίσθητη προσέγγιση προς τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ.

Εάν ενδιαφέρεστε να παρακολουθήσετε εκπαιδευτικά προγράμματα του ΕΥΑΑ, επικοινωνήστε με το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση στην αρμόδια αρχή της χώρας σας προκειμένου να λάβετε πρόσθετες πληροφορίες.

⁽⁹²⁾ Βλ. επίσης τον πίνακα 2. «[Διαδικασία υποδοχής και συνθήκες υποδοχής](#)».

Ορθές πρακτικές

- **Μηχανισμοί ανατροφοδότησης.** Μέσω διαδικτυακής έρευνας ικανοποίησης (δημοσκοπήσης) που διατίθεται σε 18 γλώσσες, οι ενήλικες που διαμένουν σε κέντρα υποδοχής στο Βέλγιο μπορούν να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με διάφορες συνθήκες υποδοχής (διαμονή, διατροφή, ένδυση, εγκαταστάσεις υγιεινής) και συμβουλευτικής (καθοδήγηση/συνοδεία) που λαμβάνουν. Μέσω της έρευνας, η βελγική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Υποδοχής Αιτούντων Ασυλο (Fedasil) ερευνά επίσης το αίσθημα ασφάλειας και ευημερίας των ατόμων που διαμένουν σε κέντρα υποδοχής, τα οποία καλούνται να συμμετάσχουν στην έρευνα 2-4 μήνες μετά την άφιξή τους στη δομή υποδοχής. Τα κέντρα υποδοχής χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα για να σχεδιάσουν δράσεις βελτίωσης και να ενημερώσουν τους διαμένοντες και το προσωπικό σχετικά με την ικανοποίηση και τα σημεία συμφόρησης στο πλαίσιο της υποδοχής. Η έρευνα παρέχει επίσης σημαντικές πληροφορίες για τις κεντρικές υπηρεσίες προκειμένου να βελτιωθεί η παροχή συνθηκών υποδοχής.
- **Συνεργασία και ανάπτυξη ικανοτήτων.** Η Κεντρική Υπηρεσία Υποδοχής Αιτούντων Ασυλο (COA) στις Κάτω Χώρες υποστηρίζει τα σχέδια της οργάνωσης ΛΟΑΤΚΙ COC Nederland, η οποία στοχεύει στη βελτίωση της ευημερίας και της ασφάλειας των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ παρέχοντας κοινωνικές δραστηριότητες για τους αιτούντες και εκπαίδευση για το προσωπικό της COA. Τα προγράμματα κατάρτισης που παρέχει η COC για το προσωπικό της COA αναπτύχθηκαν σε συνεργασία με διαμένοντες ΛΟΑΤΚΙ, τα σημεία επαφής ΛΟΑΤΚΙ στην COA και άλλο προσωπικό της COA. Η COA συντονίζει τις σχετικές εκπαιδεύσεις και ενθαρρύνει το προσωπικό να συμμετέχει σε αυτές. Τα μέλη του προσωπικού της COA είναι γενικά εξοικειωμένα με τις τοπικές κοινωνικές δραστηριότητες και παραπέμπουν τους αιτούντες για περαιτέρω υποστήριξη.
- **Παροχή πληροφοριών και ευαισθητοποίηση.** Η Fedasil έχει αναπτύξει μια πλατφόρμα ενημέρωσης των αιτούντων διεθνή προστασία ⁽⁹³⁾. Οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες σε 14 γλώσσες και είναι δομημένες γύρω από οκτώ θέματα: άσυλο και διαδικασία, στέγαση, διαβίωση στο Βέλγιο, επιστροφή, εργασία, μάθηση (εκπαίδευση, σχολική εκπαίδευση και αναγνώριση διπλωμάτων), θέματα που σχετίζονται με ασυνόδευτα παιδιά και υγεία. Μία από τις υποενότητες έχει τίτλο «Ταυτότητα και σεξουαλικότητα» και εξηγεί τους διάφορους όρους SOGIESC και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ και τους λόγους SOGIESC βάσει των οποίων μπορεί να υποβληθεί αίτηση διεθνούς προστασίας. Μέσω μιας στοχευμένης εκστρατείας επικοινωνίας, η Fedasil γνωστοποίησε τον ιστότοπο στο σύνολο των υπαλλήλων πρώτης επαφής και των αιτούντων στο Βέλγιο ⁽⁹⁴⁾.

⁽⁹³⁾ Fedasil, «[Information hub for asylum seekers in Belgium](#)».

⁽⁹⁴⁾ Fedasil, [ενημερωτικά βίντεο](#), YouTube.

- **Δημιουργία ασφαλών χώρων.** Στο Βέλγιο, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, η Περιφέρεια της πρωτεύουσας των Βρυξελλών και το RainbowHouse Brussels ανέπτυξαν μια εργαλειοθήκη με στόχο τη δημιουργία ασφαλών (ή ασφαλέστερων) χώρων για άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο που αυτοπροσδιορίζονται ως ΛΟΑΤΚΙ. Η εργαλειοθήκη αυτή έχει αναπτυχθεί με σκοπό να συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο και των υπηρεσιών πρώτης γραμμής σε αστικά περιβάλλοντα ⁽⁹⁵⁾.
- **Σημεία επαφής ΛΟΑΤΚΙ.** Στις Κάτω Χώρες ορίζονται στο προσωπικό υποδοχής και λαμβάνουν πρόσθετη κατάρτιση ειδικά σημεία επαφής για ΛΟΑΤΚΙ άτομα. Στόχος είναι να υπάρχει τουλάχιστον ένα σημείο επαφής για ΛΟΑΤΚΙ άτομα σε κάθε κέντρο υποδοχής. Τα σημεία επαφής έχουν ρόλο καθοδήγησης των άλλων μελών του προσωπικού και ενημερώνονται σχετικά με τις εξελίξεις στην πολιτική και τις υπηρεσίες που διατίθενται σε αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.

⁽⁹⁵⁾ Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Περιφέρεια Βρυξελλών και RainbowHouse Brussels, «[LGBTQI+ Toolbox](#)», 2020.

3. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC

Κάθε άτομο, ανεξαρτήτως SOGIESC, θα βιώσει με διαφορετικό τρόπο τη μεταναστευτική διαδικασία και θα αντιμετωπίσει διάφορες προκλήσεις με βάση, για παράδειγμα, το πολιτισμικό, οικονομικό, οικογενειακό, πολιτικό και θρησκευτικό του υπόβαθρο. Όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο κεφάλαιο [2. «Μετρίασμός του κινδύνου για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής»](#), οι αιτούντες με ποικίλο SOGIESC ενδέχεται να αντιμετωπίσουν επιπλέον προκλήσεις επειδή δεν ανταποκρίνονται στους επικρατούντες κοινωνικούς κανόνες. Επιπλέον, και εξαιτίας αυτών των κινδύνων, οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ ενδέχεται να διστάζουν να αποκαλύψουν προσωπικά στοιχεία SOGIESC, λόγω φόβου στιγματισμού, διακρίσεων και βίας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό ⁽⁹⁶⁾ να προσδιορίζονται, να αξιολογούνται και να αντιμετωπίζονται οι ειδικές ανάγκες των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC σε ατομική βάση, εγκαίρως και με τον κατάλληλο τρόπο.

Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι, στην περίπτωση αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, οι διαδικασίες αυτές θα πρέπει να διεξάγονται με σκοπό **τον προσδιορισμό και την ανταπόκριση σε πιθανές ανάγκες τους λόγω SOGIESC και όχι με αποκλειστική πρόθεση «τη γνώση των στοιχείων SOGIESC ενός προσώπου»**.

Ως εκ τούτου, το παρόν κεφάλαιο επικεντρώνεται στη διαχείριση των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ σε ατομική βάση, παρέχοντας εμπειριστατωμένες συστάσεις σχετικά με τα διάφορα βήματα και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ⁽⁹⁷⁾.

3.1. Αναγνώριση αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ με ειδικές ανάγκες υποδοχής

Η αναγνώριση είναι μια επίσημη διαδικασία με την οποία προσδιορίζεται αν ένας αιτών έχει ειδικές ανάγκες ή χαρακτηριστικά ευαλωτότητας ⁽⁹⁸⁾. Περιλαμβάνει την ανίχνευση δεικτών, σημείων ή εκδηλώσεων ευαλωτότητας του ατόμου. Δείκτες ευαλωτότητας μπορούν να εντοπιστούν, για παράδειγμα, μέσω της άμεσης αλληλεπίδρασης με τους αιτούντες και της παρατήρησης εξωτερικών ενδείξεων· μέσω της δήλωσης εκ μέρους των ίδιων των αιτούντων, των συγγενών τους ή άλλων αιτούντων ή ατόμων που διαμένουν στο κέντρο· μέσω πληροφοριών που παρέχονται από άλλους επαγγελματίες (ιατρική διάγνωση, προηγούμενες ψυχοκοινωνικές γνωματεύσεις, γνώση έρευνας που βρίσκεται σε εξέλιξη κ.λπ.)

⁽⁹⁶⁾ Πρόκειται επίσης για υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (αναδιатύπωση) και στο άρθρο 25 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

⁽⁹⁷⁾ ΕΥΑΑ, [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception – Operational standards and indicators](#), Μάιος 2024, παράρτημα 1. Η ροή εργασιών για την ευαλωτότητα περιλαμβάνει μια ενδεικτική ροή εργασιών για την ευαλωτότητα που σχετίζεται με τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση της ευαλωτότητας.

⁽⁹⁸⁾ Σύμφωνα με την επίσημη ορολογία του ΕΥΑΑ, η αναγνώριση είναι «ο εντοπισμός ατόμων με ειδικές διαδικαστικές ανάγκες και/ή ανάγκες υποδοχής, ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη μεταχείριση και προστασία τους κατά τη διαδικασία υποβολής αίτησης».

μέσω των διαθέσιμων εγγράφων στον φάκελο ή στην κατοχή του αιτούντος ή σε άλλες βάσεις δεδομένων που έχουν στη διάθεσή τους οι υπάλληλοι· και μέσω των δραστηριοτήτων που μπορούν να οδηγήσουν στην αναγνώριση, όπως ατομικές συνεντεύξεις, ομαδικές συνομιλίες και ενημερώσεις.

Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να διαθέτει έναν τυποποιημένο μηχανισμό για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και των ειδικών αναγκών στο πλαίσιο της υποδοχής. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να παρέχει σαφείς οδηγίες σχετικά με το ποια μέλη του προσωπικού είναι υπεύθυνα για τον προσδιορισμό, τον τρόπο καταγραφής των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το αν, τότε και πώς πρέπει να γνωστοποιούν σχετικά πορίσματα και πληροφορίες με άλλες αρχές και παρόχους υπηρεσιών (βλ. επίσης τον πίνακα 3. «[Διαχείριση χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών](#)» και EUAA, [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception – Operational Standards and Indicators](#), Μάιος 2024).

Οι υπάλληλοι υποδοχής θα πρέπει να γνωρίζουν και να είναι σε θέση να προσδιορίζουν τις ειδικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, μεταξύ άλλων στην περίπτωση των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ. Το μη εξειδικευμένο προσωπικό μπορεί επίσης να προσδιορίζει ειδικές ανάγκες και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας, οπότε είναι σκόπιμο να διαθέτει ορισμένες βασικές γνώσεις (π.χ. μέσω σχετικής κατάρτισης, καθοδήγησης) σχετικά με τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών και χαρακτηριστικών ευαλωτότητας, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC (βλ. επίσης πίνακα 6. «[Ανθρώπινοι πόροι και γνώση](#)»).

Ο αρχικός προσδιορισμός και η καταγραφή των ειδικών αναγκών θα πρέπει να γίνεται το συντομότερο δυνατόν, κατά προτίμηση εντός των πρώτων ημερών από την είσοδο ενός ατόμου στο κέντρο υποδοχής ή άφιξης ⁽⁹⁹⁾. Να θυμάστε ότι **ο προσδιορισμός αυτός δεν είναι μια εφάπαξ εργασία** που πραγματοποιείται μόνο στο αρχικό στάδιο της υποδοχής. Αντιθέτως, είναι **μια διαρκής και συνεχής διαδικασία, καθώς τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας και οι ειδικές ανάγκες μπορεί να αναπτυχθούν ή να καταστούν εμφανή σε μεταγενέστερο στάδιο**. Οι υπάλληλοι υποδοχής θα πρέπει να παρακολουθούν την κατάσταση των αιτούντων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υποδοχής και να είναι σε θέση να παρατηρούν και να προσδιορίζουν χαρακτηριστικά ευαλωτότητας ή ειδικές ανάγκες που δεν υπήρχαν ή δεν ήταν εμφανή νωρίτερα.

Στην ενότητα που ακολουθεί εξετάζονται αναλυτικότερα τα διάφορα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε σχέση με την αναγνώριση αιτούντων που ενδέχεται να βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και/ή να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής λόγω SOGIESC. Παρέχονται

⁽⁹⁹⁾ Η διαδικασία προσδιορισμού των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας δεν πρέπει να συγχέεται με τον υγειονομικό έλεγχο που διενεργείται συνήθως από το ιατρικό προσωπικό αμέσως μετά την είσοδο του αιτούντος στο σύστημα υποδοχής ή στο πρώιμο στάδιο της άφιξης στη χώρα υποδοχής. Οι δύο αυτές διαδικασίες μπορούν να πραγματοποιούνται ταυτόχρονα και/ή να διεκπεραιώνονται από το ίδιο προσωπικό στο πλαίσιο της υποδοχής (π.χ. ιατρικό προσωπικό). Ωστόσο, ο προσδιορισμός και η αξιολόγηση των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας υπερβαίνουν τον υγειονομικό έλεγχο. Περιλαμβάνουν πολύ περισσότερους δείκτες, ενδείξεις και αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την κατάσταση ενός προσώπου, όπως καλύπτονται στην παρούσα ενότητα. Ομοίως, ο προσδιορισμός δεν πρέπει να συγχέεται με την αρχική αναγνώριση (ή τον έλεγχο ευαλωτότητας) που χρησιμοποιείται συχνά σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όταν μπορεί να υπάρχει έλλειψη ικανότητας, χρόνου και κατάλληλων μηχανισμών αντιμετώπισης και παραπομπής. Ωστόσο, η αρχική αναγνώριση δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής ή αυτόνομο βήμα για τον προσδιορισμό καταστάσεων ευαλωτότητας και θα πρέπει να ακολουθείται από πλήρη αναγνώριση και αξιολόγηση.

ορισμένες πρακτικές συστάσεις που μπορούν να ακολουθήσουν οι υπάλληλοι υποδοχής για τη διευκόλυνση του αυτοπροσδιορισμού.

3.1.1. Αυτοπροσδιορισμός

Στην παρούσα ενότητα, η έννοια του αυτοπροσδιορισμού ⁽¹⁰⁰⁾ στοιχείων SOGIESC σημαίνει μια πράξη εκούσιας αποκάλυψης στοιχείων SOGIESC από το ίδιο το άτομο σε υπάλληλους υποδοχής ή άλλους παρόχους υπηρεσιών. Ο αυτοπροσδιορισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά την άφιξη ή ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της παραμονής του αιτούντος στο κέντρο υποδοχής. Μπορεί να συμβεί κατά τη διάρκεια των διαδικασιών καταχώρισης και αναγνώρισης, κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης της ευαλωτότητας, σε κλινικές υγείας και ψυχικής υγείας, κατά τη διάρκεια του υγειονομικού ελέγχου ⁽¹⁰¹⁾ ή κατά τη διάρκεια της παροχής βοήθειας ή πληροφοριών στους αιτούντες.

Όσον αφορά τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, **ο αυτοπροσδιορισμός είναι το μόνο κατάλληλο μέσο αναγνώρισης που βασίζεται στα δικαιώματα των ατόμων**. Με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία ένα άτομο θα αποκαλύψει το ίδιο προσωπικά στοιχεία SOGIESC, οι υπάλληλοι υποδοχής θα πρέπει να αποφεύγουν να αναγνωρίζουν και να καταχωρίζουν άτομα ως αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, καθώς αυτό μπορεί να έχει πολύ αρνητικές συνέπειες για το εκάστοτε άτομο. Τέτοιες συνέπειες είναι η πρόκληση τραύματος / ο επανατραυματισμός, η αυτοαπομόνωση και η απώλεια εμπιστοσύνης προς τις αρχές / τους υπάλληλους υποδοχής.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα δεν αποκαλύπτουν προσωπικά στοιχεία SOGIESC στις αρχές αμέσως μόλις φτάσουν στη χώρα ασύλου· αυτό μπορεί να οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως το ενδεχόμενο κατά την άφιξή τους να μην έχουν πλήρη επίγνωση αυτών των στοιχείων, να φοβούνται ότι θα ντροπιαστούν, θα στιγματιστούν ή θα παρενοχληθούν από την οικογένειά τους ή από άλλα μέλη της κοινότητάς τους ή της κοινότητας υποδοχής, να αισθάνονται αμηχανία ή εσωτερικευμένη ομοφοβία/αμφιφοβία/τρανσφοβία/ιντερσεξφοβία. Αυτοί είναι μερικοί ενδεικτικοί λόγοι για τους οποίους θα πρέπει να λαμβάνετε κατάλληλα μέτρα ώστε να διευκολύνετε και να ενθαρρύνετε τον αυτοπροσδιορισμό ⁽¹⁰²⁾ και να παρέχετε τις σχετικές εγγυήσεις ώστε οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ να μπορούν να αποκαλύπτουν με ασφάλεια προσωπικά στοιχεία SOGIESC και να λαμβάνουν κατάλληλες υπηρεσίες ή υποστήριξη.

Επιπλέον, ΛΟΑΤΚΙ παιδιά και νέοι μπορεί να διστάζουν να αποκαλύψουν προσωπικά στοιχεία SOGIESC παρουσία της οικογένειάς τους. Προσπαθήστε να διασφαλίσετε την κατάλληλη και ασφαλή αναγνώριση των αναγκών των παιδιών αυτών μέσω της συνεργασίας και της αρωγής του προσωπικού που ειδικεύεται στην εργασία με παιδιά, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας διεξαγωγής διαδικασιών αναγνώρισης χωριστά για κάθε μέλος της οικογένειας.

⁽¹⁰⁰⁾ Συχνά αναφέρεται επίσης και ως «εθελούσια αποκάλυψη».

⁽¹⁰¹⁾ Ο όρος «υγειονομικός έλεγχος» αναφέρεται στις ενέργειες «διαλογής ασθενών», «ιατρικού ελέγχου» και «ενδεδειγμένων εξετάσεων/-άσεων» που διενεργούνται από το ιατρικό προσωπικό κατά την υποδοχή.

⁽¹⁰²⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη λήψη μέτρων που προάγουν τον αυτοπροσδιορισμό, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, κεφάλαιο 3. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων», καθώς και στον πίνακα της ενότητας «[Διευκόλυνση του αυτοπροσδιορισμού](#)» του παρόντος οδηγού.

Διευκόλυνση του αυτοπροσδιορισμού

Όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο [2. «Μετριασμός του κινδύνου για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ στο πλαίσιο της υποδοχής»](#), οι αιτούντες διεθνή προστασία, και ιδίως τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα, αντιμετωπίζουν ποικίλες προκλήσεις στο πλαίσιο της υποδοχής, τόσο σε συλλογική όσο και σε ατομική βάση, γεγονός το οποίο μπορεί να εμποδίσει σε σοβαρό βαθμό την απόλαυση των δικαιωμάτων τους και την πρόσβαση σε συνθήκες υποδοχής για αιτούντες με ειδικές ανάγκες. Στην παρούσα ενότητα επισημαίνονται οι συνήθεις προκλήσεις και τα εμπόδια στον αυτοπροσδιορισμό και παρέχονται οι αντίστοιχες συστάσεις σχετικά με τον τρόπο άρσης αυτών των εμποδίων. Οι προκλήσεις και τα εμπόδια κατηγοριοποιούνται ανά θέμα και αμέσως μετά ακολουθούν οι αντίστοιχες συστάσεις.

Πίνακας. Διευκόλυνση του αυτοπροσδιορισμού: προκλήσεις, εμπόδια και συστάσεις

1α. Προκλήσεις και εμπόδια: βία και απομόνωση

Φόβος έκθεσης σε διακρίσεις, κακοποίηση και βία

Κατά τη διάρκεια του μεταναστευτικού ταξιδιού και μετά την άφιξη στη χώρα ασύλου, τα άτομα με ποικίλο SOGIESC συχνά εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διακρίσεις ή ακόμη και να υφίστανται βία και εκμετάλλευση. Όταν τέτοιου είδους πράξεις προέρχονται από το προσωπικό και άλλους παρόχους υπηρεσιών υποδοχής, ο αυτοπροσδιορισμός καθίσταται πιο δύσκολος λόγω του φόβου και της έλλειψης εμπιστοσύνης προς τις αρχές.

Στιγματισμός, απομόνωση και περιθωριοποίηση

Οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ συχνά δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν να απευθυνθούν σε άλλους αιτούντες ή στο προσωπικό λόγω του φόβου τους ότι θα στιγματιστούν, θα παρενοχληθούν ή θα περιθωριοποιηθούν. Αυτοί οι φόβοι γίνονται μεγαλύτεροι όταν τα άτομα με ποικίλο SOGIESC ταξιδεύουν με την οικογένεια ή τα εξαρτώμενα μέλη τους. Οι σύντροφοι του ίδιου φύλου με παιδιά μπορεί να τραβούν περισσότερο την προσοχή και, ως εκ τούτου, να εκτίθενται περισσότερο σε στιγματισμό, διακρίσεις και βλάβη.

1β. Συστάσεις

Ασφαλής στέγαση και ασφαλείς χώροι για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα ασφαλών επιλογών στέγασης για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ (συμβουλευτείτε επίσης το πλαίσιο [«Στέγαση — Ειδικές παράμετροι SOGIESC»](#)). Λάβετε μέτρα που εγγυώνται την ασφάλεια στους διάφορους κοινόχρηστους χώρους μιας εγκατάστασης υποδοχής (π.χ. εγκαταστάσεις υγιεινής, σημεία διανομής, κέντρα ενημέρωσης). Μεριμνήστε ώστε να υπάρχουν χώροι που διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα, ιδίως αίθουσες συμβουλευτικής, και ότι υπάρχει επαρκής ανταπόκριση μέσω της άμεσης παροχής υπηρεσιών ή της παραπομπής σε αρμόδιους παρόχους υπηρεσιών. Βεβαιωθείτε ότι οι αιτούντες αισθάνονται άνετα να αποκαλύψουν ευαίσθητες πληροφορίες. Προαγάγετε τη διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη (χρησιμοποιώντας σημαίες, καρφίτσες, λογότυπα, αφίσες κ.λπ. που απεικονίζουν το ουράνιο τόξο)· αυτό μπορεί να συμβάλει θετικά στο γενικότερο αίσθημα αποδοχής και σεβασμού (για περισσότερες πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με τη δημιουργία ασφαλών χώρων, ανατρέξτε στον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Οριζόντια στοιχεία](#), ενότητα 3.1. «Δημιουργία ασφαλών χώρων» και το πλαίσιο [«Πρακτικές συμβουλές για τη δημιουργία ασφαλών χώρων για ΛΟΑΤΚΙ άτομα στο πλαίσιο της υποδοχής»](#)).

Συμπεριληπτική και ευαίσθητη ως προς το φύλο επικοινωνία

Να χρησιμοποιείτε συμπεριληπτική γλώσσα σε όλες τις αλληλεπιδράσεις με αιτούντες, τόσο σε συλλογική όσο και σε ατομική βάση· τέτοιου είδους αλληλεπιδράσεις μπορεί να είναι, για παράδειγμα, έντυπα καταχώρισης, ενημερωτικό και επικοινωνιακό υλικό και ατομικές συναντήσεις με κάθε αιτούντα, ανεξαρτήτως SOGIESC. Να δείχνετε θετικότητα στις αλληλεπιδράσεις και τις εκφράσεις σας, ώστε να ενθαρρύνετε τους αιτούντες να αναζητήσουν υποστήριξη όταν βρίσκονται σε κίνδυνο ή να αποκαλύψουν πληροφορίες με εμπιστευτικό τρόπο. Να ρωτάτε πάντοτε τον αιτούντα για το φύλο / την αντωνυμία που προτιμά να χρησιμοποιείτε στις ατομικές συναντήσεις και να αποφεύγετε τον λανθασμένο προσδιορισμό φύλου (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριληπτική επικοινωνία, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Οριζόντια στοιχεία](#), ενότητα 3.2. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και γλώσσα»).

2α. Προκλήσεις και εμπόδια: διαδικασίες

Έλλειψη κατάλληλων διαδικασιών

Όταν οι συζητήσεις μεταξύ των αιτούντων και των υπαλλήλων υποδοχής πραγματοποιούνται σε κοινόχρηστους χώρους, είναι απίθανο να διασφαλιστεί η εμπιστευτικότητα και να δημιουργηθεί ένα ασφαλές περιβάλλον για αιτούντες με ποικίλο SOGIESC ώστε να αποκαλύψουν αυτές τις πληροφορίες, εάν το επιθυμούν. Επιπλέον, η έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί η αποκάλυψη πληροφοριών και η απουσία σαφών και διαφανών διαδικασιών για τη διαχείριση της ευαλωτότητας (προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση) μπορεί επίσης να δημιουργήσουν εμπόδια στον αυτοπροσδιορισμό.

2β. Συστάσεις

Καθιέρωση μηχανισμών για τη διαχείριση των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και των ειδικών αναγκών

Η ανάπτυξη και η χρήση τυποποιημένων μηχανισμών (π.χ. πρωτόκολλα, ροές εργασίας, τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας, κατευθυντήριες γραμμές) για τη διαχείριση των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και των ειδικών αναγκών είναι ζωτικής σημασίας για τη διευκόλυνση του αυτοπροσδιορισμού και για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων και την ανάληψη δράσεων με σκοπό την ανταπόκριση στις προσδιοριζόμενες ανάγκες. Οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται ότι υπάρχουν τέτοιοι μηχανισμοί, καθώς θα αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια και σιγουριά να αυτοπροσδιοριστούν εάν γνωρίζουν ότι οι ανάγκες τους θα αναγνωριστούν και θα αντιμετωπιστούν με τρόπο κατάλληλο και ασφαλή. Οι υπάλληλοι υποδοχής θα πρέπει να γνωρίζουν αυτούς τους μηχανισμούς, καθώς και τους ακριβείς ρόλους και τα προβλεπόμενα καθήκοντά τους.

Ειδικά σημεία επαφής για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ

Στις δομές υποδοχής μπορούν να οριστούν μεταξύ του προσωπικού υποδοχής ειδικά σημεία επαφής για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ· αυτά τα εξειδικευμένα μέλη του προσωπικού λειτουργούν ως σημεία αναφοράς (π.χ. υπάλληλοι πρώτης επαφής) για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, αλλά και για άλλα μέλη του προσωπικού που ενδέχεται να χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες για θέματα SOGIESC. Οι αιτούντες θα πρέπει να γνωρίζουν ποια είναι αυτά τα σημεία επαφής.

Ασφαλείς διαδικασίες για παιδιά ΛΟΑΤΚΙ

Για να αποφύγετε πιθανή έκθεση (αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου) των ΛΟΑΤΚΙ παιδιών στα μέλη της οικογένειάς τους, μπορείτε να εξετάσετε το ενδεχόμενο διεξαγωγής χωριστών διαδικασιών αναγνώρισης, όταν αυτό είναι εφικτό ανάλογα με τις εθνικές πρακτικές και τους ισχύοντες κανόνες. Οι διαδικασίες αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν με τη συμμετοχή ή αφού ζητηθεί η γνώμη προσωπικού που ειδικεύεται στην προστασία των παιδιών και με γνώμονα πάντα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και τις επιθυμίες του.

3α. Προκλήσεις και εμπόδια: ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

Έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με δικαιώματα

Οι αιτούντες ενδέχεται να μην έχουν έγκαιρη και ασφαλή πρόσβαση σε ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων στις χώρες υποδοχής, τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτές. Ομοίως, μπορεί να μη γνωρίζουν πώς και πότε να καταγγείλουν περιστατικά βίας, καθώς και ότι τα θύματα έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν και να λάβουν υποστήριξη.

3β. Συστάσεις

Πρόσβαση σε πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των τρόπων αναφοράς περιστατικών και αναζήτησης υποστήριξης

Μπορείτε να προβάλετε πληροφορίες (π.χ. διεύθυνση, στοιχεία επικοινωνίας, ανοικτές γραμμές υποστήριξης) των εθνικών ή τοπικών παρόχων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παρέχουν ιατρική περίθαλψη, υποστήριξη ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, υποστήριξη θυμάτων έμφυλης βίας, νομική συνδρομή, καθώς και οργανώσεων ΛΟΑΤΚΙ. Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει διαθέσιμο υλικό και πληροφορίες σε διάφορα σημεία του κέντρου υποδοχής, π.χ. σε πίνακες πληροφοριών, κλινικές, γραφεία συμβουλευτικής και γραφεία διοίκησης.

Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε άλλους διαύλους επικοινωνίας, όπως μέσα κοινωνικής δικτύωσης, SMS κ.λπ., ανάλογα με το πλαίσιο και την πρακτική που εφαρμόζεται. Βεβαιωθείτε ότι τα μέσα πληροφόρησης δεν συμβάλλουν στη στόχευση ή την έκθεση (αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου) συγκεκριμένων αιτούντων ή ομάδων. Μπορείτε επίσης να ενημερώσετε σχετικά με τους υπάρχοντες μηχανισμούς καταγγελίας παρέχοντας σαφείς πληροφορίες σχετικά με το πώς μπορεί κανείς να καταγγείλει με ασφάλεια τη βία και να ζητήσει σχετική υποστήριξη (βλ. επίσης πίνακα 4. «[Παροχή πληροφοριών](#)», καθώς και τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), ενότητες 5.1. «Είδος πληροφοριών» και 5.2. «Πώς να παρέχετε πληροφορίες»).

4α. Προκλήσεις και εμπόδια: ικανότητα του προσωπικού

Περιορισμένες γνώσεις και ικανότητα του προσωπικού και των παρόχων υπηρεσιών

Οι υπάλληλοι υποδοχής, ιδίως τα άτομα που συμμετέχουν στη διαχείριση της ευαλωτότητας, ενδέχεται να μη γνωρίζουν πάντα τις ακριβείς ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ και να μην έχουν εξοικείωση με τη χρήση ορολογίας που επιδεικνύει σεβασμό και την υιοθέτηση κατάλληλης στάσης κατά την αλληλεπίδραση με τους εν λόγω αιτούντες.

Οι αιτούντες μπορεί να μην είναι σε θέση ή να μη δείχνουν προθυμία να συζητήσουν την κατάσταση τους με το προσωπικό λόγω προηγούμενων αρνητικών εμπειριών ή επειδή θεωρούν ότι οι αρχές και άλλοι πάροχοι υπηρεσιών δεν έχουν πείρα ή γνώση των ειδικών αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ΛΟΑΤΚΙ.

4β. Συστάσεις

Ανάπτυξη ικανοτήτων και σεβασμός

Τα άτομα που εργάζονται απευθείας με αιτούντες στον τομέα της υποδοχής⁽¹⁰³⁾ μπορούν να επωφεληθούν από δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης εκπαίδευσης, καθοδήγησης, αυτοδιδασκαλίας κ.λπ. για στοιχεία SOGIESC, μεταξύ άλλων στον τομέα του ασύλου.

Η ανάπτυξη ικανοτήτων μπορεί να πραγματοποιηθεί σε διάφορα επίπεδα: από την παροχή βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων σε όλα τα μέλη του προσωπικού υποδοχής έως την εξειδικευμένη κατάρτιση των υπαλλήλων υποδοχής που εργάζονται άμεσα με τους αιτούντες. Αυτό αφορά ιδίως τα άτομα που έχουν οριστεί ως σημεία επαφής / πρόσωπα αναφοράς για θέματα SOGIESC και για όσα άτομα είναι υπεύθυνα για τον προσδιορισμό, την αξιολόγηση και την ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες και τη διαχείριση μεμονωμένων υποθέσεων.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κατάρτιση, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC — Οριζόντια στοιχεία](#), ενότητα 5.3. «Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC».

3.1.2. Άλλες πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση

Μολονότι ο αυτοπροσδιορισμός είναι η προτιμώμενη μέθοδος κατά την εργασία με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC, η ύπαρξη πιθανών χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών μπορεί να εκδηλώνεται και με άλλους τρόπους.

Πρώτον, ένας αιτών μπορεί να έχει προηγουμένως αναγνωριστεί ή παραπεμφθεί από άλλο μέλος του προσωπικού ή —το πιθανότερο— από άλλη αρχή ή φορέα (π.χ. αποφαινόμενη αρχή, ΟΚΠ). Οι φορείς στους οποίους οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ έχουν ήδη γνωστοποιήσει πληροφορίες σχετικά με τις ειδικές ανάγκες τους μπορούν να παραπέμπουν τα άτομα αυτά ή να γνωστοποιούν τις σχετικές πληροφορίες στις αρχές υποδοχής, εφόσον έχουν λάβει τη συγκατάθεση του αιτούντος κατόπιν ενημέρωσης. Εναλλακτικά, πληροφορίες σχετικά με τις ειδικές ανάγκες μπορούν να προκύψουν από ιατρική ή ψυχοκοινωνική γνωμάτευση αρμόδιου επαγγελματία (κοινωνικού λειτουργού, ψυχολόγου, ιατρού κ.λπ.) που έχει συνδράμει ή εξετάσει τον αιτούντα στο παρελθόν⁽¹⁰⁴⁾. Τα ιατρικά έγγραφα μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τα ίντερσεξ και τα τρανς άτομα (π.χ. φροντίδα επιβεβαίωσης φύλου ή άλλου είδους υγειονομική περίθαλψη που έχει ολοκληρωθεί ή βρίσκεται σε εξέλιξη ειδικά για τρανς/ ίντερσεξ άτομα).

Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι η εμφάνιση και η συμπεριφορά μπορεί να παρερμηνευτούν λόγω προκαταλήψεων και στερεοτύπων, η προσεκτική παρατήρηση

⁽¹⁰³⁾ Τα άτομα αυτά μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, δημόσιοι υπάλληλοι, διευθυντικά στελέχη, ιατρικό προσωπικό, προσωπικό ασφάλειας, ανάδοχοι, εθελοντές, προσωπικό ΟΚΠ που θα μπορούσε να επωφεληθεί από τις δραστηριότητες αυτές.

⁽¹⁰⁴⁾ Πέραν της πιθανότητας ο ίδιος ο αιτών να διαθέτει τέτοια έγγραφα και να τα υποβάλει ή να τα επιδείξει οικειοθελώς στον υπάλληλο υποδοχής, είναι πιθανό τα έγγραφα αυτά να υποβληθούν απευθείας από άλλους παρόχους υπηρεσιών, όπως φορείς υγείας και ψυχικής υγείας, συνήθως στο πλαίσιο παραπομπής.

αποτελεί βασικό μέρος των καθηκόντων των υπαλλήλων υποδοχής, ιδίως όσον αφορά ορατά στοιχεία, όπως τραυματισμούς και πληγές, αλλά και στοιχεία όπως η αυτοαπομόνωση και η απομάκρυνση από άλλα άτομα και δραστηριότητες. Οι υπάλληλοι υποδοχής θα πρέπει πάντα να συζητούν με τον αιτούντα σχετικά με στοιχεία τα οποία παρατηρούν και μπορεί να εγείρουν ανησυχία για την ασφάλεια και την ευημερία του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, ως προσωπικό υποδοχής, μπορεί συχνά να λαμβάνετε πληροφορίες (π.χ. δηλώσεις) για στοιχεία SOGIESC ενός ατόμου από τρίτα άτομα (μαρτυρίες από την οικογένεια, άλλους αιτούντες, συντρόφους). Ωστόσο, θα πρέπει να τις αντιμετωπίζετε με επιφύλαξη και να μη βασίζεστε εξ ολοκλήρου στις πληροφορίες που παρέχουν τρίτα άτομα, αλλά να αφήνετε πάντα χρόνο και χώρο για αυτοπροσδιορισμό του ατόμου, ώστε να αποφύγετε να του προκαλέσετε βλάβη.

3.1.3. Δείκτες ειδικών αναγκών και ευαλωτότητας σχετικά με στοιχεία SOGIESC

Όπως προαναφέρθηκε, δεν βρίσκονται όλοι οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ σε κατάσταση ευαλωτότητας ούτε έχουν όλοι ειδικές ανάγκες. Ωστόσο, οι υπάλληλοι υποδοχής πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν δείκτες —εξωτερικές εκδηλώσεις στοιχείων, χαρακτηριστικών ή παραγόντων που μπορούν δυνητικά να προσδιορίσουν τις ειδικές ανάγκες ενός ατόμου— προκειμένου να ανταποκριθούν και να αντιμετωπίσουν δεόντως τις ειδικές ανάγκες υποδοχής.

Οι δείκτες αυτοί μπορεί να εκδηλωθούν μέσω συμπεριφορών, στάσεων ή δηλώσεων κατά την αλληλεπίδραση ενός μέλους του προσωπικού με αιτούντα. Επιπλέον, μπορεί να περιλαμβάνονται σε γνωματεύσεις ή άλλα έγγραφα που εκδίδονται από τις αρχές ή άλλους επαγγελματίες. Οι δείκτες θα πρέπει να προσδιορίζονται, να καταγράφονται και να εξετάζονται σε ατομική βάση και λαμβανομένης υπόψη της συνολικής κατάστασης και εμφάνισης ενός ατόμου. Με άλλα λόγια, ένας μεμονωμένος δείκτης συνήθως δεν μπορεί από μόνος του να προσδιορίσει μια ειδική ανάγκη ή ευαλωτότητα, αλλά πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με άλλους δείκτες και στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της ανθεκτικότητας, των δυνατών στοιχείων και των ικανοτήτων του ατόμου ⁽¹⁰⁵⁾.

Σημειώστε ότι ο κατάλογος στον παρακάτω πίνακα δεικτών ειδικών αναγκών των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ είναι γενικός. Ο κατάλογος αφορά διάφορες ομάδες ατόμων που ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής και σκοπός του είναι να καλύψει ορισμένους από τους συχνότερους δείκτες για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ. Να θυμάστε επίσης ότι, στην περίπτωση των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, οι δείκτες συχνά είναι δύσκολο να εντοπιστούν λόγω του φόβου αποκάλυψης του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου τους, της έλλειψης εμπιστοσύνης ή λόγω τραύματος και απομόνωσης.

⁽¹⁰⁵⁾ Η επιβεβαίωση των δυνατών στοιχείων και της ανθεκτικότητας ενός ατόμου το βοηθά να αντιμετωπίσει καταστάσεις πιθανής ευαλωτότητας. Παρά τις ενίοτε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες, οι άνθρωποι διαθέτουν ικανότητες αντιμετώπισης καταστάσεων, επινοητικότητα, ενεργητικότητα και την ικανότητα να συνεισφέρουν θετικά στην κοινωνία. Διαθέτουν εσωτερικά δυνατά στοιχεία αλλά και τους πόρους των πολιτισμικών και κοινωνικών τους σχέσεων: οικογένεια, προσωπικά δίκτυα και δεσμοί με την κοινότητα. Ενώ τόσο η ευαλωτότητα όσο και η ανθεκτικότητα αυξομειώνονται με την πάροδο του χρόνου, η επιβεβαίωση και η αξιοποίηση των δυνατών στοιχείων ενός ατόμου ή μιας οικογένειας βοηθά να ασκούν μεγαλύτερο έλεγχο στη ζωή και το περιβάλλον τους.

Δείκτες ειδικών αναγκών και χαρακτηριστικών ευαλωτότητας που σχετίζονται με ποικίλο SOGIESC

Σωματικοί δείκτες

Ως σωματικοί δείκτες αναφέρονται ενδεικτικά οι εξής:

- χρόνιες νόσοι·
- οστεοπόρωση και οστεοπενία σε πολύ νεαρή ηλικία μετά την αφαίρεση γοναδικού ιστού (για τα ίντερσεξ άτομα)·
- ζητήματα ΣΑΥ·
- τραυματισμοί σεξουαλικής φύσης·
- ενδείξεις βασανιστηρίων και σωματικών τραυματισμών·
- ουλές·

Ψυχοκοινωνικοί δείκτες

Εμφάνιση και συμπεριφορά:

- σημαντικές αλλαγές στην όρεξη και/ή εμφανής απώλεια/αύξηση βάρους·
- συμπεριφορά υψηλού κινδύνου·
- τάση αυτοτραυματισμού·
- ιατρικές ανάγκες που σχετίζονται με προηγούμενη θεραπεία επιβεβαίωσης φύλου (π.χ. χειρουργική επέμβαση) για τρανς, ίντερσεξ και μη συμμορφούμενα άτομα ως προς τα πρότυπα φύλου·
- σωματικό/ψυχολογικό σύνδρομο στέρησης·

Στάση και διάθεση:

- αλλαγές διάθεσης (γρήγορες ή έντονες συναισθηματικές εναλλαγές)·
- απάθεια·
- σκέψεις θανάτου και αυτοκτονικός ιδεασμός και/ή απόπειρες αυτοκτονίας·
- διαταραχές ύπνου·
- ενδείξεις συνεχούς δυσφορίας·

Αυτοαντίληψη:

- αισθήματα ενοχής και ντροπής·
- αισθήματα μίσους για τον εαυτό·

Σχέση με άλλα άτομα:

- απομάκρυνση από τα άλλα άτομα και αυτοαπομόνωση·
- αποφυγή ατόμων με το ίδιο πολιτισμικό υπόβαθρο, από την ίδια εθνοτική/ θρησκευτική ομάδα ή χώρα καταγωγής·
- αποφυγή αλληλεπιδράσεων με άτομα του ίδιου φύλου·
- οικογενειακές δυσλειτουργίες και διαταραχές.

Δείκτες περιβάλλοντος

Αντιμετώπιση από τρίτα άτομα:

- εκφοβισμός του ατόμου·
- αποφυγή από άτομα με το ίδιο πολιτισμικό υπόβαθρο, από την ίδια εθνοτική/ θρησκευτική ομάδα ή χώρα καταγωγής·
- απομόνωση ή απόρριψη από την οικογένεια / άλλες ομάδες του στενού περιβάλλοντος·
- ανάρμοστη συμπεριφορά (π.χ. ομοφοβία/αμφιφοβία/τρανσφοβία/ιντερσεξφοβία) από υπαλλήλους υποδοχής και παρόχους υπηρεσιών.

Πρόσθετοι δείκτες για άτομα που έχουν υποστεί σοβαρές μορφές βίας

- ΑΓΓΟ και ΑΓΟΔΑ·
- διαγνωσμένες διαταραχές ψυχικής υγείας, όπως ΔΜΣ, οξεία διαταραχή στρες, άγχος, αποπροσωποποίηση, κατάθλιψη·
- υψηλή εγρήγορση, φόβος και απώλεια της αίσθησης της ασφάλειας και της σιγουριάς, φοβίες, συναισθηματικό μούδιασμα κ.λπ·
- επαναβίωση τραυματικών γεγονότων·
- ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη.

Πρόσθετοι δείκτες για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα

- εκφοβισμός του παιδιού / νεαρού ατόμου·
- έλλειψη αποδοχής από συνομήλικα άτομα·
- εγκατάλειψη ή αποφυγή του σχολείου (στη χώρα καταγωγής ή στη χώρα υποδοχής), κακή σχολική επίδοση·
- απόρριψη από την οικογένεια, αστάθεια στέγασης, αστεγία·
- υποβολή σε θεραπεία «μεταστροφής».

Σημεία που πρέπει να θυμάστε: προσδιορισμός χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών

- Αποφύγετε να πείσετε ή να εξαναγκάσετε κάποιο άτομο να αποκαλύψει προσωπικά του στοιχεία SOGIESC.
- Μην κάνετε παρεμβατικές ερωτήσεις και μην προσπαθείτε να διερευνήσετε προσωπικά στοιχεία SOGIESC κάποιου ατόμου.
- Προτιμήστε ερωτήσεις ανοικτού τύπου (π.χ. που αρχίζουν με «γιατί», «πώς», «τι», «μιλήστε μου για») αντί ερωτήσεων κλειστού τύπου.
- Λάβετε υπόψη τις προκαταλήψεις και μη θεωρείτε δεδομένο ότι ένα άτομο με συγκεκριμένη εμφάνιση ή συμπεριφορά έχει συγκεκριμένη ταυτότητα φύλου ή σεξουαλικό προσανατολισμό.
- Θα πρέπει να γνωρίζετε και να λαμβάνετε υπόψη σχετικές πληροφορίες που αφορούν τη χώρα καταγωγής, για παράδειγμα προκειμένου να καταλάβετε αν ο αιτών προέρχεται από χώρα καταγωγής όπου η ομοφοβία/αμφιφοβία/τρανσφοβία/ιντερσεξφοβία είναι ευρέως διαδεδομένη ή από χώρα καταγωγής όπου μία ή περισσότερες ταυτότητες του αιτούντος διώκονται ποινικά.
- Μη ρωτήσετε άλλους διαμένοντες στο κέντρο υποδοχής ή μέλη της οικογένειας ενός ατόμου για στοιχεία SOGIESC του εν λόγω ατόμου· μη βασίζεστε σε αυτές τις πληροφορίες εάν τις λάβετε (βλ. επίσης ενότητα [3.1.2. «Άλλες πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση»](#)).
- Προβλέψτε αρκετό χρόνο για την αλληλεπίδραση με αιτούντες, ιδίως για σκοπούς αναγνώρισης· δείξτε υπομονή· μη βιάζεστε και μη διακόψετε τη συνάντησή σας· ακούστε ενεργά και δώστε στον αιτούντα την πλήρη προσοχή σας.
- Ενημερώστε τον αιτούντα σχετικά με τις αρχές της εμπιστευτικότητας και της ιδιωτικότητας που διέπουν την ανταλλαγή προσωπικών πληροφοριών, καθώς και για πιθανές εξαιρέσεις (π.χ. υποχρεωτική αναφορά σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία· προσπαθήστε να διασφαλίσετε την τήρηση των αρχών αυτών στην πράξη και την παροχή διασφαλίσεων, για παράδειγμα τη διαθεσιμότητα αιθουσών για κατ' ιδίαν συναντήσεις, την ασφαλή αποθήκευση αρχείων και φακέλων).

Πρακτικές συμβουλές για τη δημιουργία ασφαλών χώρων για ΛΟΑΤΚΙ άτομα στο πλαίσιο της υποδοχής

- Δημιουργήστε και αναρτήστε/χρησιμοποιήστε υλικό επικοινωνίας φιλικό προς διαφορετικά SOGIESC (π.χ. αφίσες, βίντεο, αυτοκόλλητα και καρφίτσες «You are safe here» («Είσαι ασφαλής εδώ»), το οποίο δείχνει ότι η εγκατάσταση υποδοχής είναι ασφαλής χώρος.
- Αποφύγετε τη χρήση ετεροκανονικής γλώσσας κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων με αιτούντες. Για παράδειγμα, αντί να χρησιμοποιείτε λέξεις όπως «φίλος/φίλη» ή «άνδρας/γυναίκα», δοκιμάστε να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις «σύντροφος» ή «σύζυγος/έτερον ήμισυ».
- Δείξτε συμπαράσταση και ευαισθησία κατά την επικοινωνία με αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, ιδίως κατά τη διάρκεια του αυτοπροσδιορισμού ή ύστερα από αυτόν.
- Βεβαιωθείτε ότι χρησιμοποιείτε πάντα τους σωστούς όρους και τις σωστές αντωνυμίες κατά την επικοινωνία με αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ [για περισσότερες πληροφορίες, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), ενότητα 3.2. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και γλώσσα», καθώς και το ενημερωτικό σημείωμα [Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Ενημερωτικό σημείωμα), κεφάλαιο 1. «SOGIESC terms and concepts» (SOGIESC όροι και έννοιες)].
- Διορθώστε την προβληματική χρήση της γλώσσας από το προσωπικό ή άλλους αιτούντες, υπό την προϋπόθεση ότι είναι ασφαλές να το κάνετε (π.χ. αυτό ενδέχεται να μην είναι δυνατόν παρουσία αιτούντος που είναι ή θα μπορούσε δυνητικά να είναι ΛΟΑΤΚΙ).
- Μεριμνήστε ώστε να μη γίνεται ανεκτή η ομοφοβική/τρανσφοβική/αμφιφοβική/ιντερσεξφοβική συμπεριφορά και βία· για παράδειγμα, στον εσωτερικό κανονισμό του κέντρου υποδοχής μπορείτε να συμπεριλάβετε ότι «απαγορεύεται ο λεκτικός ή σωματικός εκφοβισμός, η σεξουαλική και έμφυλη βία, η επιθετικότητα ή η σωματική βία, καθώς και κάθε συμπεριφορά ή γλώσσα που εμπεριέχει ρατσιστικά στοιχεία ή εισάγει διακρίσεις προς άτομα ή ομάδες». Οι κανόνες θα πρέπει να εξηγούνται (και ιδανικά να υπογράφονται) από όλα τα άτομα που διαμένουν στο κέντρο υποδοχής.

Για περισσότερες πληροφορίες και πρακτικές συμβουλές σχετικά με τη δημιουργία ασφαλών χώρων, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), ενότητα 3.1. «Δημιουργία ασφαλών χώρων».

Σχετικά εργαλεία και υλικό του ΕΥΑΑ

- **ΕΥΑΑ, [Εργαλείο για την αναγνώριση των ατόμων με ειδικές ανάγκες](#), 2016.**

Για να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών όσον αφορά τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τις εγγυήσεις υποδοχής, ο ΕΥΑΑ έχει αναπτύξει ένα διαδικτυακό διαδραστικό εργαλείο, το οποίο είναι δημόσια διαθέσιμο σε πολλές γλώσσες της ΕΕ. Το εργαλείο για την αναγνώριση των ατόμων με ειδικές ανάγκες (IPSN) είναι ένα πρακτικό εργαλείο για μη ειδικούς, σκοπός του οποίου είναι να υποστηρίξει τον έγκαιρο και συνεχή προσδιορισμό των ειδικών αναγκών των ατόμων, χωρίς να απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις.

Βασίζεται σε ένα περίγραμμα δεικτών που συνδέονται με διάφορες κατηγορίες ατόμων με πιθανές ειδικές ανάγκες. Περιλαμβάνονται τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα και τα άτομα με ειδικές έμφυλες ανάγκες. Με την επιλογή μίας κατηγορίας εμφανίζονται περισσότερες πληροφορίες ώστε να αξιολογηθεί αν ο αιτών έχει τις αντίστοιχες ειδικές ανάγκες και προτείνεται ένας κατάλογος ελέγχων, καθώς και σύντομες οδηγίες για τα σχετικά μέτρα υποστήριξης. Η υποστήριξη υποδοχής είναι ένα από τα στοιχεία που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του εργαλείου IPSN. Η ενσωμάτωση του εργαλείου IPSN σε εθνικό μηχανισμό συνάδει με τα πρότυπα της παρούσας ενότητας και συνιστάται ως ορθή πρακτική.

- Στη δικτυακή πύλη [Let's Speak Asylum](#) (Ας μιλήσουμε για το άσυλο) του ΕΥΑΑ διατίθεται ένα πακέτο ενημερωτικού υλικού (αφίσα και φυλλάδιο) που μπορεί να υποστηρίξει τον αυτοπροσδιορισμό των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και των ειδικών αναγκών:
 - [Poster on self-identification of vulnerabilities and special needs](#) (Αφίσα για τον αυτοπροσδιορισμό των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και των ειδικών αναγκών) και οδηγίες χρήσης της αφίσας [How to use the poster](#).
 - Φυλλάδιο για την υποστήριξη του αυτοπροσδιορισμού των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και των ειδικών αναγκών με τίτλο [Are you or do you know someone in one or more of these situations?](#) (Βρίσκεστε ή γνωρίζετε κάποιον που βρίσκεται σε μία ή περισσότερες από αυτές τις καταστάσεις;) και [Οδηγίες χρήσης του φυλλαδίου](#).

Παρότι η αφίσα μπορεί να αναρτηθεί σε κοινόχρηστους χώρους, συνιστάται θερμά να χρησιμοποιείτε το φυλλάδιο μόνο στο πλαίσιο ενημερωτικής συνεδρίας, όπως εξηγείται στις σχετικές «Οδηγίες χρήσης του φυλλαδίου».

3.2. Αξιολόγηση των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας

Η αξιολόγηση της ευαλωτότητας είναι:

ειδική εξέταση του αιτούντος διεθνή προστασία με σκοπό τον προσδιορισμό τυχόν ανάγκης για ειδικές συνθήκες υποδοχής και/ή διαδικαστικές εγγυήσεις και την παραπομπή του στις αρμόδιες αρχές για την παροχή επαρκούς στήριξης ⁽¹⁰⁶⁾.

Με άλλα λόγια, αξιολόγηση είναι η επίσημη διαδικασία ανάλυσης ενός χαρακτηριστικού ευαλωτότητας που έχει προσδιοριστεί και ο καθορισμός της απαιτούμενης ανταπόκρισης με σκοπό να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες, να αυξηθούν οι ικανότητες ή να μετριαστούν οι κίνδυνοι που μπορεί να εκθέσουν το άτομο σε βλάβη ή να θέσουν με οποιονδήποτε τρόπο σε κίνδυνο την ευημερία του.

Όπως και στην περίπτωση της αναγνώρισης, οι χώρες της ΕΕ+ θα πρέπει να καθιερώσουν τυποποιημένη διαδικασία ⁽¹⁰⁷⁾ για την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας, όπου θα περιλαμβάνονται ειδικές παράμετροι για τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ. Οι εν λόγω τυποποιημένες διαδικασίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν παραπομπή στους υπαλλήλους υποδοχής που είναι υπεύθυνοι για τη διεξαγωγή της αξιολόγησης, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα ακριβή βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν και οδηγίες σχετικά με την παρακολούθηση και τον κατάλληλο τρόπο κοινοχρησίας πληροφοριών με άλλους παρόχους υπηρεσιών ή με ενδιαφερόμενα μέρη.

Σε αντίθεση με την αναγνώριση, η αξιολόγηση της ευαλωτότητας είναι μια επίσημη και τυποποιημένη διαδικασία που διενεργείται **μόνο από εξειδικευμένο προσωπικό**, όπως κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους ή άλλους εξειδικευμένους και κατάλληλα εκπαιδευμένους επαγγελματίες ⁽¹⁰⁸⁾. Η ΟΣΥ (2024) ⁽¹⁰⁹⁾ ορίζει ότι η αρχική αξιολόγηση θα πρέπει να διενεργείται το συντομότερο δυνατόν από την υποβολή αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας. Η αξιολόγηση πρέπει να ολοκληρωθεί εντός 30 ημερών από την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας ⁽¹¹⁰⁾ και οι ειδικές ανάγκες υποδοχής που έχουν προσδιοριστεί πρέπει να αντιμετωπιστούν το συντομότερο δυνατόν.

Η αξιολόγηση είναι μια συνεχής διαδικασία στο πλαίσιο της υποδοχής και όχι μια άπαξ ενέργεια· οι υπάλληλοι υποδοχής θα πρέπει πάντα να εποπτεύουν την κατάσταση των αιτούντων καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής τους στο πλαίσιο της υποδοχής, ανεξάρτητα από το αν έχουν προσδιοριστεί/αξιολογηθεί στο παρελθόν ως αιτούντες με ειδικές ανάγκες

⁽¹⁰⁶⁾ Επίσημη ορολογία του ΕΥΑΑ στη Διαδραστική Ορολογία για την Ευρώπη (IATE), «Vulnerability assessment» (<https://iate.europa.eu/entry/result/3620636/en>).

⁽¹⁰⁷⁾ Το άρθρο 25 της ΟΣΥ (2024) αφήνει στα κράτη μέλη ευρύ περιθώριο διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους να διενεργούν την αξιολόγηση. Στο άρθρο 22 παράγραφος 2 της ΟΣΥ (αναδιτύπωση) και στο άρθρο 25 παράγραφος 3 της ΟΣΥ (2024) τονίζεται ότι δεν χρειάζεται να λαμβάνει τη μορφή διοικητικής διαδικασίας.

⁽¹⁰⁸⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΟΣΥ (2024).

⁽¹⁰⁹⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

⁽¹¹⁰⁾ Ή, όταν ενσωματώνεται στην αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 20 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2024/1348](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, εντός του χρονικού πλαισίου που ορίζεται στον εν λόγω κανονισμό (DO L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας, και να είναι έτοιμοι να εντοπίσουν ενδείξεις και να αξιολογήσουν υφιστάμενα ή νεοεμφανιζόμενα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας ⁽¹¹¹⁾.

Αξιολόγηση ευαλωτότητας μέσα από το πρίσμα των χαρακτηριστικών SOGIESC

Μερικές φορές οι ειδικές ανάγκες προσδιορίζονται με βάση τυποποιημένες αξιολογήσεις οι οποίες επικεντρώνονται σε προφανή ή ορατά προσωπικά χαρακτηριστικά, όπως η ηλικία ή η φυσική κατάσταση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, πολύ ιδιαίτερες ειδικές ανάγκες αντιμετωπίζονται μερικές φορές με ομοιόμορφο τρόπο και ενιαία αντιμετώπιση. Ως αποτέλεσμα, πιο σύνθετες ανάγκες μπορεί να παραβλέπονται. Η αξιολόγηση των ειδικών αναγκών των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC προϋποθέτει την εξέταση του πλήρους εύρους της ταυτότητας κάθε ατόμου και των ατομικών του χαρακτηριστικών, καθώς και των κινδύνων που αντιμετωπίζει συνήθως. Η ενσωμάτωση των παραμέτρων που αφορούν ειδικά τα θέματα SOGIESC στη διαδικασία αξιολόγησης είναι ζωτικής σημασίας και θα πρέπει να επιτυγχάνεται μέσα από τη στάση και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί ο αξιολογητής (υπάλληλος υποδοχής που διεξάγει την αξιολόγηση) και μέσα από τα εργαλεία και τις ροές εργασίας που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της αξιολόγησης.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται παραδείγματα στοιχείων σχετικών με τα χαρακτηριστικά SOGIESC, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης και είναι ομαδοποιημένα με βάση τα θέματα που συνήθως διερευνώνται κατά την αξιολόγηση.

Πίνακας. Παράμετροι SOGIESC που αφορούν την αξιολόγηση

Θέμα αξιολόγησης	Παράμετροι σχετικές με χαρακτηριστικά SOGIESC
Προσωπικά στοιχεία και οικογενειακή κατάσταση	• Το προτιμώμενο φύλο και οι αντωνυμίες του αιτούντος θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να χρησιμοποιούνται. • Για τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, η αναφορά στην οικογενειακή κατάσταση περιλαμβάνει τον/τη σύζυγο του ίδιου φύλου ή τον/τη σύντροφο σε σταθερή σχέση ⁽¹¹²⁾, τα παιδιά τους και άλλα πρόσωπα που εξαρτώνται από τον αιτούντα (π.χ. ηλικιωμένοι γονείς). • Για τα παιδιά των οικογενειών ΛΟΑΤΚΙ, η αναφορά στην οικογενειακή κατάσταση περιλαμβάνει τους γονείς και τη βασική οικογένειά τους· για τα χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά, υπεύθυνος για το παιδί θα μπορούσε να είναι ένας άλλος ενήλικας (π.χ. συγγενής).

⁽¹¹¹⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 1 έκτο εδάφιο της ΟΣΥ (2024).

⁽¹¹²⁾ Σύμφωνα με τον ορισμό που προβλέπεται στο άρθρο 2 σημείο 3) στοιχείο α) της ΟΣΥ (2024), το οποίο καλύπτει «[τον/τη σύζυγο] ή [τον/την] εκτός γάμου σύντροφο του αιτούντος σε πλαίσιο σταθερής σχέσης, όταν το δίκαιο ή η πρακτική του ενδιαφερόμενου κράτους αντιμετωπίζει τα άγαμα ζεύγη ως ισοδύναμα με τα έγγαμα ζεύγη».

Θέμα αξιολόγησης	Παράμετροι σχετικές με χαρακτηριστικά SOGIESC
Δείκτες ειδικών αναγκών και χαρακτηριστικών ευαλωτότητας	- Πιθανά περιστατικά βίας και κακοποίησης. - Η αίσθηση ασφάλειας του ατόμου εντός της εγκατάστασης υποδοχής και της κοινότητας υποδοχής. Βλ. επίσης πλαίσιο Δείκτες ειδικών αναγκών και χαρακτηριστικών ευαλωτότητας που σχετίζονται με ποικίλο SOGIESC.
(Προηγούμενος) αυτοπροσδιορισμός και άλλες πληροφορίες (εκθέσεις, έγγραφα κ.λπ.)	Βλ. ενότητα 3.1.2. «Άλλες πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση» .
Δυνατά σημεία, ανθεκτικότητα και ικανότητες	Περιλαμβάνει την ύπαρξη προστατευτικών δικτύων / κοινοτήτων / μελών της οικογένειας, καθώς και προσωπικές δεξιότητες, ταλέντα, ικανότητες και μηχανισμούς αντιμετώπισης (π.χ. θρησκευτικές πεποιθήσεις, χόμπι, συναναστροφές).
Πρόσβαση σε τρόφιμα και μη επισιτιστικά είδη ⁽¹¹³⁾	- Ο αιτών θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε είδη ρουχισμού ανάλογα με τις επιθυμίες και τις προτιμήσεις του, ανεξάρτητα από το βιολογικό ή το κοινωνικό φύλο του. - Είδη και προϊόντα προσωπικής υγιεινής θα πρέπει να παρέχονται στον αιτούντα ανάλογα με τις πραγματικές του ανάγκες (ιδιαίτερα σημαντικό για τα ίντερσεξ και τρανς άτομα). - Ο αιτών θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε είδη διατροφής κατάλληλα για τις ειδικές ανάγκες ή τις παθήσεις του, ιδίως για όσους λαμβάνουν ειδική φαρμακευτική αγωγή ή θεραπεία (ιδιαίτερα σημαντικό για τα ίντερσεξ, μη δυαδικά ως προς το φύλο και τρανς άτομα).
Εκπαίδευση και καθεστώς απασχόλησης	- Τα παιδιά ΛΟΑΤΚΙ θα πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση στη σχολική φοίτηση, όπου θα αισθάνονται απαλλαγμένα από εκφοβισμό, βία και άλλες μορφές βλάβης ή διακρίσεων. - Οι ενήλικες ΛΟΑΤΚΙ αιτούντες θα πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση με όλους τους άλλους αιτούντες στην εργασία και την απασχόληση ή την επαγγελματική κατάρτιση, χωρίς να υφίστανται διακρίσεις εις βάρος τους ή παρενοχλήσεις.

⁽¹¹³⁾ Για την παροχή μη επισιτιστικών ειδών θα πρέπει να λαμβάνεται πάντα υπόψη η οικογενειακή κατάσταση του αιτούντος. Για το είδος και την ποσότητα των παρεχόμενων μη επισιτιστικών ειδών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές ανάγκες του εκάστοτε αιτούντος (π.χ. τρανς άνδρες, μη δυαδικά ως προς το φύλο ή ίντερσεξ άτομα μπορεί να χρειάζονται προϊόντα υγιεινής για την εμμηνορροία).

Θέμα αξιολόγησης	Παράμετροι σχετικές με χαρακτηριστικά SOGIESC
Στέγαση και ασφάλεια	• Ο αιτών και η οικογένειά του θα πρέπει να αισθάνονται ασφαλείς στον τόπο φιλοξενίας τους και οι επιθυμίες τους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αρχική εγκατάσταση ή την επανεγκατάσταση (π.χ. μεταφορά). • Ο αιτών και η οικογένειά του δεν θα πρέπει να εξοστρακίζονται από τη μεταναστευτική κοινότητα και/ή την κοινότητα υποδοχής και θα πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες (για περισσότερες πληροφορίες, βλ. πλαίσιο «Στέγαση — Ειδικές παράμετροι SOGIESC»).

Θέμα αξιολόγησης	Παράμετροι σχετικές με χαρακτηριστικά SOGIESC
Υγεία και ψυχική υγεία / ψυχοκοινωνική υποστήριξη	• Τα συνηθέστερα ζητήματα περιλαμβάνουν σοβαρές επιπλοκές για την υγεία, οι οποίες σχετίζονται με τη θεραπεία επιβεβαίωσης φύλου (π.χ. χειρουργική επέμβαση), επιπτώσεις του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων ή του ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων τρανς ατόμων, ενδοκρινολογικά ζητήματα, ΣΜΛ, συμπεριλαμβανομένου του HIV, ψυχικές παθήσεις όπως άγχος, διαταραχή μετατραυματικού στρες, αυτοκτονικό ιδεασμό και κατάθλιψη (βλ. επίσης ενότητα 2.1.2. «Κίνδυνοι σωματικής και ψυχικής υγείας»). • Στην περίπτωση των θυμάτων βασανιστηρίων, μπορεί να υπάρξει ανάγκη πρόσβασης σε υπηρεσίες αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών. • Στην περίπτωση περιστατικών έμφυλης βίας, ιδίως εάν συνέβησαν τις προηγούμενες τρεις ημέρες, ο αιτών μπορεί να χρειάζεται επείγουσα ιατροφαρμακευτική στήριξη, όπως προφύλαξη μετά την έκθεση για λοιμώξεις από τον HIV, έλεγχο για άλλες ΣΜΛ και προληπτική φροντίδα, αντισυλληπτική φροντίδα, συλλογή ιατροδικαστικών αποδεικτικών στοιχείων ή ιατρική σταθεροποίηση/θεραπεία οξέος τραυματισμού ή πόνου ⁽¹¹⁴⁾. • Για τα ΛΑΚΙ άτομα και τους τρανς άνδρες δεν θα πρέπει να παραβλέπονται ζητήματα που σχετίζονται με την εγκυμοσύνη, τον καρκίνο του μαστού και τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, την αναπαραγωγική υγεία και άλλα γυναικολογικά ζητήματα. • Για τα ΟΑΚΙ άτομα και τις τρανς γυναίκες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ζητήματα όπως ο καρκίνος του προστάτη και τα καρδιαγγειακά νοσήματα.

⁽¹¹⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κλινική διαχείριση του βιασμού, συμβουλευτείτε το έγγραφο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, [Clinical Management of Survivors of Rape: A guide to the development of protocols for use in refugee and internally displaced person situations](#), Γενεύη, 2002.

Θέμα αξιολόγησης	Παράμετροι σχετικές με χαρακτηριστικά SOGIESC
Νομική συνδρομή	- Μπορεί να απαιτείται νομική υποστήριξη (εκπροσώπηση ή παροχή συμβουλών) σχετικά με την αίτηση και την αξιολόγηση. - Φόβος δίωξης λόγω ποικίλων SOGIESC ως λόγος χορήγησης ασύλου. - Μπορεί να απαιτείται νομική υποστήριξη για τις διαδικασίες που σχετίζονται με τη νομική αναγνώριση φύλου (τρανς αιτούντες). - Μπορεί να απαιτείται νομική υποστήριξη σε άλλες διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ή της λήψης νομικών μέτρων για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.
Παρουσιαστικό του αιτούντος και άλλες παρατηρήσεις του αξιολογητή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας	- Ορατά σημεία δυσφορίας ή αυτοαπομόνωσης κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης. - Οι αντιδράσεις του αιτούντος κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας και του βαθμού επικοινωνίας μεταξύ του αξιολογητή και του αιτούντος. - Σύγκριση των αντιδράσεων και της συμπεριφοράς του αιτούντος σε διαφορετικές επισκέψεις και αλληλεπιδράσεις με εσάς ή με τους συναδέλφους σας (εφόσον αυτές οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες). Αυτό βοηθά στο να διαπιστωθεί αν τα συναισθήματα, η ευημερία και η συμπεριφορά του ατόμου έχουν αλλάξει σημαντικά. Βλέπε επίσης πίνακα «Δείκτες ειδικών αναγκών και χαρακτηριστικών ευαλωτότητας που σχετίζονται με ποικίλο SOGIESC».
Προστασία των παιδιών ⁽¹¹⁵⁾	- Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των επιθυμιών και των απόψεων του παιδιού ΛΟΑΤΚΙ σχετικά με ζητήματα που σχετίζονται με την έκφραση του φύλου του και τη συνολική ευημερία του. - Σε περίπτωση ασυνόδευτων παιδιών, στη διαδικασία συμμετέχει ο διορισμένος επίτροπος ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπος.

⁽¹¹⁵⁾ Σχετικό μόνο όταν ο αιτών που αξιολογείται είναι κάτω των 18 ετών ή στην περίπτωση αξιολόγησης οικογένειας στην οποία ένα από τα μέλη είναι άτομο ΛΟΑΤΚΙ.

Συστάσεις για το προσωπικό που διεξάγει την αξιολόγηση της ευαλωτότητας

- Λάβετε υπόψη τη διατομεακότητα κατά τη διεξαγωγή της αξιολόγησης· εκτός από τα στοιχεία SOGIESC, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη και να αξιολογούνται πιθανές διατομεακές ανάγκες και χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αιτούντος (π.χ. ικανότητα/αναπηρία, ηλικία) (για περισσότερες πληροφορίες και πρακτικές συστάσεις σχετικά με την εξέταση της διατομεακότητας, συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), κεφάλαιο 2. «Διατομεακότητα στο άσυλο» και το ενημερωτικό σημείωμα [Practical guide on applicants with diverse SOGIESC – Information note](#) (Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Ενημερωτικό σημείωμα), κεφάλαιο 2. «Norms, biases and intersectionality»).
- Βεβαιωθείτε ότι η αξιολόγηση διενεργείται πάντα με τρόπο / σε χώρο όπου διασφαλίζεται η ιδιωτικότητα και η εμπιστευτικότητα.
- Διαβεβαιώστε τον αιτούντα για την αρχή της εμπιστευτικότητας και παρέχετε ενημέρωση σχετικά με τυχόν εξαιρέσεις, όπως η υποχρεωτική υποβολή εκθέσεων κατά το εθνικό δίκαιο (π.χ. αν ένα άτομο συνιστά κίνδυνο για τον εαυτό του ή για άλλους).
- Χρησιμοποιήστε τις προτιμώμενες αντωνυμίες και το φύλο του αιτούντος, καθώς και κατάλληλη και συμπεριληπτική γλώσσα· δημιουργήστε και διατηρήστε έναν ασφαλή χώρο για τον αιτούντα (συμβουλευτείτε επίσης τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), κεφάλαιο 3. «Συμπεριληπτική επικοινωνία και δημιουργία ασφαλών χώρων», και την ενότητα [«Διευκόλυνση του αυτοπροσδιορισμού»](#) του παρόντος οδηγού, καθώς και το πλαίσιο [«Σημεία που πρέπει να θυμάστε: προσδιορισμός χαρακτηριστικών ευαλωτότητας και ειδικών αναγκών»](#)).
- Βεβαιωθείτε ότι ο μετέχων διερμηνέας γνωρίζει και χρησιμοποιεί την κατάλληλη γλώσσα και ορολογία, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων SOGIESC.
- Στην περίπτωση των παιδιών ΛΟΑΤΚΙ, βεβαιωθείτε ότι το βέλτιστο συμφέρον τους λαμβάνεται υπόψη, ότι λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες τους και ότι συμμετέχει επίτροπος / νομικός εκπρόσωπος καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.
- Ως αξιολογητής, θα πρέπει πρωτίστως να αξιολογείτε την ασφάλεια του αιτούντος και να διασφαλίζετε την κατάλληλη ιεράρχηση της υπόθεσης όσον αφορά την ανταπόκριση.
- Ενισχύετε τις γνώσεις και τις ικανότητές σας όσον αφορά τη διεξαγωγή αξιολογήσεων ευαλωτότητας, με ιδιαίτερη έμφαση σε στοιχεία που σχετίζονται με τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, μέσα από δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης, της αυτομάθησης και της καθοδήγησης από ομοτίμους.

- Εξοικειωθείτε με το βασικό και το μη δεσμευτικό νομικό πλαίσιο σχετικά με τα θέματα SOGIESC σε επίπεδο διεθνές, εθνικό ή ΕΕ, όπως οι αρχές της Yogyakarta και οι αρχές της Yogyakarta συν 10 ⁽¹¹⁶⁾, καθώς και με την κατάσταση και τα δικαιώματα των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ στη χώρα σας.
- Λάβετε υπόψη και συμπεριλάβετε την ανθεκτικότητα και τους προστατευτικούς παράγοντες του ατόμου καθ' όλη τη διάρκεια της αξιολόγησης· αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν προσωπικές δεξιότητες, ικανότητες και έμφυτα δυνατά σημεία για την αντιμετώπιση των δυσκολιών, καθώς και οικογενειακά και άλλα υποστηρικτικά δίκτυα.

Σχετικό εργαλείο του EUAA

Το εργαλείο αξιολόγησης ειδικών αναγκών και ευαλωτότητας του EUAA, [Special Needs and Vulnerability Assessment Tool](#), 2022, στηρίζει τις αρχές των κρατών μελών στην αξιολόγηση των ειδικών αναγκών των ατόμων που βρίσκονται σε καταστάσεις ευαλωτότητας. Παρέχει στήριξη στο εξειδικευμένο προσωπικό για την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών με τρόπο δομημένο και για τον προσδιορισμό των κατάλληλων μελλοντικών δράσεων, οι οποίες πρέπει να αναληφθούν προς το συμφέρον των αιτούντων. Οι χρήστες του εργαλείου είναι εξειδικευμένοι επαγγελματίες επιφορτισμένοι με την αξιολόγηση των αναγκών των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας και την ανάληψη δράσεων για την έγκαιρη και επαρκή αντιμετώπιση αυτών των αναγκών. Το εργαλείο έχει σχεδιαστεί για να χρησιμοποιείται σε αυτόνομη λειτουργία, ώστε να μειώνεται ο κίνδυνος παραβίασης δεδομένων.

3.3. Ανταπόκριση σε ειδικές ανάγκες και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας

Μετά τον προσδιορισμό και/ή την αξιολόγησή τους, οι ειδικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας του αιτούντος θα πρέπει να αντιμετωπίζονται σωστά και έγκαιρα. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες ή οι συγκεκριμένες μορφές στήριξης που απαιτούνται, παρέχονται το συντομότερο δυνατόν από εξειδικευμένο προσωπικό, ώστε να προληφθεί η αύξηση της ευαλωτότητας ή να μετριαστούν οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ασφάλεια και την προστασία, την επιδείνωση της σωματικής ή ψυχικής υγείας και/ή την περαιτέρω περιθωριοποίηση, εκμετάλλευση ή κακοποίηση.

Οι χώρες της ΕΕ+ θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι για την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών με ασφαλή, έγκαιρο και κατάλληλο τρόπο μέσω της άμεσης (εσωτερικής) παροχής υπηρεσιών (αρχή υποδοχής) ή μέσω παραπομπής σε εξωτερικούς εξειδικευμένους παρόχους υπηρεσιών και σε ενδιαφερόμενα μέρη (για παράδειγμα,

⁽¹¹⁶⁾ Οι «αρχές της Yogyakarta» είναι μια συλλογή διεθνών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα που αναφέρονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό και στην ταυτότητα φύλου και καταρτίστηκαν το 2006 από ομάδα εμπειρογνομόνων σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 2017 υιοθετήθηκαν οι «αρχές της Yogyakarta συν 10 (YP+10)», οι οποίες περιλαμβάνουν επιπλέον αρχές, καθώς και υποχρεώσεις των κρατών, οι οποίες συμπληρώνουν τις αρχές της Yogyakarta και παρέχουν διευκρινίσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά φύλου και την έκφραση φύλου. Το πλήρες κείμενο των αρχών της Yogyakarta και το κείμενο YP+10 διατίθενται στον επίσημο ιστότοπο στη διεύθυνση <https://yogyakartaprinciples.org/>.

κοινωνικές υπηρεσίες, επαγγελματίες ψυχικής υγείας, ιατρεία/νοσοκομεία, νομικούς συμβούλους / δικηγόρους, οργανώσεις και δίκτυα ΛΟΑΤΚΙ).

Οι αιτούντες με ποικίλο SOGIESC μπορεί να έχουν συγκεκριμένες ανάγκες (όπως ανάγκες υγείας) που δεν μπορούν να καλυφθούν από τις υπηρεσίες υποδοχής ή τις κρατικές και δημόσιες αρχές και οντότητες. Συνεπώς, είναι σημαντικό για τις αρχές υποδοχής να καθιερώσουν συνεργασία, εταιρικές σχέσεις και ενεργό σύστημα παραπομπής με σχετικούς μη κρατικούς φορείς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), κεφάλαιο 6. «Συνεργασία και συντονισμός»).

Το απαραίτητο σχέδιο ανταπόκρισης για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας συνεπάγεται δράσεις και παραπομπές που μπορεί να σχετίζονται με τους ακόλουθους θεματικούς τομείς ⁽¹¹⁷⁾:

- στέγαση/καταλύματα (είτε πρώτη εγκατάσταση είτε επανεγκατάσταση/μεταφορά)·
- παροχή πληροφοριών·
- διαχείριση υποθέσεων (με γνώμονα την κοινωνική εργασία) ⁽¹¹⁸⁾·
- σωματική και ψυχική υγεία / ψυχοκοινωνική υποστήριξη·
- νομικές συμβουλές και συνδρομή·
- παροχή τροφίμων και μη επισιτιστικών ειδών·
- εκπαίδευση (των παιδιών)·
- πρόσβαση στην εργασία και την επαγγελματική κατάρτιση·
- άλλες μορφές κοινωνικής υποστήριξης (π.χ. αναψυχή, αθλητισμός).

Όταν συγκεκριμένες υπηρεσίες δεν είναι διαθέσιμες (ή δεν είναι διαθέσιμες σε επαρκή ποσότητα) από την ίδια την αρχή (ή το κέντρο) υποδοχής, οι υπάλληλοι υποδοχής θα πρέπει να παραπέμπουν τους αιτούντες σε άλλους, εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών. Για τη διασφάλιση της ασφαλούς και εμπιστευτικής παραπομπής των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC, είναι εξαιρετικά σημαντικό να ακολουθούνται καθιερωμένες και από κοινού συμφωνηθείσες οδοί παραπομπής και σχετικά πρωτόκολλα (τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας κ.λπ.) που εξασφαλίζουν την τήρηση των αρχών και των εγγυήσεων κατά την παροχή υπηρεσιών. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει μηχανισμός τακτικής παρακολούθησης για να εξετάζεται αν η παροχή της υπηρεσίας έχει λάβει χώρα, καθώς και ο αντίκτυπός της στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο. Η παρακολούθηση διενεργείται σε συνεργασία με τον αιτούντα και τον πάροχο υπηρεσιών στον οποίο παραπέμφθηκε.

⁽¹¹⁷⁾ Το σχέδιο ανταπόκρισης θα πρέπει πάντα να προσαρμόζεται στις πραγματικές και προσδιορισμένες ανάγκες κάθε αιτούντος. Επομένως, πρόκειται για έναν ενδεικτικό κατάλογο των συνηθέστερων τομέων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών. Αποτελεί ευθύνη κάθε αξιολογητή να αναπτύσσει ένα προσαρμοσμένο σχέδιο ανταπόκρισης για κάθε αιτούντα, με βάση τις ανάγκες που έχουν προσδιοριστεί και/ή αξιολογηθεί.

⁽¹¹⁸⁾ Διαχείριση υποθέσεων είναι μια δομημένη μέθοδος εργασίας που χρησιμοποιείται από έναν κοινωνικό λειτουργό και περιλαμβάνει τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της πρόσβασης του αιτούντος, σε συνεργασία με τον ίδιο, σε υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του. Η διαχείριση υποθέσεων είναι μια μέθοδος οργάνωσης και εφαρμογής εξειδικευμένης δράσης, η οποία προσφέρει στον αιτούντα ατομική προσέγγιση με κατάλληλο και συστηματικό τρόπο, μέσω άμεσης υποστήριξης ή παραπομπής, σύμφωνα με ένα σχέδιο ανταπόκρισης.

Παραπομπή είναι η διαδικασία σύνδεσης ενός αιτούντος που έχει ποικίλο SOGIESC με παρόχους υπηρεσιών που μπορούν να παράσχουν την απαιτούμενη υποστήριξη βάσει των αξιολογημένων αναγκών. Οι παραπομπές αποτελούν εγγύηση ότι οι αιτούντες θα λάβουν ολοκληρωμένη υποστήριξη από εξειδικευμένο προσωπικό, και γίνονται σύμφωνα με τυποποιημένες διαδικασίες (οδοί ή μηχανισμοί παραπομπών). Οι παραπομπές θα πρέπει κανονικά να γίνονται γραπτώς και να ακολουθούν τις συνήθεις αρχές που διέπουν τις παραπομπές, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων αρχών:

- **Συγκατάθεση κατόπιν σχετικής ενημέρωσης.** Θα πρέπει να εξηγείται στον αιτούντα σε ποιον και για ποιον σκοπό θα κοινοποιηθούν οι πληροφορίες, καθώς και ποιες είναι οι αναμενόμενες υπηρεσίες. Στην περίπτωση μικρών ή ασυνόδευτων παιδιών, η συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης παρέχεται από τον γονέα ή επίτροπο / νόμιμο εκπρόσωπό τους, εκτός αν δεν συνιστάται προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- **Εμπιστευτικότητα.** Οι πληροφορίες δεν πρέπει να κοινοποιούνται σε κανέναν άλλον εκτός από τον παραλήπτη της παραπομπής, εκτός αν υπάρχει υποχρέωση αναφοράς στις αρχές βάσει του εθνικού δικαίου (π.χ. όταν διαπράττονται συγκεκριμένες μορφές εγκλημάτων ή σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή καταστάσεων που απειλούν τη ζωή) ⁽¹¹⁹⁾.
- **Προστασία δεδομένων και πρόσθετες εγγυήσεις για την προστασία ευαίσθητων πληροφοριών (συμπεριλαμβανομένων τόσο των έντυπων όσο και των ηλεκτρονικών αρχείων).** Τα φυσικά αρχεία θα πρέπει να αρχειοθετούνται σε ερμάρια που κλειδώνουν και στα οποία θα έχουν πρόσβαση μόνο όσοι **χρειάζεται να γνωρίζουν τις πληροφορίες** για τους σκοπούς της παραπομπής. Τα ηλεκτρονικά αρχεία θα πρέπει να προστατεύονται με κωδικό πρόσβασης, και τα δικαιώματα πρόσβασης θα πρέπει να παρέχονται μόνο στα εν λόγω σημεία επαφής.
- **Η αρχή της «μη πρόκλησης βλάβης».** Η εν λόγω αρχή θα πρέπει να διασφαλίζεται και να λαμβάνεται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων για τη διενέργεια παραπομπής, προκειμένου να αποφευχθεί η έκθεση σε περαιτέρω βλάβη, συμπεριλαμβανομένου του ψυχικού επανατραυματισμού.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ένας αιτών μπορεί να επιθυμεί να λάβει πληροφορίες σχετικά με πιθανές υπηρεσίες αλλά να μην παραπεμφθεί, και αυτό θα πρέπει να γίνεται σεβαστό. Σε αυτή την περίπτωση, ο υπάλληλος υποδοχής θα πρέπει να παράσχει πληροφορίες και αριθμούς επικοινωνίας των σχετικών παρόχων (όπως αριθμούς έκτακτης ανάγκης και στοιχεία της αστυνομίας) και να εξηγήσει πώς είναι δυνατή η πρόσβαση στις υπηρεσίες, σε περίπτωση που οι αιτούντες με ποικίλο SOGIESC το επιθυμήσουν σε μεταγενέστερο στάδιο.

⁽¹¹⁹⁾ Ορισμένοι επαγγελματίες που απασχολούνται στο πλαίσιο της υποδοχής (κυρίως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι και ιατροί) ενδέχεται να δεσμεύονται από εθνικούς ή ειδικούς ως προς το επάγγελμά τους νόμους και κανονισμούς σχετικά με την υποχρέωση τήρησης του απορρήτου. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να ισχύουν εξαιρέσεις, ειδικά όταν υπάρχει πραγματική απειλή για τη ζωή ή την ευημερία κάποιου ή όταν υπάρχει γνωστοποίηση πληροφοριών ότι ένα παιδί κακοποιείται. Ανάλογα με το εθνικό δίκαιο και τις εθνικές πρακτικές της χώρας σας, εξετάστε το ενδεχόμενο καθιέρωσης πρωτοκόλλου ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ επαγγελματιών (ιατρικών και μη ιατρικών φορέων / προσωπικού), λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη την παροχή συγκατάθεσης κατόπιν ενημέρωσης από τον ενδιαφερόμενο αιτούντα.

Πρακτικές συμβουλές για ασφαλείς παραπομπές

- Καταρτίστε κατάλογο με οργανώσεις, ενώσεις και ομάδες υποστήριξης ΛΟΑΤΚΙ, ζητήστε τη γνώμη τους και αναπτύξτε συνδέσεις για να κατανοήσετε τις διαθέσιμες υπηρεσίες και να αξιολογήσετε τις συνεργασίες, αλλά και για να αποκτήσετε καλύτερη αντίληψη των παραπομπών.
- Όταν διενεργείτε παραπομπή σε άλλες υπηρεσίες, επιβεβαιώστε ότι η πηγή παραπομπής αποτελεί ασφαλή χώρο για τα άτομα με ποικίλο SOGIESC. Εάν ως υπάλληλος υποδοχής δυσκολεύεστε να βρείτε τον κατάλληλο ή αξιόπιστο πάροχο υπηρεσιών, επικοινωνήστε με μια τοπική οργάνωση ΛΟΑΤΚΙ για να σας υποστηρίξει με την παραπομπή.
- Δρομολογήστε ενεργά συστήματα παραπομπής και συνεργασίες με θεσμικούς και μη θεσμικούς φορείς (όπως ΟΚΠ, διεθνείς οργανισμούς, άλλες αρμόδιες αρχές, δίκτυα ΛΟΑΤΚΙ).
- Διευκολύνετε, όπου χρειάζεται, την πρόσβαση σε υπηρεσίες εκτός των κέντρων φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένης της συνοδείας, της υποστήριξης στη μεταφορά και της διερμηνείας.

Χρήσιμα εργαλεία και κατευθυντήριες γραμμές για την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης

- Το Zanzu (Βέλγιο) είναι ένα πρακτικό διαδικτυακό μεταφραστικό εργαλείο που αναπτύχθηκε για επαγγελματίες (ιατρούς) με στόχο την άρση των γλωσσικών φραγμών στη σεξουαλική υγεία, με σεβασμό στην πολιτισμική ποικιλομορφία. Το εργαλείο είναι διαθέσιμο σε πολλές γλώσσες και περιλαμβάνει ειδική ενότητα για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ ⁽¹²⁰⁾.
- Το έργο «Open Doors: promoting inclusive and competent healthcare for LGBTI people» (Ανοιχτές πόρτες: προώθηση συμπεριληπτικής και επαρκούς υγειονομικής περίθαλψης για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ) (Πολωνία), δημιούργησε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα εργαλεία:
 - Έναν σύντομο οδηγό για επαγγελματίες υγείας που συνοψίζει τις σημαντικότερες πληροφορίες σχετικά με την υγεία των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ. Περιλαμβάνει εισαγωγή στην ορολογία των ΛΟΑΤΚΙ, περίληψη των αναγκών υγείας των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ και πρακτικές συστάσεις για την αποφυγή διακρίσεων και τη δημιουργία συμπεριληπτικών κλινικών χώρων ⁽¹²¹⁾.
 - Ένα εγχειρίδιο για τους επαγγελματίες υγείας που παρέχει λεπτομερή επισκόπηση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας και των αναγκών υγείας των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ, εισαγωγή στην ορολογία ΛΟΑΤΚΙ, σύνοψη των αναγκών υγείας των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ και πρακτικές συστάσεις για την αποφυγή διακρίσεων και τη δημιουργία συμπεριληπτικών κλινικών χώρων ⁽¹²²⁾.

⁽¹²⁰⁾ Zanzu Βελγίου, «[Sexual health in 14 languages](#)» και Zanzu Κάτω Χωρών, «[Sexual health in 16 languages](#)».

⁽¹²¹⁾ Open Doors, [Open Up the Doors – An LGBTI guide for healthcare professionals](#), Lambda Warszawa Association, Βαρσοβία, χωρίς ημερομηνία.

⁽¹²²⁾ Open Doors, [Open Up the Doors – An LGBTI handbook for healthcare professionals](#), Hättér Society, Βουδαπέστη, 2022.

Και τα δύο προϊόντα είναι διαθέσιμα σε έξι γλώσσες (βουλγαρικά, καταλανικά, αγγλικά, ουγγρικά, ιταλικά, πολωνικά).

Η UNHCR και το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τον πληθυσμό, στο πλαίσιο ανθρωπιστικών δράσεων, έχουν αναπτύξει επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές για την ανταπόκριση στις ανάγκες υγείας και προστασίας των ατόμων που πωλούν ή ανταλλάσσουν σεξουαλικές υπηρεσίες, με ιδιαίτερη έμφαση στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη ⁽¹²³⁾.

⁽¹²³⁾ Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τον πληθυσμό και UNHCR, [Operational Guidance – Responding to the health and protection needs of people selling or exchanging sex in humanitarian settings](#), 2021.

4. Ενσωμάτωση της διάστασης SOGIESC στον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης

Σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024), κάθε κράτος μέλος πρέπει να καταρτίσει σχέδιο έκτακτης ανάγκης κατόπιν διαβούλευσης με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, την κοινωνία των πολιτών και τις διεθνείς οργανώσεις, κατά περίπτωση. Το σχέδιο έκτακτης ανάγκης ορίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη υποδοχή των αιτούντων (...) όταν το κράτος μέλος βρίσκεται αντιμέτωπο με δυσανάλογο αριθμό αιτούντων διεθνή προστασία, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων ⁽¹²⁴⁾.

Ακόμη και όταν ενεργοποιείται το σχέδιο έκτακτης ανάγκης, στο πλαίσιο των συνθηκών υποδοχής, θα πρέπει να διασφαλίζεται ο πλήρης σεβασμός ως προς το επαρκές βιοτικό επίπεδο σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹²⁵⁾. Οι βασικές ανάγκες των αιτούντων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ποικίλο SOGIESC, πρέπει να καλύπτονται ακόμη και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και τυχόν αναπόφευκτες παρεκκλίσεις από τις διατάξεις της ΟΣΥ (2024) πρέπει να είναι όσο το δυνατόν συντομότερης διάρκειας.

Το κεφάλαιο αυτό απευθύνεται κυρίως σε διευθυντικά στελέχη και υπευθύνους χάραξης πολιτικής στον τομέα της υποδοχής. Περιγράφει τα κύρια σημεία και τις συστάσεις σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης παραμέτρων που αφορούν ειδικά τα θέματα SOGIESC και στοιχείων όταν ζητείται από τα κράτη μέλη:

- να επιβεβαιώσουν τη συμμόρφωσή τους με την ΟΣΥ (2024) κατά την επιλογή μέτρων έκτακτης ανάγκης και ετοιμότητας για την αντιμετώπιση των αναγκών σε εξαιρετικές περιπτώσεις·
- να διασφαλίζουν ότι οι υλικές συνθήκες υποδοχής διατηρούνται πάνω από ένα ορισμένο όριο ποιότητας κατά την εφαρμογή των επιλεγμένων μέτρων.

Χωρίζεται σε δύο τμήματα που καλύπτουν βασικούς τομείς που αφορούν την υποδοχή (βλ. ενότητα [4.2. «Εξαιρετικές περιπτώσεις σχετικά με την παροχή συνθηκών υποδοχής σε αιτούντες με ποικίλο SOGIESC»](#)), καθένα από τα οποία περιλαμβάνει ειδικές εκτιμήσεις που αφορούν ειδικά τα θέματα SOGIESC και υιοθετεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση ⁽¹²⁶⁾ στον

⁽¹²⁴⁾ Ομοίως, το άρθρο 18 παράγραφος 9 της ΟΣΥ (αναδιτύπωση) προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν, κατ' εξαίρεση, να θεσπίζουν λεπτομέρειες όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στο άρθρο, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και για εύλογη χρονική περίοδο, η οποία πρέπει να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη, όταν «α) απαιτείται εκτίμηση των ειδικών αναγκών του αιτούντος άσυλο, σύμφωνα με το άρθρο 22» και «β) έχουν εξαντληθεί προσωρινά οι συνήθως διαθέσιμες δυνατότητες στέγασης».

⁽¹²⁵⁾ Ευρωπαϊκή Ένωση, [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391).

⁽¹²⁶⁾ Η ολοκληρωμένη (κυκλική) προσέγγιση καλύπτει τρεις πτυχές οι οποίες συνθέτουν μια συστηματική, συνεκτική και ολοκληρωμένη προσέγγιση του σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης. Οι πτυχές αυτές αναφέρονται στα ακόλουθα στάδια/δράσεις: ανάπτυξη/προετοιμασία, ανταπόκριση, επανεξέταση/αναπροσαρμογή.

σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης. Ορισμένες ορθές πρακτικές προσδιορίζονται επίσης στις διάφορες ενότητες ⁽¹²⁷⁾.

4.1. Σημεία ενεργοποίησης και δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης

Τα σημεία ενεργοποίησης και οι δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης θα πρέπει να προσδιορίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας βάσει σεναρίων (π.χ. αριθμός αφίξεων, ικανότητα υποδοχής και ποσοστό πληρότητας, εισροές και εκροές, χρόνος εξέτασης για τον καθορισμό της κατάστασης, προφίλ ευαλωτότητας και ανθρώπινο δυναμικό) ⁽¹²⁸⁾.

Τα σημεία ενεργοποίησης και τα κατώτατα όρια θα πρέπει να είναι άρτια προσδιορισμένα εκ των προτέρων, ενώ οι δείκτες θα πρέπει να είναι σαφώς χαρακτηρισμένοι ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη απόκριση. Συνιστάται, στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, να καταρτιστεί σε εθνικό επίπεδο ένας ορισμός του τι θεωρείται υψηλή εισροή και/ή να αναπτυχθεί ένας αριθμητικός ορισμός του τι θεωρείται κατάσταση έκτακτης ανάγκης που μπορεί να απαιτεί την ενεργοποίηση μέτρων έκτακτης ανάγκης. Για παράδειγμα, πιθανό κατώτατο όριο θα μπορούσε να είναι συγκεκριμένη αύξηση του αριθμού των αφίξεων ή αύξηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες κατά τη διάρκεια μιας καθορισμένης περιόδου και/ή η υπέρβαση ενός προκαθορισμένου ποσοστού πληρότητας για μια περίοδο (η οποία μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της ποιότητας της υποδοχής λόγω αυξημένου φόρτου εργασίας ή υπέρβασης της χωρητικότητας των εγκαταστάσεων υποδοχής). Με βάση την προσέγγιση που βασίζεται σε σενάρια, το σύστημα ενεργοποίησης θα πρέπει να υποστηρίζει την αρχή υποδοχής προκειμένου να τεθεί σε λειτουργία το σχέδιο ανταπόκρισης.

Οι πληροφορίες αποτελούν θεμελιώδες στοιχείο του σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης και, επομένως, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ποσοστά / οι εκτιμήσεις των αιτούντων με ειδικές ανάγκες και πιο συγκεκριμένα εκείνων με ποικίλο SOGIESC. Ωστόσο, οι αρχές πρέπει να έχουν υπόψη ότι μπορεί να είναι αρκετά δύσκολο να εκτιμηθεί το ποσοστό των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ στον συνολικό πληθυσμό, για τους λόγους που περιγράφονται λεπτομερώς στον παρόντα οδηγό, όπως τα επικρατούντα κοινωνικά πρότυπα, ο φόβος αποκάλυψης του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου και ο φόβος στιγματισμού, εξαιτίας των οποίων ένα άτομο μπορεί να μην επιθυμεί να αποκαλύψει προσωπικά στοιχεία SOGIESC.

Μια άλλη δυσκολία είναι ότι τα άτομα με ποικίλο SOGIESC τα οποία υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας για λόγους που δεν σχετίζονται με προσωπικά τους στοιχεία SOGIESC ενδέχεται να εξακολουθούν να έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής λόγω των στοιχείων αυτών. Συνεπώς, οι ανάγκες τους δεν θα πρέπει να παραβλέπονται, αλλά να λαμβάνονται υπόψη στον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης. Για να ξεπεραστούν αυτές οι προκλήσεις, συνιστάται η συλλογή ανώνυμων δεδομένων που σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά SOGIESC κατά τη διαδικασία ασύλου, καθώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πρόβλεψη ενός κατά

⁽¹²⁷⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης, ανατρέξτε στην έκδοση του ΕΥΑΑ, [Guidance on Reception – Operational standards and indicators](#), Μάιος 2024, η οποία συμπληρώνει τις [Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΣΟ για τις συνθήκες υποδοχής: πρότυπα διαδικασιών και δείκτες](#), 2016, ειδικότερα στην ενότητα 15. «Exceptional modalities for the provision of material reception conditions» (Έκτακτοι τρόποι παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής).

⁽¹²⁸⁾ Βλ. επίσης [Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΣΟ σχετικά με τον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της υποδοχής](#), 2018.

προσέγγιση αριθμού. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τις αρχές στη διαδικασία που βασίζεται σε σενάρια. Είναι προτιμότερο να υπάρχει μια εικόνα ή ένα ποσοστό των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ κατά προσέγγιση από το να μην υπάρχει καθόλου (επίσης συμβουλευτείτε τον [Πρακτικό οδηγό σχετικά με αιτούντες με ποικίλο SOGIESC – Οριζόντια στοιχεία](#), κεφάλαιο 7.

«Διαχείριση δεδομένων και στατιστικά στοιχεία»).

4.2. Εξαιρετικές περιπτώσεις σχετικά με την παροχή συνθηκών υποδοχής σε αιτούντες με ποικίλο SOGIESC

Η παροχή συνθηκών υποδοχής για τους αιτούντες ρυθμίζεται από την ΟΣΥ (2024) και οι ρυθμίσεις που αφορούν εξαιρετικές περιπτώσεις θα πρέπει επίσης να συνάδουν με την εν λόγω οδηγία. Όπως εξηγείται ανωτέρω, τα πρότυπα που ορίζονται στην ΟΣΥ (2024) για μη εξαιρετικές περιπτώσεις θα πρέπει να εξακολουθούν να αποτελούν σημείο αναφοράς και κατά τη διάρκεια καταστάσεων δυσανάλογης πίεσης.

Στην παρούσα ενότητα, επισημαίνονται οι παράμετροι που αφορούν ειδικά τα στοιχεία SOGIESC με βάση τα θέματα υποδοχής, προκειμένου να υποστηριχθούν τα κράτη μέλη στην ενσωμάτωση των στοιχείων SOGIESC στον σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης και στην ετοιμότητα.

Σε όλες τις συστάσεις και τις παραμέτρους που αναφέρονται στη συνέχεια θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχή του άρθρου 32 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024)⁽¹²⁹⁾, το οποίο προβλέπει ότι τα μέτρα που καθορίζονται στο σχέδιο έκτακτης ανάγκης πρέπει να είναι τέτοια «ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη υποδοχή των αιτούντων σύμφωνα με την παρούσα οδηγία». Η αρχή αυτή θα πρέπει να εφαρμόζεται σε συνδυασμό με τις ακόλουθες αρχές, ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπρέπεια, η ευημερία και τα θεμελιώδη δικαιώματα των αιτούντων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

- **Αξιοπρέπεια.** Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι συνθήκες υποδοχής που παρέχονται στους αιτούντες συνάδουν με την εγγενή αξιοπρέπειά τους και δεν τους υποβάλλουν σε ταπεινωτική μεταχείριση.
- **Βιοτικό επίπεδο.** Οι αιτούντες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη στέγαση, η οποία να διασφαλίζει ένα βιοτικό επίπεδο που να εγγυάται τις ανάγκες διαβίωσής τους και να προστατεύει τη σωματική και την ψυχική τους υγεία.
- **Υλικές συνθήκες υποδοχής.** Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν στους αιτούντες υλικές συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης, της διατροφής, του ρουχισμού και των ειδών προσωπικής υγιεινής. Οι συνθήκες αυτές πρέπει να συνάδουν με τα εθνικά πρότυπα και να σέβονται το πολιτισμικό και θρησκευτικό υπόβαθρο των αιτούντων⁽¹³⁰⁾.
- **Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.** Οι αιτούντες πρέπει να έχουν πρόσβαση στην απαραίτητη, επαρκούς ποιότητας ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η οποία να

⁽¹²⁹⁾ Το άρθρο 18 της ΟΣΥ (αναδιτύπωση) προβλέπει, αντίστοιχα, αρχές από τις οποίες δεν χωρεί παρέκκλιση όσον αφορά την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία.

⁽¹³⁰⁾ Για τους αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, οι εν λόγω υλικές συνθήκες υποδοχής θα πρέπει να συνάδουν με τις πραγματικές τους ανάγκες (π.χ. κατάλληλα προϊόντα υγιεινής για την εμμηνόρροια θα πρέπει να διατίθενται σε τρανς άνδρες και ενδεχομένως σε ίντερσεξ και μη δυαδικά ως προς το φύλο άτομα).

περιλαμβάνει, τουλάχιστον, τις πρώτες βοήθειες και τη βασική θεραπευτική αντιμετώπιση ασθενειών (καθώς επίσης και των σοβαρών πνευματικών διαταραχών) και τη σεξουαλική και αναπαραγωγική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση σοβαρών σωματικών παθήσεων.

- **Άτομα με ειδικές ανάγκες υποδοχής.** Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στην ειδική κατάσταση των αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής.

4.2.1. Στέγαση

Καθώς αυξάνεται η γενική εισροή αιτούντων διεθνή προστασία, θα αυξάνεται και η εισροή αιτούντων με ειδικές ανάγκες. Συνεπώς, στο στάδιο του σχεδιασμού / της ετοιμότητας, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στην εξασφάλιση κατάλληλων και επαρκών χώρων στέγασης για άτομα με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι περισσότερο εκτεθειμένοι σε κινδύνους ασφάλειας και προστασίας, όπως οι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ.

Η καταγραφή της διαθέσιμης χωρητικότητας υποδοχής και της πληρότητας είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική αξιοποίηση της υπάρχουσας χωρητικότητας, για τον προγραμματισμό πρόσθετης χωρητικότητας και για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών υποδοχής των αιτούντων. Υπό αυτή την έννοια, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν ώστε να καταγραφεί η χωρητικότητα και η πληρότητα των χώρων υποδοχής τους, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αιτούντες με ποικίλα SOGIESC, ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες υποδοχής που έχουν προσδιοριστεί. Κατά την καταγραφή των κατάλληλων χώρων υποδοχής, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία: τοποθεσία (δηλ. η εγγύτητα σε σχετικούς παρόχους υπηρεσιών), υποδομές (π.χ. ατομικές εγκαταστάσεις υγιεινής και λουτρών, δυνατότητα ιδιωτικού καταλύματος). Αυτή θα πρέπει να είναι μια συνεχής πρακτική σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της επανεξέτασης/αναπροσαρμογής.

Δεδομένου ότι ο αριθμός των θέσεων υποδοχής που είναι πλήρως προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες υποδοχής συγκεκριμένων ομάδων αιτούντων, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ, είναι περιορισμένος και ότι οι θέσεις αυτές ενδέχεται να γίνουν ακόμη πιο σπάνιες σε περιόδους έκτακτης ανάγκης, θα πρέπει να εφαρμοστεί σύστημα ιεράρχησης. Οι ασφαλείς και προστατευμένοι χώροι υποδοχής θα πρέπει να κατοχυρώνονται για αιτούντες με επιπλέον ειδικές ανάγκες υποδοχής, ειδικά αιτούντες με επείγουσες ιατρικές ανάγκες ή αιτούντες που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο για την ασφάλειά τους (π.χ. άτομα που διατρέχουν κίνδυνο να γίνουν θύματα βίας). Επίσης, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον σεβασμό της οικογενειακής ενότητας, της οικογενειακής ζωής και της ιδιωτικής ζωής. Θα πρέπει να υπάρχουν κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό της καταλληλότερης στέγασης όσον αφορά τις ειδικές ανάγκες και τις ατομικές καταστάσεις των ευάλωτων αιτούντων, ύστερα από κατάλληλο και έγκαιρο προσδιορισμό των αναγκών σε εξατομικευμένη βάση (βλ. επίσης κεφάλαιο [3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC»](#)).

Ομοίως, η προστασία και η ασφάλεια δεν μπορούν να συνιστούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης, καθώς αποτελούν προϋποθέσεις για αξιοπρεπή διαβίωση. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, την πρόληψη των

επιθέσεων και της βίας, συμπεριλαμβανομένων των επιθέσεων και της βίας με κίνητρο που σχετίζεται με τα στοιχεία SOGIESC, όταν παρέχουν στέγαση σε κατάσταση υψηλής εισροής.

Οι νέες εγκαταστάσεις υποδοχής / οι εγκαταστάσεις υποδοχής έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να διαθέτουν οπτικό ενημερωτικό υλικό, όπως αφίσες και βίντεο που προωθεί τον σεβασμό της ποικιλομορφίας και τη συμπερίληψη όλων των ανθρώπων, ανεξάρτητα από τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων SOGIESC. Υπάρχουν μηχανισμοί ανατροφοδότησης (π.χ. γραμματοκιβώτια) και μηχανισμοί για την υποβολή παραπόνων και την αναφορά συμβάντων, οι οποίοι είναι γνωστοί στο προσωπικό και τους διαμένοντες. Εξασφαλίζεται επίσης το δικαίωμα των αιτούντων να επικοινωνούν με συγγενείς, νομικούς συμβούλους και με εξειδικευμένες οργανώσεις (π.χ. μέσω τηλεφώνου, διαδικτύου ή άλλων μέσων).

Οι αιτούντες που φιλοξενούνται σε εγκαταστάσεις επείγουσας υποδοχής θα πρέπει να μεταφέρονται σε κανονικές εγκαταστάσεις το συντομότερο δυνατόν, με προτεραιότητα στα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ.

Ορθές πρακτικές

Αποτελεί ορθή πρακτική ο σχεδιασμός ελάχιστης χωρητικότητας προσωρινών καταλυμάτων υποδοχής, στα οποία μπορούν να τοποθετούνται, ενίοτε προσωρινά, αιτούντες σε μη ασφαλή κατάσταση, εν αναμονή της μεταφοράς τους σε κατάλληλο κατάλυμα, ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες τους, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC.

4.2.2. Υγειονομική περίθαλψη

Ακόμη και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αιτούντες με ποικίλο SOGIESC λαμβάνουν την απαραίτητη υγειονομική περίθαλψη στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της περίθαλψης ψυχικής υγείας, η οποία παρέχεται από εξειδικευμένο προσωπικό. Η απαραίτητη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη θα πρέπει να είναι επαρκούς ποιότητας και να περιλαμβάνει, τουλάχιστον, εξετάσεις υγείας αμέσως μετά την άφιξη, τις πρώτες βοήθειες και τη βασική θεραπευτική αντιμετώπιση ασθενειών, συμπεριλαμβανομένων των σοβαρών πνευματικών διαταραχών, της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγειονομικής περίθαλψης ή της περίθαλψης που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση σοβαρών επιπλοκών για την υγεία, οι οποίες σχετίζονται με προηγούμενες παρεμβάσεις επιβεβαίωσης φύλου.

4.2.3. Ανθρώπινο δυναμικό και ανάπτυξη ικανοτήτων

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, ακόμη και σε περιόδους κρίσης, ένας έμπειρος αρμόδιος υπάλληλος υποδοχής ορίζεται ως πρόσωπο αναφοράς για υποθέσεις που

σχετίζονται με το φύλο, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC ⁽¹³¹⁾. Στο πρόσωπο αυτό θα πρέπει να παρέχεται ο αναγκαίος χρόνος και χώρος για την εκτέλεση του ανωτέρω καθήκοντος. Εάν αποσπαστούν έμπειρα μέλη του προσωπικού αναφοράς για να βοηθήσουν στη δημιουργία μιας νέας εγκατάστασης υποδοχής ⁽¹³²⁾, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι έχουν τον χρόνο να συνεχίσουν να ενεργούν ως πρόσωπα αναφοράς για την αρχική εγκατάσταση υποδοχής. Τα εν λόγω μέλη του προσωπικού θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάρτιση, μεταξύ άλλων σχετικά με ζητήματα που αφορούν ειδικά τα θέματα SOGIESC ⁽¹³³⁾. Σε περίπτωση έλλειψης επαρκούς χρόνου κατάρτισης, θα μπορούσαν επίσης να εφαρμοστούν πρακτικές κατάρτισης στον χώρο εργασίας (π.χ. παρακολούθηση προσώπων αναφοράς, καθοδήγηση, διαδικτυακή κατάρτιση).

Το ιατρικό προσωπικό θα πρέπει να διαθέτει γνώσεις σχετικά με τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των αιτούντων με ποικίλο SOGIESC —ιδίως των τρανς, μη συμμορφούμενων ατόμων ως προς τα πρότυπα φύλου, μη δυαδικών ως προς το φύλο και ίντερσεξ ατόμων— και σχετικά με την αντιμετώπισή τους με ευαισθησία και σεβασμό.

Σε περιόδους κρίσεων, τα κράτη μέλη πρέπει ακόμη να διασφαλίζουν ότι υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό υποδοχής διαφορετικών φύλων, ειδικά επαγγελματίες υγείας, υπεύθυνοι διαχείρισης υποθέσεων, διερμηνείς / διαπολιτισμικοί μεσολαβητές και προσωπικό που συμμετέχει στις διαδικασίες αναγνώρισης και αξιολόγησης. Ομοίως, στο μέτρο του δυνατού, οι αιτούντες μπορούν να εκφράσουν την προτίμησή τους να μιλήσουν με μέλος του προσωπικού συγκεκριμένου φύλου, εάν επιθυμούν να συζητήσουν ευαίσθητα θέματα.

4.2.4. Παροχή πληροφοριών

Σε περιόδους κρίσεων, οι αιτούντες εξακολουθούν να δικαιούνται να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών υποδοχής για άτομα με ειδικές ανάγκες (π.χ. για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ, όταν προσδιορίζονται τέτοιες ανάγκες), καθώς και σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ και το επίπεδο κοινωνικής ανοχής στη χώρα υποδοχής. Οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να αναφέρουν ζητήματα ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων που συνδέονται με προσωπικά τους στοιχεία SOGIESC. Επιπλέον, θα πρέπει να τους παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση σε νομική συνδρομή και άλλους παρόχους υπηρεσιών που σχετίζονται με την παροχή συνθηκών υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Οι αρχές υποδοχής θα πρέπει να εξετάζουν τρόπους με τους οποίους αποτελεσματικές μεθοδολογίες και δίαυλοι παροχής πληροφοριών μπορούν να προσαρμοστούν ώστε να απευθύνονται σε μεγαλύτερο αριθμό αιτούντων. Για παράδειγμα, οι εγκαταστάσεις προσωρινής και επείγουσας υποδοχής μπορούν να διαθέτουν ενημερωτικό υλικό,

⁽¹³¹⁾ 'Η πρόσωπο αναφοράς / σημείο επαφής εξειδικευμένο στα χαρακτηριστικά ευαλωτότητας και στις ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών βάσει των στοιχείων SOGIESC.

⁽¹³²⁾ Τα εν λόγω πρόσωπα αναφοράς θα μπορούσαν να είναι υπεύθυνα για περισσότερες από μία εγκαταστάσεις υποδοχής και για άλλες ευάλωτες ομάδες (π.χ. θύματα έμφυλης βίας), υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν επαρκή χρόνο και πόρους για την ορθή εκτέλεση των καθηκόντων τους.

⁽¹³³⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο της εν λόγω κατάρτισης, συμβουλευτείτε το κεφάλαιο 1. «Παροχή συνθηκών υποδοχής», καθώς και την έκδοση του ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, ενότητα 5.3. «Ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού σε θέματα SOGIESC».

κατευθυντήριες γραμμές, πόρους και πληροφορίες για παρόχους υπηρεσιών σε ΛΟΑΤΚΙ άτομα.

Ορθές πρακτικές

- Αποτελεί ορθή πρακτική να συνταχθούν και να επικαιροποιούνται τακτικά συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με ποικίλο SOGIESC και των υπηρεσιών που απευθύνονται στα άτομα αυτά· το υλικό αυτό μπορεί να χρησιμοποιείται πριν αλλά και κατά τη διάρκεια καταστάσεων μεγάλης εισροής.
- Η επικοινωνία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ⁽¹³⁴⁾ και η ανάπτυξη πλατφορμών με ειδικές πληροφορίες για αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ είναι αποτελεσματικοί τρόποι μεταφοράς πληροφοριών και του επιθυμητού μηνύματος. Με την ανάπτυξη εφαρμογής για κινητά τηλέφωνα, η αρχή υποδοχής μπορεί να προσεγγίσει εύκολα πολλούς ανθρώπους.

4.2.5. Εξωτερική συνεργασία και συντονισμός

Η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ της αρχής υποδοχής και άλλων αρμόδιων αρχών, των ΟΚΠ και των διεθνών οργανισμών είναι υψίστης σημασίας σε κανονικές περιόδους ⁽¹³⁵⁾. Κατά την ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός σχεδίου έκτακτης ανάγκης, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί και να προαχθεί περαιτέρω ο συντονισμός και η υποστήριξη από τις εν λόγω οντότητες και άλλες σχετικές οργανώσεις (π.χ. ομάδες εθελοντών, διασπορά μεταναστών), όπου αυτές δραστηριοποιούνται ⁽¹³⁶⁾. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ και παρόχους υπηρεσιών υγείας (συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας). Οι μηχανισμοί συντονισμού θα πρέπει να καθιερωθούν και να συμφωνηθούν εκ των προτέρων με τους αρμόδιους φορείς· αυτό μπορεί να περιλαμβάνει κοινές συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται κατά την προετοιμασία μιας κατάστασης μεγάλης εισροής και επαναλαμβάνονται συχνά καθ' όλη τη διάρκεια της εξαιρετικής κατάστασης.

Οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών και των εμπλεκόμενων οργανισμών, καθώς και οι μηχανισμοί συντονισμού μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια. Αυτοί οι ρόλοι και οι λειτουργίες προσδιορίζονται και συμφωνούνται καλύτερα μέσω επίσημου μηχανισμού (π.χ. μνημόνιο συνεργασίας), ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη των προσπαθειών και να διασφαλίζεται η μεγιστοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Οι εν λόγω οργανισμοί θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται εγκαίρως σχετικά με τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων υποδοχής, κατά περίπτωση. Τα άτομα (προσωπικό ή εθελοντές) που έρχονται σε άμεση επαφή με παιδιά και άλλα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας θα πρέπει να γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες της

⁽¹³⁴⁾ Βλ. το παράδειγμα της Fedasil στο πλαίσιο «Ορθές πρακτικές» στην ενότητα 2.2. «Μετριασμός των κινδύνων».

⁽¹³⁵⁾ ΕΥΑΑ, [Πρακτικός οδηγός του ΕΥΑΑ σχετικά με αιτούντες με ποικίλο σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα, έκφραση και χαρακτηριστικά φύλου — Οριζόντια στοιχεία](#), Νοέμβριος 2024, κεφάλαιο 6. «Συνεργασία και συντονισμός».

⁽¹³⁶⁾ Όπως προβλέπεται επίσης στο άρθρο 32 παράγραφος 1 της ΟΣΥ (2024).

εργασίας με αυτές τις ομάδες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης μιας γλώσσας με σεβασμό και χωρίς αποκλεισμούς.

4.2.6. Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση σε ειδικές ανάγκες και χαρακτηριστικά ευαλωτότητας

Ακόμη και κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, ο προσδιορισμός και η διαχείριση των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας δεν πρέπει να διακυβεύονται. Οι υπάρχοντες τυποποιημένοι μηχανισμοί για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής μπορεί να είναι πολύ χρονοβόροι και πρέπει να επιταχυνθούν. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν προσωρινά να χρησιμοποιήσουν ένα πιο ευέλικτο ή ταχύτερο εργαλείο ή διαδικασία ελέγχου, το οποίο θα περιλαμβάνει έναν προκαταρκτικό έλεγχο υγείας και ευαλωτότητας με σκοπό τον προσδιορισμό τυχόν αναγκών άμεσης φροντίδας ή ειδικής βοήθειας και τον καθορισμό του αν οι αιτούντες έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής⁽¹³⁷⁾. Εξειδικευμένες οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ μπορούν επίσης να συμμετέχουν στην αξιολόγηση (π.χ. μέσω της παροχής υπηρεσιών, διερμηνείας / διαπολιτισμικής μεσολάβησης, κατάρτισης προσωπικού). Οι διαπιστωμένες ειδικές ανάγκες των αιτούντων ΛΟΑΤΚΙ που ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στις διαδικαστικές εγγυήσεις θα πρέπει να κοινοποιούνται στις αρχές ασύλου (π.χ. η ανάθεση συγκεκριμένου/εκπαιδευμένου χειριστή υπόθεσης και/ή διερμηνέα του φύλου που προτιμά ο αιτών).

Όταν υπάρχουν ενδείξεις χαρακτηριστικών ευαλωτότητας ή ειδικών αναγκών υποδοχής, οι ενδιαφερόμενοι αιτούντες ΛΟΑΤΚΙ θα πρέπει να λαμβάνουν έγκαιρη και επαρκή υποστήριξη με γνώμονα τη σωματική και ψυχική τους υγεία. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει παραπομπή ή ανταπόκριση σε επείγουσες ιατρικές ανάγκες (π.χ. θεραπεία για HIV/ΣΜΛ, θεραπεία έπειτα από χειρουργική επέμβαση ή ΑΓΓΟ/ΑΓΟΔΑ, αποστειρωμένες σύριγγες για ενέσεις, άλλες ιατρικές προμήθειες) ή άλλου είδους υποστήριξη (π.χ. ψυχοκοινωνική υποστήριξη, ψυχιατρική φαρμακευτική αγωγή).

⁽¹³⁷⁾ Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι ένα ευέλικτο, ταχύτερο εργαλείο ή διαδικασία ελέγχου δεν θα πρέπει να αντικαθιστά τον κατάλληλο, πλήρη προσδιορισμό και την πλήρη αξιολόγηση των ειδικών αναγκών και των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας (βλ. κεφάλαιο 3. «Προσδιορισμός, αξιολόγηση και ανταπόκριση στις ανάγκες αιτούντων με ποικίλο SOGIESC»), η οποία πρέπει να διεξάγεται για κάθε άτομο μόλις το επιτρέψουν οι περιστάσεις.

Σάρωση για πρόσβαση σε όλα τα μέρη
του παρόντος Πρακτικού Οδηγού

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

